

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De uitvoering van Europese subsidieregelingen in Nederland. Juridische knelpunten en uitdagingen

Brink, J.E. van den

Citation

Brink, J. E. van den. (2012, December 13). *De uitvoering van Europese subsidieregelingen in Nederland. Juridische knelpunten en uitdagingen*. Kluwer, Deventer. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/20290>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/20290>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/20290> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Brink, Jacobine Elisabeth van den

Title: De uitvoering van Europese subsidieregelingen in Nederland : juridische knelpunten en uitdagingen

Issue Date: 2012-12-13

Literatuurlijst

Accetto & Zleptnig 2005

Matej Accetto & Stefan Zleptnig, 'The Principle of Effectiveness: Rethinking it's Role in Community Law', *EPL* 2005, p. 375-403.

Heike Adam 1999

Heike Adam, *Die Mitteilungen der Kommission: Verwaltungsvorschriften des Europäischen Gemeinschaftsrechts? Eine Untersuchung zur rechtsdogmatischen Einordnung eines Instruments der Kommission zur Steuerung der Durchführung des Gemeinschaftsrechts*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1999.

Thomas Adam & Winter 1996

Thomas Adam & Gerd Winter, 'Framework elements in regulations', in: Gerd Winter (red.), *Sources and Categories of European Union Law, a Comparative and Reform Perspective*, Baden-Baden: Nomos Verl.-Ges. 1996, p. 507-519.

Heike Adam & Winter 1996

Heike Adam & Gerd Winter, 'Commission guidance addressed to member state agencies', in: Gerd Winter (red.), *Sources and Categories of European Union Law, a Comparative and Reform Perspective*, Baden-Baden: Nomos Verl.-Ges. 1996, p. 629-644.

Addink 1999

G.H. Addink, *Algemene beginselen van behoorlijk bestuur*, Deventer: Kluwer 1999.

Adriaanse 2006

P.C. Adriaanse, *Handhaving van EG-recht in situaties van onrechtmatige staatssteun*, (diss. VU), Deventer: Kluwer 2006.

Adriaanse 2007

P.C. Adriaanse, 'Terugvordering van onrechtmatige staatssteun. Knelpunten en oplossingen in het Nederlandse recht', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & E. Steyger (red.), *Europees recht effectueren. Algemeen bestuursrecht als instrument voor de effectieve uitvoering van EG-recht*, Alphen aan de Rijn: Kluwer 2007, p. 199-231.

Adriaanse 2008

P.C. Adriaanse, 'Afzien van terugvordering van in strijd met het gemeenschapsrecht verleende financiële steun vanwege het rechtszekerheidsbeginsel', *NTER* 2008, p. 40-45.

Adriaanse 2009

P.C. Adriaanse, 'Schending van de hoekstenen van het staatssteunrecht. Europese en Nederlandse rechtspraak over acties en rechtsgevolgen "when the red line has been crossed"', *SEW* 2009, p. 88-102.

Adriaanse 2011

P.C. Adriaanse, 'Procederen over staatssteun voor Nederlandse rechters', *Tijdschrift voor Staatssteun* 2011, p. 13-21.

Adriaanse 2012

P.C. Adriaanse, 'Vergoedende maatregel of steunmaatregel? Het Europese staatssteunrecht als begrenzer van schadevergoedingen', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012, p. 641-658.

Adriaanse & Van Angeren 2010

P.C. Adriaanse & J.R. van Angeren, 'De Awb en staatssteunvragen', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & J.E.M. Polak (red.), *Bestuursrecht harmoniseren: 15 jaar Awb*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 669-686.

Adriaanse/Barkhuysen e.a. 2008

P.C. Adriaanse, T. Barkhuysen e.a., *Implementatie van EU-handhavingsvoorschriften*, 's-Gravenhage: Bju 2008.

Adriaanse, Barkhuysen & Van Emmerik 2006A

P.C. Adriaanse, T. Barkhuysen & M.L. van Emmerik, 'Het EU-recht en bestuurlijke punitieve sancties', in E. Ankaer e.a., *Europese eisen bij de toepassing van bestuurlijke punitieve sancties*, preadviezen voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Alphen a/d Rijn: Kluwer 2006, p. 18-50.

Adriaanse, Barkhuysen & Van Emmerik 2006B

P.C. Adriaanse, T. Barkhuysen & M.L. van Emmerik, 'Bestuurlijke punitieve sancties in Nederland in het licht van Europeesrechtelijke vereisten', in E. Ankaer e.a., *Europese eisen bij de toepassing van bestuurlijke punitieve sancties*, preadviezen voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Alphen a/d Rijn: Kluwer 2006, p. 99-151.

Adriaanse & Den Ouden 2008

P.C. Adriaanse & W. den Ouden, 'Effectuering van het staatssteunrecht in Nederland. Een bestuursrechtelijke blik op de uitvoeringspraktijk en het wetsvoorstel terugvordering staatssteun', *NTB* 2008, p. 304-315.

Albers 2009

C.L.G.F.H. Albers, 'De intrekking van een begunstigende beschikking bij wijze van sanctie', *NTB* 2009, p. 173-184.

Aldestam 2004

Mona Aldestam, 'Soft Law in the State Aid Policy Area', in: Ulrika Mörtz (red.), *Soft Law in Governance and Regulation, An Interdisciplinary Analysis*, Cheltenham/Northampton: Edward Elgar 2004, p. 11-36.

Allen 2005

David Allen, 'Cohesion and the Structural Funds, Competing Pressures for Reform?', in: Helen Wallace, William Wallace & Mark A. Pollack, *Policy-Making in the European Union*, New York: Oxford University Press Inc. 2005, p. 213-241.

Van Angeren & Den Ouden 2005

J.R. van Angeren & W. den Ouden, 'Subsidierecht en staatssteun: wetgever en rechter', in: B. Hessel, J.R. van Angeren & W. den Ouden, G.J. van Slooten, *Staatssteun op het grensvlak van bestuursrecht, Europees recht en fiscaal recht*, Preadviezen VAR, 's-Gravenhage: Bju 2005, p. 141-204.

Amttenbrink & Vedder 2008

F. Amttenbrink & H.H.B. Vedder, *Recht van de Europese Unie*, 's-Gravenhage: Bju 2008.

Armstrong 1993

Harvey Armstrong, 'Community regional policy', in: Juliet Lodge (red.), *The European Community and the Challenge of the Future*, London: Pinter Publishers 1993, p. 131-151.

Armstrong 1995

Harvey W. Armstrong, 'The role and Evolution of European Community Regional Policy', in: Barry Jones & Michael Keating (red.), *The European Union and the Regions*, Oxford: Clarendon Press 1995, p. 23-62.

Armstrong & Kilpatrick 2007

Kenneth Armstrong & Claire Kilpatrick, 'Law, Governance, or New Governance? The Changing Open Method of Coordination', *Columbia Journal of European Law* 2007, p. 649-677.

Arnulf 2011

A. Arnulf, 'The principle of effective judicial protection in EU law: an unruly horse?', *ELRev* 2011, p. 51-75.

Bacon 2009

Kelyn Bacon, *European Community law of state aid*, Oxford: Oxford University Press 2009.

Barents 1994

René Barents, *The agricultural law of the EC: an inquiry into the administrative law of the European Community in the field of agriculture*, Deventer: Kluwer Law and Taxation Publishers 1994.

Barents 2001

R. Barents, 'Nederland en de subsidies uit het Europees Sociaal Fonds', *NTER* 2001, p. 305-310.

Barents 2008

R. Barents, *Het Verdrag van Lissabon. Achtergronden en commentaar*, Deventer: Kluwer 2008.

Barents 2009

R. Barents, 'De voorrang van unierecht in het perspectief van constitutioneel pluralisme', *SEW* 2009, p. 44-53.

Barents 2010

R. Barents, *EU-procesrecht*, Deventer: Kluwer 2010.

Barkhuysen 2006

T. Barkhuysen, *Eenheid en coherentie van rechtsbescherming in de veellagige Europese rechtsorde* (oratie UL), Deventer: Kluwer 2006.

Barkhuysen 2007

T. Barkhuysen, 'De inpassing van de prejudiciële procedure in het Nederlandse bestuursrecht', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & E. Steyger (red.), *Europees recht effectueren. Algemeen bestuursrecht als instrument voor de effectieve uitvoering van EG-recht*, Alphen aan de Rijn: Kluwer 2007, p. 325-350.

Barkhuysen & Bos 2011

T. Barkhuysen & A.W. Bos, 'De betekenis van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie voor het bestuursrecht', *JBPlus* 2011, p. 3-34.

- Barkhuysen & Van Emmerik 2009
T. Barkhuysen & M.L. van Emmerik, 'Öztürk, Punitieve sancties en EVRM-waarborgen' in T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek*, Deventer: Kluwer 2009, p. 105-123.
- Barkhuysen & Van Emmerik 2010
T. Barkhuysen & M.L. van Emmerik, 'Ongebonden binding: verwijzing naar soft law standaarden in de uitspraken van het EHRM, in: R.A. Lawson & J.P. Loof (red.), '60 jaar EVRM, Speciaal nummer', *NTM/NJCM-Bulletin* 2010, p. 48-56.
- Barkhuysen & Van Emmerik 2011
T. Barkhuysen & M.L. van Emmerik, *Het EVRM en het Nederlandse bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 2011.
- Barkhuysen & Griffioen 2004
T. Barkhuysen & H.M. Griffioen, 'Formele rechtskracht en kracht van gewijsde in het licht van recente EG-jurisprudentie, de zaak Kühne & Heitz nader beschouwd', *NJB* 2004, p. 2132-2140.
- Bartosch 2010
Andreas Bartosch, 'Is there a need for a rule of reason in European state aid law? Or how to arrive at a coherent concept of material selectivity?', *CLMRev* 2010, p. 729-752.
- Bast 2012
Jürgen Bast, 'New categories of acts after the Lisbon reform: dynamics of parliamentarization in EU law', *CMLRev* 2012, p. 885-928.
- Baun & Marek 2008
Michael Baun & Dan Marek (red.), *EU Cohesion Policy after Enlargement*, Basingstoke: Palgrave Macmillan 2008.
- Becker 2007
Florian Becker, 'Application of Community Law by Member States' Public Authorities: between Autonomy and Effectiveness', *CMLRev* 2007, p. 1034-1056.
- Bellekom e.a. 2007
Th.L. Bellekom, A.W. Heringa, J. van der Velde & L.F.M. Verhey, *Compendium Staatsrecht*, Deventer: Kluwer 2007.
- Ten Berge 1998
J.B.J.M. ten Berge, *Besturen door de overheid, Nederlands algemeen bestuursrecht 1*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1998.
- Besselink 1998
L.F.M. Besselink, 'Fundamentele rechten en vrijheden in het gemeenschapsrecht', in: L.F.M. Besselink & H.R.B.M. Kummeling (red.), *Grenzen aan grenzenloosheid. Algemene leerstukken van grondrechtenbescherming en de Europese Unie*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1998, p. 7-29.
- Besselink, Pennings & Prechal 2011
L.F.M. Besselink, F.J.L. Pennings & S. Prechal, 'Introduction: Legality in Multiple Legal Orders', in: L.F.M. Besselink, F.J.L. Pennings & S. Prechal (red.), *The Eclipse of the Legality Principle in the European Union*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2011, p. 3-9.
- Betlem 2002
Gerrit Betlem, 'The Doctrine of Consistent Interpretation; Managing Legal Uncertainty', in: J.M. Prinssen & A. Schrauwen (red.), *Direct Effect, Rethinking a Classic of EC Legal Doctrine*, Europa Law Publishing 2002, p. 79-104.

- Bieber & Salome 1996
R. Bieber & I. Salome, 'Hierarchy of norms in European law', *CLMRev* 1996, p. 907-930.
- Van Bockel 2010A
W.B. van Bockel, *The 'ne bis in idem' principle in EU law. A conceptual and jurisprudential analysis* (diss. UL), Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2010.
- Van Bockel 2010B
W.B. van Bockel, 'Coming of age': de ontwikkeling van het ne bis in idem-beginsel in de EU-rechtsorde', *NTER* 2010, p. 66-72.
- Von Bogdandy e.a. 2004
Armin von Bogdandy, Felix Arndt & Jürgen Bast, 'Legal instruments in European Law', *Yearbook of European Law* 2004, p. 91-136.
- Bok 2002
A.J. Bok, *Subsidies*, Deventer: Kluwer 2002.
- Bok 2004
A.J. Bok, 'Het vertrouwensbeginsel, een beginsel op tegenspraak', in: R.J.N. Schlössels, A.J. Bok, H.J.A.M. van Geest & S. Hillegers (red.), *In beginsel. Over aard, inhoud en samenhang van rechtsbeginselen in het bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 2004, p. 93-112.
- Bollen, Hartwig & Nicolaides 2000
F. Bollen, I. Hartwig, P. Nicolaides, *EU Structural Funds beyond Agenda 2000: Reform and Implication for Current and Future Member States*, Maastricht: European Institute of Public Administration 2000.
- Bonnes 1994
Jacqueline Bonnes, *Uitvoering van EG-verordeningen in Nederland* (diss. KU Brabant), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1994.
- Borchard & Wellens 1987
G.M. Borchardt & K.C. Wellens, 'Soft law in het Gemeenschapsrecht', *SEW* 1987, p. 663-727.
- Boswijk, Jansen & Widdershoven 2009
P. Boswijk, O.J.D.M.L. Jansen & R.J.G.M. Widdershoven, 'De wettelijke implementatie van administratieve samenwerking in de Europese Unie', *RegelMaat* 2009, p. 322-340.
- A. van den Brink 2004
A. van den Brink, *Regelgeving in Nederland ter implementatie van EU-recht* (diss. EUR), Deventer: Kluwer 2004.
- A. van den Brink 2008
A. van den Brink, 'Van rechtsinstrumenten naar rechtshandelingen; 'Lissabon' en de introductie van een Europees primaat van de wetgever', *SEW* 2008, p. 166-170.
- A. van den Brink 2009
A. van den Brink, 'Van rechtsinstrumenten naar rechtshandelingen; 'Lissabon' en de introductie van een Europees primaat van de wetgever', in: R.H. van Ooik & R.A. Wessel (red.), *De Europese Unie na het Verdrag van Lissabon*, Deventer: Kluwer 2009, p. 75-83.
- A. van den Brink 2011
A. van den Brink, 'Subsidiariteit in Luxemburg en Karlsruhe na Lissabon. Perspectieven op nieuwe ijkpunten en verdergaande rechterlijke toetsing?', *SEW* 2011, p. 262-270.

- J.E. van den Brink 2010
J.E. van den Brink, 'Europese grenzen aan het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel', in: M.J.M. Verhoeven, J.E. van den Brink & A. Drahmman, *Europees offensief tegen nationale rechtsbeginselen? Over legaliteit, rechtszekerheid, vertrouwen en transparantie*, Preadviezen Jonge VAR, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 63-139.
- Van den Brink & Den Ouden 2012
J.E. van den Brink & W. den Ouden, 'Fouten bij de besteding van EU-gelden: harde aanpak of betere regelgeving?', *SEW* 2012, p. 26-27.
- Bröring & Naves 2010
H.E. Bröring & H.K. Naves, 'Waarborgen bij bestraffende bestuurlijke sancties: onvoltooid bestuursrecht', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & J.E.M. Polak (red.), *Bestuursrecht harmoniseren: 15 jaar Awb*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 449-467.
- Brugman 2010
D. Brugman, *Hoe komt de bestuursrechter tot zijn recht? De omvang van toetsing aan recht door de bestuursrechter*, (diss. RUN), 's-Gravenhage: Bju 2010.
- Buijze 2011
A.W.G.J. Buijze, 'Waarom het transparantiebeginsel maar niet transparant wil worden', *NTER* 2011, p. 240-248.
- Buijze & Widdershoven 2010
A.W.G.J. Buijze & R.J.G.M. Widdershoven, 'De Awb en EU-recht: het transparantiebeginsel', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & J.E.M. Polak (red.), *Bestuursrecht harmoniseren: 15 jaar Awb*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 589-607.
- Buijze & Widdershoven 2011
A.W.G.J. Buijze & R.J.G.M. Widdershoven, 'Rechtsbescherming bij de competitieve verdeling van schaarse publieke rechten in het licht van het Unierecht', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden & C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, 's-Gravenhage: Bju 2011, p. 411-432.
- De Búrca 2011
Gráinne de Búrca, 'The Evolution of EU Human Rights Law', in: Paul Craig & Gráinne de Búrca (red.), *The Evolution of EU law*, Oxford: Oxford University Press 2011, p. 463-497.
- Van der Burg 2002
F.H. van der Burg, 'Nederlands en Europees subsidierrecht', in: M. Lurks, W. den Ouden, J.E.M. Polak & A.E. Schilder (red.), *De grootste gemene deler. Opstellen aangeboden aan prof. mr. Th.G. Drupsteen*, Deventer: Kluwer 2002, p. 355-365.
- Van der Burg 2009
F.H. van der Burg, 'Brasserie du Pecheur en Factortame. Aansprakelijkheid van lidstaten voor schending van gemeenschapsrecht', in: T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek*, Deventer: Kluwer 2009, p. 401-416.
- Van der Burg & Voermans 2012
F.H. van der Burg & W.J.M. Voermans, *Unierecht in de Nederlandse rechtsorde*, Deventer: Kluwer 2012.
- Burkens e.a. 2001
M.C.B. Burkens, H.R.B.M. Kummeling, B.P. Vermeulen & R.J.G.M. Widdershoven, *Beginselen van de democratische rechtstaat*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 2001.

Butler 1993

Fiona Butler, 'The EC's Common Agricultural Policy (CAP)', in: Juliet Lodge (red.), *The European Community and the Challenge of the Future*, London: Pinter Publishers 1993, p. 112-130.

Callewaert 2010

J. Callewaert, 'Het EVRM en de Europese Unie: van Bosporus naar Lissabon', *NTER* 2010, p. 101-107.

Cananea 1993

Giacinto della Cananea, 'Administration by Guidelines: The Policy Guidelines of the Commission in the Field of State Aids', in: I. Harden (red.), *State Aid: Community Law and Policy*, Band 4 (Schriftenreihe der Europäischen Rechtsakademie Trier), Köln: Bundesanzeiger 1993, p. 61-75.

Cardwell 2004

Michael Cardwell, *The European Model of Agriculture*, New York: Oxford University Press 2004.

Chalmers, Davies & Monti 2010

Damien Chalmers, Gareth Davies & Giorgio Monti, *European Union Law: Cases and Materials*, Cambridge: Cambridge University Press 2010.

Chamon 2011

M. Chamon, 'De nieuwe regels voor 'comitologie' na het Verdrag van Lissabon', *NTER* 2011, p. 127-137.

Cini 2001

Michelle Cini, 'The soft law approach: Commission rule-making in the EU's state aid regime', *Journal of European Public Policy* 2001, p. 192-207.

Claes 2009

M.L.H.K. Claes, 'Het Verdrag van Lissabon en de Europese grondrechtenmozaïek', *SEW* 2009, p. 162-168.

Comijs 1995

D.E. Comijs, 'De tenuitvoerlegging van de Europese structuurfondsen in Nederland', *NTB* 1995, p. 1-8.

Comijs 1997

D.E. Comijs, 'Handhaving van de Europese structuurfondsen in Nederland en de financiële aansprakelijkheid van de lidstaat', *SEW* 1997, p. 281-288.

Comijs 1998

D.E. Comijs, *Europese Structuurfondsen* (diss. UU), Deventer: Kluwer 1998.

Comte 2010

Françoise Comte, '2008 Commission Communication, European Agencies – the Way Forward: What is the Follow-Up Since Then?', *REALaw* 2010, p. 65-110.

Constantinesco 1977

L.J. Constantinesco, *Das Recht der Europäischen Gemeinschaften Band I, Das institutionelle Recht*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1977.

Craig 2003

Paul Craig, 'The constitutionalisation of Community administration', *ELRev* 2003, p. 840-864.

Craig 2006

Paul Craig, *EU Administrative Law*, New York: Oxford University Press 2006.

Craig 2008

Paul Craig, 'The European Parliament under the Lisbon Treaty', in: Stefan Griller & Jacques Ziller (red.), *The Lisbon Treaty. EU Constitutionalism without a Constitutional Treaty?*, Wien: Springer-Verlag 2008, p. 109-134.

Craig 2009A

Paul Craig, 'The legal effects of Directives: policy, rules and exceptions', *ELRev* 2009, p. 349-377.

Craig 2009B

Paul Craig, 'Shared administration, disbursement of community funds and the regulatory state', in: Herwig C.H. Hofmann & Alexander H. Turk (red.), *Legal Challenges in EU Administrative Law: Towards an Integrated Administration*, Cheltenham: Edward Elgar 2009, p. 34-62.

Craig 2010

Paul Craig, 'The Classics of EU Law Revisited: CILFIT and Foto-Frost', in: Miguel Poiares Maduro & Loïc Azoulay (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 185-191.

Craig 2011

Paul Craig, 'Delegated acts, implementing acts and the new Comitology Regulation', *ELRev* 2011, p. 671-687.

Craig 2012A

P. Craig, 'Subsidiarity, A Legal and Political Analysis', *Journal of Common Market Studies* 2012, p. 72-87.

Craig 2012B

Paul Craig, *EU Administrative Law*, New York: Oxford University Press 2012.

Craig & De Búrca 2011

Paul Craig & Gráinne de Búrca, *EU Law, Text, Cases and Materials*, York: Oxford University Press Inc. 2011.

Damen 1987

L.J.A. Damen, *Ongeregeld en ondoorzichtig bestuur. Staats- en bestuursrechtelijke beschouwingen naar aanleiding van de steunverlening aan individuele ondernemingen* (diss. RUG), Deventer: Kluwer 1987.

Damen 1999

L.J.A. Damen, 'Het legaliteitsbeginsel als partieel gecodificeerde constitutionele norm', in: *Het bestuursrecht als agenda voor het staatsrecht, publicaties van de staatsrechtkring (staatsrechtconferentie 1998)*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1999, p. 35-67.

Damen 2009

L.J.A. Damen, 'Felix-Aruba. De auteur van de verwachtingen en het vertrouwensbeginsel', in: T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek*, Deventer: Kluwer 2009, p. 287-305.

Von Danwitz 1996

T. von Danwitz, *Verwaltungsrechtliches System und Europäische Integration*, Tübingen: Mohr Siebeck 1996.

Von Danwitz 2008

T. von Danwitz, *Europäisches Verwaltungsrecht*, Berlin Heidelberg: Springer Verlag 2008.

David 2003

Antje David, *Inspektionen im Europäischen Verwaltungsrecht*, Berlin: Duncker & Humblot 2003.

David 2011

Antje David, 'Inspections as an instrument of control of implementation in the European composite administration', in: Oswald Jansen & Bettina Schöndorf-Haubold (red.), *The European Composite Administration*, Antwerpen: Intersentia 2011, p. 357-381.

Davidson 2008

Jenny M. Davidson, 'The Full Effect of Community Law – An Increasing Encroachment upon National Law and Principles', *REALaw* 2008, p. 113-126.

Dawes & Lynskey 2008

A. Dawes & O. Lynskey, 'The ever-longer Arm of EC Law: The Extension of Community Competence into the Field of Criminal Law', *CMLRev* 2008, p. 131-158.

Dettling 2009

H.U. Dettling, 'Normkollision und Normverwerfung als allgemeines Rechtsproblem', *Bayerische Verwaltungsblätter* 2009, p. 613-624.

Dougan 2007

Michael Dougan, 'When worlds collide! Competing visions of the relationship between direct effect and supremacy', *CMLRev* 2007, p. 931-963.

Dougan 2011

Michael Dougan, 'Remedies and Procedures for Enforcing Union Law', in: Paul Craig & Gráinne de Búrca (red.), *The Evolution of EU law*, Oxford: Oxford University Press 2011, p. 407-438.

Drahmann 2010

Annemarie Drahmann, 'Tijd voor een Nederlands transparantiebeginsel?', in: M.J.M. Verhoeven, J.E. van den Brink & A. Drahmann, *Europees offensief tegen nationale rechtsbeginselen? Over legaliteit, rechtszekerheid, vertrouwen en transparantie*, Preadvies Jonge VAR, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 143-196.

Drahmann 2011A

Annemarie Drahmann, 'Streven naar een transparante (her)verdeling van schaarse publieke rechten', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden & C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, 's-Gravenhage: Bju 2011, p. 267-292.

Drahmann 2011B

Annemarie Drahmann, 'Is het strikte onderscheid tussen subsidie- en opdrachtverlening nog houdbaar?', *Gst.* 2011, p. 620-631.

Drahmann 2011C

Annemarie Drahmann, 'Kan het subsidierecht transparanter?', *Gst.* 2011, p. 672-684.

Duijkersloot & Widdershoven 2007

A.P.W. Duijkersloot & R.J.G.M. Widdershoven, 'Kroniek Europees Bestuursrecht', *NTB* 2007, p. 129-138.

Eberhard 2008

Harald Eberhard, 'Das Legalitätsprinzip im Spannungsfeld von Gemeinschaftsrecht und nationalem Recht', *ZÖR* 2008, p. 49-116.

Edward 2010

David Edward, 'CILFIT and Foto-Frost in the Historical and Procedural Context', in: Miguel Poiares Maduro & Loïc Azoulay (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 173-184.

Eijlander & Voermans 1999

Philip Eijlander & Wim Voermans, *Wetgevingsleer*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1999.

Van Emmerik 2008

M.L. van Emmerik, 'De Nederlandse Grondwet in een veellagige rechtsorde', *Themis* 2008, p. 145-161.

Engström 2008

Johanna Engström, 'National Courts' Obligation to Apply Community Law Ex Officio – The Court Showing new Respect for Party Autonomy and National Procedural Autonomy?' *REALaw* 2008, p. 67-89.

Essers 2009

M.J.J.M. Essers, *Aanbestedingsrecht voor overheden: naar een verantwoord aanbestedingsbeleid onder het aanbestedingsrecht*, Amsterdam: Reed Business 2009.

Evans 1999

Andrew Evans, *The EU Structural Funds*, New York: Oxford University Press Inc. 1999.

Evans 2003

Andrew Evans, 'Evolutionary Problems of EU Law: the Case of the Union Funds', *CMLRev* 2003, 201-219.

Fennelly 2010

Nial Fennelly, 'The European Court of Justice and the Doctrine of Supremacy: Van Gend en Loos; Costa v ENEL; Simmenthal', in: Miguel Poiares Maduro & Loïc Azoulay (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 39-46.

Frank 2004

S. Frank, 'Europese agentschappen: beleidsmatige overwegingen en juridische aandachtspunten', *NTER* 2004, p. 197-204.

Frese 2011

M.J. Frese, 'Handhavingsautonomie bij de decentrale toepassing van het EU-Mededingingsrecht', *NTER* 2011, p. 200-208.

Galetta 2001

Diana-Urania Galetta, 'Wechselwirkung zwischen nationalem Verwaltungsrecht und Europäischem Gemeinschaftsrecht – aus Italienischer Perspektive', in: Siegfried Magiera & Karl-Peter Sommermann, *Verwaltung in der Europäischen Union*, Berlin: Duncker & Humblot 2001, p. 63-93.

Galetta 2010

Diana-Urania Galetta, *Procedural Autonomy of EU Member States: Paradise Lost? A Study on the 'Functionalized Procedural Competence' of EU Member States*, Berlin Heidelberg: Springer 2010.

Gellermann 2003

Martin Gellermann, 'Verhältnis des Gemeinschaftsrechts zum Recht der Mitgliedstaaten', in: Werner Rengeling, Andreas Middeke & Martin Gellermann (red.), *Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Union*, München: Verlag C.H. Beck 2003, p. 601-627.

Gellermann 2011

Martin Gellermann, 'Kommentar bei Artikel 289, 290 en 291', in: Rudolf Streinz (red.), *EUV/AEUV, Vertrag über die Europäische Union und Vertrag über die Arbeitsweise der Europäischen Union*, München: Verlag C.H. Beck 2011, p. 2456-2470.

Gerards 2007

J.H. Gerards, 'Het evenredigheidsbeginsel van artikel 3:4 lid 2 Awb en het Europese recht', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & E. Steyger (red.), *Europees recht effectueren. Algemeen bestuursrecht als instrument voor de effectieve uitvoering van EG-recht*, Alphen aan de Rijn: Kluwer 2007, p. 73-113.

Gerbrandy 2009

A. Gerbrandy, *Convergentie in het mededingingsrecht. De invloed van het EG-recht op materiële toepassing, toegang, bewijs en toetsing bij de Nederlandse mededingingsbestuursrechter, gezien in het licht van effectieve rechtsbescherming* (diss. UU), 's-Gravenhage: Bju 2009.

Gerrits-Janssens 1998

M.P. Gerrits-Janssens, 'Het verdedigingsbeginsel en de Mededingingswet', *NTB* 1998, p. 187-198.

Gerrits-Janssens 2001

M.P. Gerrits-Janssens, 'Het vertrouwensbeginsel in communautair perspectief: terugvordering van steun', *JBplus* 2001, p. 90-100.

Van Gerven 1999

Walter van Gerven, 'The Effect of Proportionality on the Actions of Member States of the European Community: National Viewpoints from Continental Europe', in: Evelyn Ellis (red.), *The Principle of Proportionality in the Laws of Europe*, Oxford – Portland Oregon: Hart Publishing 1999, p. 37-63.

Van Gerven 2000

W. van Gerven, 'Of Rights, Remedies and Procedures', *CMLRev* 2000, p. 501-536.

Geursen 2009

W.W. Geursen, 'Handhaving van het objectieve gemeenschapsrecht via het effectiviteitsbeginsel vs. subjectieve rechtsbescherming via het nationaalrechtelijke verbod op reformatio in peius', *NTER* 2009, p. 131-139.

Gil Ibáñez 1998

Alberto J. Gil Ibáñez, 'Commission Tools for the supervision and enforcement of EC law other than article 169 EC Treaty, An attempt at Systematization', Harvard, Jean Monnet Working Paper no. 12/1998 (www.jeanmonnetprogram.org).

Gil Ibáñez 1999

Alberto J. Gil Ibáñez, *The Administrative Supervision and Enforcement of EC Law: Powers, Procedures and Limits*, Oxford – Portland: Hart Publishing 1999.

Gorissen 2008

N.H.A. Gorissen, *Geweekt vertrouwen in Europees perspectief* (diss. Maastricht University), Amersfoort: Sdu Uitgevers 2008.

- Gorissen 2009A
N.H.A. Gorissen, 'Het 'tweesporenbeleid' inzake terugvordering van staatssteun en communautaire steun', *TFB* 2009, p. 6-13.
- Gorissen 2009B
N.H.A. Gorissen, 'Het vertrouwensbeginsel in Nederland en de EU', *NTFR-B* 2009, p. 10-17.
- Greaves 1996
Rosa Greaves, 'The nature and binding effect of Decisions under Article 189 EC', *ELRev* 1996, p. 3-16.
- De Greef 2008
R.J.M.H. de Greef, 'De gemeenschappelijk regeling: onbegrepen, onbekend en onbemind! Enige orde in de chaos die Wet gemeenschappelijke regelingen heet', *Gst.* 2008, p. 509-526.
- Griffioen 2006
H.M. Griffioen, 'Kinken in de bevoegdheidskabel: het legaliteitsbeginsel tussen 'Europa' en de nationale rechtsorde', *NTER* 2006, p. 290-295.
- Van de Gronden 1998
J.W. van de Gronden, *Implementatie van EG-milieurecht door Nederlandse decentrale overheden* (diss. UU), Deventer: Kluwer 1998.
- Van de Gronden & Mortelmans 2001
J.W. van de Gronden & K.J.M. Mortelmans, 'Holland Media Groep of Luxemburg Media Groep: de trouvaille van de Raad van State', *Mediaforum* 2001, p. 191-200.
- Groussot 2006,
Xavier Groussot, *General Principles of Community Law*, Groningen: Europa Law Publishing 2006.
- Groussot & Popov 2010
Xavier Groussot & Ziva Popov, 'What's wrong with OLAF? Accountability, due process and criminal justice in European anti-fraud Policy', *CMLRev* 2010, p. 605-643.
- Groß 2004
Thomas Groß, 'Exekutive Vollzugsprogrammierung durch tertiäres Gemeinschaftsrecht?', *Die Öffentliche Verwaltung* 2004, p. 20-26.
- De Haan, Drupsteen & Fernhout 2001
P. de Haan, Th.G. Drupsteen & R. Fernhout, *Bestuursrecht in de Sociale Rechtsstaat I Ontwikkeling, Organisatie, Instrumentarium*, Deventer: Kluwer 2001.
- Haapaniemi 2009
Pekke Haapaniemi, 'Procedural Autonomy: A Misnomer?', in: Laura Ervo, Minna Gräns & Antti Jokela (red.), *Europeanization of Procedural Law and the New Challenges to Fair Trial*, Groningen: Europa Law Publishing 2009.
- Happé 1996
R.H. Happé, *Drie beginselen van fiscale rechtsbescherming, Over de weging van legaliteitsbeginsel, gelijkheidsbeginsel en vertrouwensbeginsel in het belastingrecht* (diss. UL), Deventer: Kluwer 1996.
- Hancher, Ottervanger & Slot 2006
L. Hancher, T. Ottervanger & P.J. Slot, *EC State Aids*, London: Sweet & Maxwell 2006.

Handleiding Wetgeving en Europa

Handleiding Wetgeving en Europa. De voorbereiding, totstandkoming en nationale implementatie van Europese regelgeving, Ministerie van Justitie, maart 2009, 093-12006.

Harbo 2010

Tor-Inge Harbo, 'The Function of the Proportionality Principle in EU Law', *European Law Journal* 2010, p. 158-185.

Van Harten 2011

Herman van Harten, *Autonomie van de nationale rechter in het Europees recht. Een verkenning van de praktijk aan de hand van de Nederlandse europeesrechtelijke rechtspraak over de vestigingsvrijheid en het vrijedienstenverkeer* (diss. UvA), 's-Gravenhage: Bju 2011.

Hartley 2010

T.C. Hartley, *The Foundations of European Union Law*, Oxford: Oxford University Press 2010.

Heffernan 2006

Liz Heffernan, 'Effective judicial remedies: the limits of direct and indirect access to the European Community Courts', *The Law and Practice of International Courts and Tribunals* 2006, p. 285-304.

Hegels 2001

Susanne Hegels, *EG-Eigenverwaltungsrecht und Gemeinschaftsverwaltungsrecht*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 2001.

Heidenhain 2010

Martin Heidenhain (red.), *European State Aid Law*, München: Verlag C.H. Beck 2010.

Hekesen-van Bruggen 2006

G. van Hekesen-van Bruggen, 'Subsidieovereenkomsten: op het glijvlak van privaatrecht en publiekrecht', *Contracteren, Tijdschrift voor de contractspraktijk* 2006, p. 33-37.

Hendriks-de Lange 2009

S.R. Hendriks-de Lange, 'Europa en wetgeving', in: G.J. Veerman & S.R. Hendriks-de Lange, *Over wetgeving. Principes, paradoxen en praktische beschouwingen*, 's-Gravenhage: Sdu Uitgevers 2009, p. 267-316.

Hessel 2005A

B. Hessel, 'Communautair toezicht op staatssteun en de Nederlandse decentrale overheden', in: B. Hessel, J.R. van Angeren & W. den Ouden, G.J. van Slooten, *Staatssteun op het grensvlak van bestuursrecht, Europees recht en fiscaal recht*, Preadvies VAR, 's-Gravenhage: Bju 2005, p. 7-74.

Hessel 2005B

B. Hessel, 'Het kabinetsstandpunt over de Europese dimensie van toezicht: een aansporing voor gemeenten om Europees recht nog meer serieus te nemen', *Gst.* 2005, p. 117-129.

Hessel 2010A

B. Hessel, 'Het wetsvoorstel Nerpe noodzakelijke controversiële symboolwetgeving?', *Regelmaat* 2010, p. 231-232.

Hessel 2010B

B. Hessel, 'De voorgeschiedenis van het wetsontwerp Nerpe als bijdrage aan de discussie', *Regelmaat* 2010, p. 233-249.

Hessel & Mortelmans 1997

B. Hessel & K.J.M. Mortelmans, *Het recht van de Europese Gemeenschappen en de decentrale overheden in Nederland*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1997.

Van Hilten 1998

M.E. van Hilten, *De Europese dimensie van door de fiscus opgewekt vertrouwen in de Btw en het douanerecht* (oratie UL), 1998.

Hins 2005

A.W. Hins, 'Constitutionele toetsing, proportionaliteit en Verhältnismäßigkeit', in: A.J. Nieuwenhuis, B.J. Schueler & C.M. Zoethout, *Proportionaliteit in het Publiekrecht*, Deventer: Kluwer 2005, p. 61-78.

Hirsch Ballin 1988,

E.M.H. Hirsch Ballin, 'Rechtstaat, grondrechten en subsidieverhoudingen', in: E.M.H. Hirsch Ballin & J.H. van Kreveld, *Rechtstatelijke subsidieverhoudingen*, Pre-advies VAR, Alphen aan den Rijn: Samsom H.D. Tjeenk Willink 1988, p. 15-71.

Herwig Hofmann 2006

Herwig C.H. Hofmann, 'Negotiated and non-negotiated administrative rule-making: the example of EC Competition Policy', *CLMRev* 2006, p. 153-178.

Herwig Hofmann 2010

Herwig C.H. Hofmann, 'Conflicts and Integration: Revisiting Costa v ENEL and Simmenthal II', in: Miguel Poiars Maduro & Loïc Azoulai (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 60-68.

Jens Hofmann 2011

Jens Hofmann, 'Legal protection and liability in the European composite administration', in: Oswald Jansen & Bettina Schöndorf-Haubold (red.), *The European Composite Administration*, Antwerpen: Intersentia 2011, p. 441-466.

Hofmann, Rowe & Türk 2011

Herwig C.H. Hofmann, Gerard C. Rowe & Alexander H. Türk, *Administrative Law and Policy of the European Union*, Oxford: Oxford University Press 2011.

Huisman & Jak 2010

P.J. Huisman & N. Jak, 'Bevoegdheidsgrondslagen voor Awb-besluiten in internationaal en Europees recht', *NTB* 2010, p. 117-125.

Inghelram 2011

J.F.H. Inghelram, *The European Anti-Fraud Office – An Analysis to a European Public Prosecutor's Office*, Groningen: Europa Law Publishing 2011.

Francis Jacobs 1999

Francis G. Jacobs, 'Recent Developments in the Principle of Proportionality in European Community Law', in: Evelyn Ellis (red.), *The Principle of Proportionality in the Laws of Europe*, Oxford – Portland Oregon: Hart Publishing 1999, p. 1-21.

M.J. Jacobs 1999

M.J. Jacobs, *Subsidieovereenkomsten. Een onderzoek naar de rechtsvormen van subsidies in het bijzonder overeenkomsten* (diss. VU), 's-Gravenhage: Elsevier 1999.

Jacobs 2007

M.J. Jacobs, 'De tenuitvoerlegging van Europese structuurfondsen in Nederland: over het verstrekken van EG-subsidies en het beheersen van de uitgaven', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & E. Steyger (red.), *Europees recht effectueren. Algemeen bestuursrecht als instrument voor de effectieve uitvoering van EG-recht*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2007, p. 169-197.

- Jacobs, Den Ouden & Verheij 2008
W. den Ouden, M.J. Jacobs & N. Verheij, 'Bezint eer ge begint! Spraakmakende hofjurisprudentie over Europese subsidies.' *NTB* 2008, p. 155-166.
- Jacobs & Den Ouden 1997
M.J. Jacobs & W. den Ouden, 'Hoedt U voor artikel 4:36 Awb! Problemen rond het gebruik van uitvoeringsovereenkomsten bij subsidieverstreking', *NTB* 1997, p. 254-266.
- Jacobs & Den Ouden 2005,
M.J. Jacobs & W. Den Ouden, 'De toetsing getoetst. De bestuursrechter en het EG-recht inzake staatssteun', in: W. den Ouden (red.), *Staatssteun en de Nederlandse rechter*, Deventer: Kluwer 2005, p. 1-18.
- Jacobs & Den Ouden 2011A
M.J. Jacobs & W. den Ouden, 'Verdeling van schaarse subsidiegelden, de rol van adviseurs, in het bijzonder concullea's, bij de verdeling van subsidies in een tenderprocedure', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden & C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, 's-Gravenhage: Bju 2011, p. 203-233.
- Jacobs & Den Ouden 2011B
M.J. Jacobs & W. den Ouden, 'Eerlijk zullen wij alles delen..., Ontwikkelingen in de jurisprudentie over de verdeling van de subsidiepot', *JBPlus* 2011, p 35-58.
- Jans 2005A
J.H. Jans, *Doorgeschoten? Enkele opmerkingen over de gevolgen van de Europeanisering van het bestuursrecht voor de grondlagen van de bestuursrechtspraak* (oratie RUG), Europa Law Publishing, Groningen 2005.
- Jans 2005B
J.H. Jans, 'De reflexwerking van het Europees recht op het formele zorgvuldigheidsbeginsel', in: M. Herwerijer, A.T. Marseille, F.M. Noordam & H.B. Winter (red.), *Alles in één keer goed. Juridische kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming*, Deventer: Kluwer 2005, p. 155-169.
- Jans & De Graaf 2004
J.H. Jans & K.J. de Graaf, 'Bevoegdheid = verplichting? Enkele opmerkingen over de uitspraak van het Hof van Justitie in de zaak Kühne & Heitz', *NTER* 2004, p. 98-102.
- Jans e.a. 2002
J.H. Jans, R. de Lange, S. Prechal & R.J.G.M. Widdershoven, *Inleiding tot het Europees Bestuursrecht*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2002.
- Jans e.a. 2007
J.H. Jans, R. de Lange, S. Prechal & R.J.G.M. Widdershoven, *Europeanisation of Public Law*, Groningen: Europa Law Publishing 2007.
- Jans e.a. 2011
J.H. Jans, S. Prechal & R.J.G.M. Widdershoven, *Inleiding tot het Europees Bestuursrecht*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2011.
- Jans & Marseille 2007
J.H. Jans & A.T. Marseille, 'Bevoegdheid blijft bevoegdheid? Terugkomen op met het gemeenschapsrecht strijdige besluiten', *SEW* 2007, p. 329-334.
- Jans & Prinssen 2002
J.H. Jans & J.M. Prinssen, 'Direct effect: Convergence or Divergence?', in: J.M. Prinssen & A. Schrauwen (red.), *Direct Effect, Rethinking a Classic of EC Legal Doctrine*, Europa Law Publishing 2002, p. 107-126.

Jansen 2011

C.E.C. Jansen, 'De gereguleerde aanbesteding en de verdeling van schaarse publieke rechten: een vergelijking', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden & C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, 's-Gravenhage: Bju 2011, p. 293-322.

Jestaedt 2010

Thomas Jestaedt, 'State Aid pursuant to Article 87(3)(a) and (c) EC – Promotion of Areas with Abnormally Low Standard of Living or Serious Underemployment, Promotion of Certain Economic Areas – Regional Aid', in: Martin Heidenhain (red.), *European State Aid Law*, München: Verlag C.H. Beck 2010, p. 183-208.

Jones 2000

A. Jones, *Restitution and European Community Law*, Londen: Mansfield Press 2000.

Kadelbach 1999

Stefan Kadelbach, *Allgemeines Verwaltungsrecht unter Europäischen Einfluß*, Tübingen: Mohr Siebeck, 1999.

Kahl 1996

Wolfgang Kahl, 'Europäisches und nationales Verwaltungsorganisationsrecht', *Die Verwaltung: Zeitschrift für Verwaltungswissenschaft* 1996, p. 341-384.

Kahl 2007

Wolfgang Kahl, 'Commentaar op artikel 10 van het EG-verdrag', in: Christian Callies & Mathias Ruffert (red.), *EUV EGV Kommentar*, München: Verlag C.H. Beck 2007, p. 424-474.

Kakouris 1997

C.N. Kakouris, 'Do the member states possess judicial procedural "autonomy"?', *CMLRev* 1997, p. 1389-1412.

Kapteyn 2009

P.J.G. Kapteyn, 'Een wegwijzer naar een zo efficiënt mogelijk verloop van de prejudiciële procedure', *SEW* 2009, p. 200-207.

Kapteyn, VerLoren van Themaat 1995

P.J.G. Kapteyn, P. VerLoren van Themaat & R. Barents, *Inleiding tot het recht van de Europese Gemeenschappen*, Deventer: Kluwer 1995.

Kapteyn, VerLoren van Themaat 2003

P.J.G. Kapteyn, L.A. Geelhoed, K.J.M. Mortelmans, C.W.A. Timmermans (red.), *Het recht van de Europese Unie en van de Europese Gemeenschappen*, Deventer: Kluwer 2003.

Kapteyn, VerLoren van Themaat 2008

P.J.G. Kapteyn, A.M. McDonnell, K.J.M. Mortelmans, C.W.A. Timmermans & the late L.A. Geelhoed (red.), *The Law of the European Union and the European Communities*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2008.

Ten Kate & Van den Ende 2006

B.S. ten Kate & T.A.M. van den Ende, 'Subsidie of opdracht? Het moeizame onderscheid tussen de publiekrechtelijke subsidie en de privaatrechtelijke opdracht', *Gst.* 2006, p. 583-591.

Kaya 2012

B. Kaya, 'Soft law exiles Hard law: Europese 'soft law' in het nationale bestuursrecht, regelgeving in EU-perspectief', in: R.J.N. Schlössels, A.J. Bok, S.D.P. Kole & A.G.A. Nijmeijer (red.), *In de regel. Over kenmerken, structuur en samenhang van*

- geschreven en ongeschreven regels in het bestuursrecht*, Kluwer: Deventer 2012, p. 125-143.
- Keading & Hardacre 2010
Michael Keading & Alan Hardacre, 'The execution of delegation powers after Lisbon. A timely analysis of the regulatory procedure with scrutiny and its lessons for delegated acts', *EUI Working Papers*, RSCAS 2010/85.
- Klabbers 1994
Jan Klabbers, 'Informal instruments before the European Court of Justice', *CMLRev* 1994, p. 997-1023.
- Klabbers 1998
Jan Klabbers, 'The undesirability of soft law', *Nordic Journal of International law* 1998, p. 381-391.
- Knook 2010
A.D.L. Knook, 'Europaproof of anders...: scherper toezicht op naleving Europese regelgeving', *Bouwrecht* 2010, p. 876-881.
- Koch 2003
Oliver Koch, *Der Grundsatz der Verhältnismäßigkeit in der Rechtsprechung des Gerichtshofs der Europäischen Gemeinschaften*, Berlijn: Duncker & Humblot 2003.
- Kokott & Sobotta 2010,
J. Kokott & C. Sobotta, 'Die Charta der Grundrechte der Europäischen Union nach dem Inkrafttreten des Vertrags van Lissabon', *EuGRZ* 2010, p. 265-271.
- Korkea-Aho 2009
Emilia Korkea-Aho, 'EU soft law in domestic legal systems: flexibility and diversity guaranteed?', *MJ* 2009, p. 271-290.
- Kortmann 2003
C.A.J.M. Kortmann, 'Gouvernementele rechtspraak?', *AAe* 2003, p. 386-389.
- Kortmann 2008
C.A.J.M. Kortmann, *Constitutioneel recht*, Deventer: Kluwer 2008.
- Kral 2008
R. Kral, 'National Normative Implementation of EC Regulations; An Exceptional or Rather Common Matter', *ELRev* 2008, p. 243-256.
- Kratsas 2012
George Kratsas, 'A Case for OLAF: The Place and Role of the anti-fraud Office in the European Union Context', *EPL* 2012, p. 65-97.
- Van Kreveld 2009
J.H. van Kreveld, 'Doorbraakarresten, contra legem werking van algemene rechtsbeginselen', in: T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek*, Deventer: Kluwer 2009, p. 61-82.
- De Kruif & Den Ouden 2007
C. de Kruif & W. den Ouden, 'Over voorkomen en verhalen. Uitbreidingen van de Awb-bepalingen over bestuurlijk toezicht?', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & E. Steyger (red.), *Europees recht effectueren. Algemeen bestuursrecht als instrument voor de effectieve uitvoering van EG-recht*, Alphen aan de Rijn: Kluwer 2007, p. 233-256.

De Kruif 2011

C. de Kruif, 'De Wet Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten: ongrondwettig?', *NJB* 2011, p. 358-362.

Kurcz & Vallindas 2008

Bartłomiej Kurcz & Dimitri Vallindas, 'Can general measures be ... selective? Some thoughts on the interpretation of a state aid definition', *CMLRev* 2008, p. 159-182.

Lafarge 2010

François Lafarge, 'Administrative Cooperation between Member States and Implementation of EU Law', *EPL* 2010, p. 597-616.

Lagrouw, Den Ouden & Groothuis 2006

K. Lagrouw, W. den Ouden & M. Groothuis, 'Weer een strop? Vraagstukken rond de bekendmaking van het ESF subsidieplafond', *NTB* 2006, p. 303-307.

Lauwaars 1993

R.H. Lauwaars, 'Zijn er beleidsregels in Europa?', *NTB* 1993, p. 18-25.

Lauwaars 2010A

R.H. Lauwaars, 'Cilfit', in: T.W.B. Beukers, H.J. van Harten & S. Prechal (red.), *Het recht van de Europese Unie in 50 klassieke arresten*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 149-153.

Lauwaars 2010B

R.H. Lauwaars, 'Foto-Frost', in: T.W.B. Beukers, H.J. van Harten & S. Prechal (red.), *Het recht van de Europese Unie in 50 klassieke arresten*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 183-186.

Lauwaars & Timmermans 2003

R.H. Lauwaars & C.W.A. Timmermans, *Europees recht in kort bestek*, Deventer: Kluwer 2003.

Lefevre 2004

Silvere Lefevre, 'Interpretative communications and the implementation of Community law at national level', *ELRev* 2004, p. 808-822.

Lenaerts 2004

Koen Lenaerts, '"In the Union we trust": Trust-enhancing principles of community law', *CLMRev* 2004, p. 317-343.

Lenaerts 2007

K. Lenaerts, 'The Rule of Law and the Coherence of the Judicial System of the European Union', *CMLRev* 2007, p. 1625-1659.

Lenaerts, Arts, Maselis & Bray 2006

Koen Lenaerts, Dirk Arts, Ignace Maselis & Robert Bray (red.), *Procedural Law of the European Union*, London: Sweet & Maxwell 2006.

Lenaerts & Corthaut 2006

Koen Lenaerts & Tim Corthaut, 'Of birds and hedges: The role of primacy in involving norms of EU Law', *ELRev* 2006, p. 287-315.

Lenaerts & Gutiérrez-Fonds 2010

K. Lenaerts & J.A. Gutiérrez-Fonds, 'The constitutional allocation of powers and general principles of EU Law', *CMLRev* 2010, p. 1629-1669.

Lenaerts & Van Nuffel 2011

Koen Lenaerts & Piet van Nuffel, *European Union Law*, Londen: Sweet & Maxwell 2011.

Leonardi 2005

Robert Leonardi, *Cohesion Policy in the European Union, The building of Europe*, Basingstoke: Palgrave Macmillan 2005.

Luchtman 2011

M.J.J.P. Luchtman, 'Transnationale rechtshandhaving in de EU en het ne bis in idem-beginsel', *SEW* 2011, p. 281-292.

Luijendijk & Senden 2011

J. Luijendijk & L.A.J. Senden, 'De gelaagde doorwerking van Europese administratieve soft law in de nationale rechtsorde', *SEW* 2011, p. 312-352.

Mager 2001

Ute Mager, 'Die staatengerichtete Entscheidung als supranationale Handlungsform', *EuR* 2001, p. 661-681.

De la Mare & Donnelly 2011

Thomas de la Mare & Catherine Donnelly, 'Preliminary Rulings and EU Legal Integration: Evolution and Stasis', in: Paul Craig & Gráinne de Búrca (red.), *The Evolution of EU law*, Oxford: Oxford University Press 2011, p. 363-406.

Marks 1992

Gary Marks, 'Structural Policy in the European Community', in: Alberta M. Sbragia (red.), *Europolitics, Institutions and Policymaking in the 'New' European Community*, Washington D.C.: The Brookings Institution 1992, p. 191-224.

McMahon 2007

Joseph A. MacMahon, *EU agricultural law*, Oxford: Oxford University Press 2007.

Van Meegen 2001

H.J.H. van Meegen, 'Het vertrouwensbeginsel. Ontwikkelingen in de jurisprudentie', *JBplus* 2001, p. 19-32.

Meier 1990

G. Meier, 'Die 'Mitteilung' der Kommission: Ein Instrument der Normensetzung der Gemeinschaft?', in: J. Baur & K. Hopt (red.), *Festschrift für Ernst Steindorff zum 70. Geburtstag am 13. März 1990*, Berlin/New York: De Gruyter 1990, p. 1303-1312.

Meij 1993

A.W.H. Meij, 'Rechtsbescherming bij gedeeld bestuur in de EG', *NTB* 1993, p. 75-87.

Meij 1999

A.W.H. Meij, 'Europese rechtspraak in de Nederlandse rechtspleging: impressies uit 's-Gravenhage en Luxemburg', *Preadvies NJV over het onderwerp: Internationale rechtspraak in de Nederlandse rechtsorde*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1999, p. 135-221.

Metselaar & Adriaanse 2011

A.J. Metselaar & P.C. Adriaanse, 'Nut en noodzaak van het Wetsvoorstel terugvordering staatssteun', *Tijdschrift voor Staatssteun* 2011, p. 57-63.

Metselaar, Baart & Adriaanse 2012

A.J. Metselaar, M.R. Baart & P.C. Adriaanse, 'De koopman van Venetië anno 2011. Over terugvordering van staatssteun in de stad van de gondels', *NTER* 2012, p. 11-18.

Meuwese & Den Ouden 2005

Anne Meuwese & Willemien den Ouden, 'Zorgdragen voor de naleving van Europees recht door decentrale overheden', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden &

- J.E.M. Polak (red.), *Recht realiseren. Bijdragen rond het thema adequate naleving van rechtsregels*, Deventer: Kluwer 2005, p. 89-108.
- Michiels 1996
F.C.M.A. Michiels, 'Nieuwe instrumenten ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen', *SEW* 1996, p. 362-371.
- Michiels & De Waard
F.C.M.A. Michiels & B.W.N. de Waard, *Rechterlijke toetsing van bestuurlijke punitieve sancties*, 's-Gravenhage: Bju 2007.
- Mok 2010
M.R. Mok, 'Kühne & Heitz', in: T.W.B. Beukers, H.J. van Harten & S. Prechal (red.), *Het recht van de Europese Unie in 50 klassieke arresten*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 296-301.
- De Moor-van Vugt 1993
A.J.C. de Moor-van Vugt, 'Hobbels bij de rechtshandhaving, de rol van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur bij handhaving van het gemeenschapsrecht', in: J.A.E. Vervaele (red.), *Bestuursrechtelijke toepassing en handhaving van het gemeenschapsrecht in Nederland*, Deventer: Kluwer 1993, p. 83-105.
- De Moor-van Vugt 1995
A.J.C. de Moor-van Vugt, *Maten en gewichten. Het evenredigheidsbeginsel in Europees perspectief* (diss. KU Brabant), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1995.
- De Moor-van Vugt 1999
A.J.C. de Moor-van Vugt, 'Bestuurlijke boete en EG-recht', in: H. de Doelder, M.E. Meijer & D. Otto (red.), *De bestuurlijke boete in perspectief*, Rotterdam Deventer: Sanders Instituut; Gouda Quint 1999, p. 163-174.
- De Moor-van Vugt 2000
A.J.C. de Moor van Vugt, 'Stalen vuist of fluwelen handschoen?, Overtuigende handhaving van gemeenschapsrecht', in: Bart van Klink & Willem Witteveen (red.), *De overtuigende wetgever*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink, p. 225-237.
- De Moor-van Vugt 2002
A.J.C. de Moor-van Vugt, 'ESF: een testcase voor een systeem van toezicht', *Openbaar Bestuur* 2002, p. 8- 11.
- De Moor-van Vugt 2007
A.J.C. de Moor-van Vugt, 'Effectieve doorwerking van het gemeenschapsrecht in het kader van de rechtmatige besteding van EG-gelden', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & E. Steyger (red.), *Europees recht effectueren. Algemeen bestuursrecht als instrument voor de effectieve uitvoering van EG-recht*, Alphen aan de Rijn: Kluwer 2007, p. 143-168.
- De Moor-van Vugt 2012
Adrienne de Moor-van Vugt, 'Administrative Sanctions in EU Law', *REALaw* 2012, p. 5-41.
- Mortelmans 1979
K.J.M. Mortelmans, 'De rechtsbescherming bij pseudo-wetgeving in het Europees Economisch recht', *SEW* 1979, p. 16-30.
- Mortelmans 1982
K.J.M. Mortelmans, 'Delegatiewetten ter uitvoering van Verdragen en met name ter uitvoering van verplichtingen opgelegd door het Europees Gemeenschapsrecht', in: *Liber Amicorum Josse Mertens de Wilmars*, Antwerpen en Zwolle: Kluwer en W.E.J. Tjeenk Willink 1982, p. 133-155.

Mortelmans 1993

K.J.M. Mortelmans, 'De toepassing en handhaving van het gemeenschapsrecht door het nationaal bestuursrecht', in: J.A.E. Vervaele (red.), *Bestuursrechtelijke toepassing en handhaving van gemeenschapsrecht in Nederland*, Deventer: Kluwer 1993, p. 5-16.

Mortelmans 1998

K. Mortelmans, 'The Principle of the Community (Article 5 EC) and the Obligations of the Community Institutions', *MJ* 1998, p. 67-88.

Mortelmans & Van Rijn 1992

K.J.M. Mortelmans & T.P.J.N. van Rijn, 'Europese regelgeving en Nederlandse implementatie', *NTB* 1992, p. 74-94.

Mortelmans, Van Ooik & Prechal 2004

K.J.M. Mortelmans, R.H. van Ooik & S. Prechal, *Europees recht en de Nederlandse rechter: verworvenheden en uitdagingen*, Deventer: Kluwer 2004.

Muir 2011

Elise Muir, 'Of ages in – and edges of – EU law', *CMLRev* 2011, p. 39-62.

De Munnik 2007

N.J.M. de Munnik, 'Geen ambtshalve toepassing van Europees recht, Vragen van het CBb inzake Van der Weerd e.a. beantwoord', *NTER* 2007, p. 246-252.

Nauta 2012

T. Nauta, 'De inroepbaarheid van het Handvest voor de Europese en nationale rechter', *NTER* 2012, p. 19-25.

Nehl 2002

Hanns Peter Nehl, *Europäisches Verwaltungsverfahren und Gemeinschaftsverfassung. Eine Studie gemeinschaftsrechtlicher Verfahrensgrundsätze unter besonderer Berücksichtigung 'mehrstufiger' Verwaltungsverfahren*, Berlin: Duncker & Humblot 2002.

Nehl 2011

Hanns Peter Nehl, 'Legal Protection in the Field of EU Funds', *EstAL* 2011, p. 629-652.

Nicolăi 1990

P. Nicolăi, *Beginnselen van behoorlijk bestuur* (diss. UvA), Deventer: Kluwer 1990.

Niedobitek 2001

M. Niedobitek, 'Kollisionen zwischen EG-recht und nationalem Recht', *VerwArchiv* 2001, p. 58-80.

Nieto-Garrido & Delgado 2007

Eva Nieto-Garrido & Isaac Martin Delgado, *European administrative law in the constitutional treaty*, Portland: Hart Publishing 2007.

Van Nuffel 2001

Piet van Nuffel, 'What's in a Member State? Central and Decentralized authorities before the Community Courts', *CMLRev* 2001, p. 871-901.

Öhlinger 1995

T. Öhlinger, 'Legalitätsprinzip und Europäische Integration', in: Günther Schefbeck (red.), *75 Jahre Bundesverfassung*, Wien: Verlag Österreich 1995, p. 635-654.

Olsthoorn 1998

C.A. Olsthoorn, 'Hervorming van het EU-landbouwbeleid', *Agrarisch recht* 1998, p. 302-310.

- Van Ommeren 1996
F.J. van Ommeren, *De verplichting verankerd, de reikwijdte van het legaliteitsbeginsel en het materiële wetsbegrip* (diss. VU), Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1996.
- Van Ommeren 2000
F.J. van Ommeren, 'Boekbeschouwing', *NTB* 2000, p. 78 e.v.
- Van Ommeren 2002
F.J. van Ommeren, 'Het legaliteitsbeginsel in het staats- en bestuursrecht: opkomst en ondergang van de geïmpliceerde bevoegdheden?', *R.M. Themis* 2002, p. 123-137.
- Van Ommeren 2003
F.J. van Ommeren, 'Het publieke taak-criterium in de bestuursrechtelijke jurisprudentie', in: J.W. Sap, B.P. Vermeulen & C.N. Zoethout (red.), *De publieke taak*, Deventer: Kluwer 2003, p. 135-156.
- Van Ommeren 2004
F.J. van Ommeren, *Schaarse vergunningen. De verdeling van schaarse vergunningen als onderdeel van het algemeen bestuursrecht* (oratie VU), Deventer: Kluwer 2004.
- Van Ommeren 2011
F.J. van Ommeren, 'Schaarse publieke rechten: een verplichting tot het creëren van mededingingsruimte?', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden & C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, 's-Gravenhage: Bju 2011, p. 235-265.
- Van Ommeren, Den Ouden & Wolswinkel 2011
Frank van Ommeren, Willemien den Ouden & Johan Wolswinkel, 'Schaarse publieke rechten. Wat Bard, Betfair en BNR met elkaar gemeen hebben', *NJB* 2011, p. 1858-1866.
- Ortlep 2007
R. Ortlep, 'Stabiliteit van gemeenschapsbesluiten: tussen ongerechtigheid en orde-loosheid', in: A. Blomberg e.a. (red.), *Van Utrecht via Brussel naar Maastricht* (Backes-bundel), Alphen aan den Rijn: Kluwer 2007, p. 219-234.
- Ortlep 2009
R. Ortlep, 'Drie Nederlandse rechtsbeginselen in communautair perspectief: de EG-rechtelijke plicht tot terugvordering van communautaire steun', *JBPlus* 2009, p. 81-105.
- Ortlep 2011
R. Ortlep, *De aantasting van stabiele bestuursrechtelijke rechtsvaststellingen in het licht van het Unierecht* (diss. UU), Deventer: Kluwer 2011.
- Ortlep & Verhoeven 2007
R. Ortlep & M.J.M. Verhoeven, 'Het arrest Van der Weerd: voorlopige duidelijkheid over verplichting ambtshalve toetsing aan het EG-recht', *JBPlus* 2007, p. 224-236.
- Ortlep & Verhoeven 2008
R. Ortlep & M.J.M. Verhoeven, 'De voorrangregel versus het beginsel van nationale procedurele autonomie', *SEW* 2008, p. 471-477.
- Den Ouden 2002
W. den Ouden, *De subsidieverplichting; wie betaalt bepaalt?* (diss. UL), Deventer: Kluwer 2002.
- Den Ouden 2003A
W. den Ouden, 'Wie gaat dat betalen? Overheidsaansprakelijkheid bij onregelmatigheden rond Europese subsidies', *O&A* 2003, p. 217-226.

Den Ouden 2003B

W. den Ouden, 'Over toezicht en aansprakelijkheid bij Europese subsidies; wie moet op de blaren zitten?' *Gst.* 2003, p. 33-40.

Den Ouden 2008

W. den Ouden, *De terugvordering van Europese subsidies in Nederland: Over legaliteit, rechtszekerheid en het vertrouwensbeginsel* (oratie UL), Alphen aan den Rijn: Kluwer 2008.

Den Ouden 2009

W. den Ouden, 'BUG – Alutechnik, De Europese invloed op het vertrouwensbeginsel bij terugvorderingszaken', in: T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek*, Deventer: Kluwer 2009, p. 253-262.

Den Ouden 2010

W. den Ouden, 'De intrekking van begunstigende beschikkingen door bestuursorganen', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & J.E.M. Polak (red.), *Bestuursrecht harmoniseren: 15 jaar Awb*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 689-715.

Den Ouden, Jacobs & Verheij 2004

W. den Ouden, M.J. Jacobs & N. Verheij, *Subsidierecht*, Studiepocket Staats- en bestuursrecht, Deventer: Kluwer 2004.

Den Ouden, Jacobs & Verheij 2011

W. den Ouden, M.J. Jacobs & N. Verheij, *Subsidierecht*, Mastermonografieën Staats- en bestuursrecht, Deventer: Kluwer 2011.

Den Ouden & Tjepkema 2007

W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema, 'Schadevergoeding van overheidswege en het verbod op staatssteun', *O&A* 2007, p. 80-103.

Den Ouden & Tjepkema 2010

W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema, 'Schadevergoeding bij de intrekking van begunstigende beschikkingen', *O&A* 2010, p. 152-173.

Den Ouden & Westra 2002

W. Den Ouden & K.M. Westra, 'Gemeentelijke subsidies en de Awb', *Gst.* 2002, p. 25-32.

Overkleeft-Verburg 2009

G. Overkleeft-Verburg, 'Stichting Silicose', in: T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek*, Deventer: Kluwer 2009, p. 361-399.

Pahladsingh & Van Roosmalen 2011

A. Pahladsingh & H.J.Th.M. van Roosmalen, 'Het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie één jaar juridisch bindend: rechtspraak in kaart', *NTER* 2011, p. 54-61.

Pahladsingh & Van Roosmalen 2012

A. Pahladsingh & H.J.Th.M. van Roosmalen, 'Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie twee jaar juridisch bindend: rechtspraak in beweging?', *NTER* 2012, p. 56-65.

Parret 2012

L.Y.M. Parret, 'Effectieve rechtsbescherming: eindeloos potentieel, ongeleid projectiel?', *NTER* 2012, p. 157-168.

Pech 2010

Laurent Pech, 'A Union Founded on the Rule of Law: Meaning and Reality of the Rule of Law as a Constitutional Principle of EU Law', *European Constitutional Law Review* 2010, p. 359-396.

Peers 2012

Steve Peers, 'Sanction for Infringement of EU Law after the Treaty of Lisbon', *EPL* 2012, p. 33-64.

Pernice 2010

Ingolf Pernice, 'Costa v ENEL and Simmenthal: Primacy of European Law', in: Miguel Poiras Maduro & Loïc Azoulay (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 47-59.

Pescatore 1983

Pierre Pescatore, 'The Doctrine of "Direct Effect": An Infant Disease of Community Law', *ELRev* 1983, p. 155-177.

Pescatore 2010

Pierre Pescatore, 'Van Gend en Loos, 3 februari 1963. A View from Within', in: Miguel Poiras Maduro & Loïc Azoulay (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 3-8.

Peters 2004

J.A.F. Peters, 'De publieke taakjurisprudentie is dood, leve de publieke taakjurisprudentie!', *JBPlus* 2004, p. 69-82.

Peters 2009

J.A.F. Peters, 'Publieke taakjurisprudentie', in: R.J.N. Schlössels e.a. (red.), *JB Select*, 's-Gravenhage: Sdu Uitgevers 2009, p. 1-14.

Pijnacker Hordijk e.a. 2009

E.H. Pijnacker Hordijk, G.W. van der Bend & J.F. van Nouhuys, *Aanbestedingsrecht: handboek van het Europese en Nederlandse aanbestedingsrecht*, 's-Gravenhage: Sdu Uitgevers 2009.

Polak 2007

J.E.M. Polak, 'De klassieke onrechtmatige daadsvordering als instrument van effectieve uitvoering van EG-recht: de Europese dimensie van de vangnetfunctie van de burgerlijke rechter', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & E. Steyger (red.), *Europees recht effectueren. Algemeen bestuursrecht als instrument voor de effectieve uitvoering van EG-recht*, Alphen aan de Rijn: Kluwer 2007, p. 257-282.

Polak & Den Ouden 2004

J.E.M. Polak & W. den Ouden, *Harmonisatie van bestuursrecht: de verschuivende horizon van het algemeen bestuursrecht en het subsidie recht in Nederland*, Preadvies voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Deventer: Kluwer 2004.

Polak e.a. 2004

J.E.M. Polak, A. de Moor-van Vugt, R.J.N. Schlössels, N. Verheij & R.J.G.M. Widdershoven, *De toekomst van de rechtsbescherming tegen de overheid: Van toetsing naar geschilbeslechting*, Rapport van de Commissie Rechtsbescherming van de VAR, 's-Gravenhage: Bju 2004.

- Pollack 2003
Mark. A. Pollack, *The engines of European integration. Delegation, Agency and Agenda Setting in the EU*, New York: Oxford University Press Inc. 2003.
- Ponzano 2008
Paola Ponzano, “‘Executive” and “delegated” acts’, in: Stefan Griller & Jacques Ziller (red.), *The Lisbon Treaty. EU Constitutionalism without a Constitutional Treaty?*, Wien: Springer-Verlag 2008, p. 135-141.
- De Poorter & Van Soest-Ahlers 2008
J.C.A. de Poorter & Y.M. van Soest-Ahlers, *Adviesing in het bestuursrecht: over adviesing aan bestuursorganen in het kader van de uitoefening van een publiekrechtelijke bevoegdheid: een praktische handleiding*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2008.
- Potacs 2009
M. Potacs, ‘Effet utile als Auslegungsgrundsatz’, *EuR* 2009, p. 465-487.
- Prechal 1995
S. Prechal, *Directives in EC Law: a study on EC directives and their enforcement by National Courts* (diss. UvA), Oxford: Oxford University Press 1995.
- Prechal 1996
S. Prechal, ‘Kroniek van het Europees recht’, *NJB* 1996, p. 401-407.
- Prechal 1998
S. Prechal, ‘Community law in national courts: the lessons from Van Schijndel’, *CMLRev* 1998, p. 681-706.
- Prechal 2002
S. Prechal, ‘Direct Effect Reconsidered, Redefined and Rejected’, in: J.M. Prinszen & A. Schrauwen (red.), *Direct Effect, Rethinking a Classic of EC Legal Doctrine*, Europa Law Publishing 2002, p. 17-41.
- Prechal 2005
S. Prechal, *Directives in EC Law*, Oxford: Oxford University Press 2005.
- Prechal 2007
S. Prechal, ‘Direct Effect, Indirect Effect, Supremacy and the Evolving Constitution of the European Union’, in: C. Barnard (red.), *The fundamentals of EU Law revisited – assessing the impact of the constitutional debate*, Oxford: Oxford University Press 2007, p. 35-69.
- Prechal 2008
S. Prechal, ‘De emancipatie van het het algemene transparantiebeginsel’, *SEW* 2008, p. 316- 322.
- Prechal 2009
Sacha Prechal, ‘Competence Creep and General Principles of Law’, *REALaw* 2009, p. 5-22.
- Prechal & De Leeuw 2007
S. Prechal & M.E. de Leeuw, ‘Dimensions of Transparency: The Building Blocks for a New Legal Principle?’, *REALaw* 2007, p. 51-62.
- Prechal & De Leeuw 2008
S. Prechal & M.E. de Leeuw, ‘Transparency: A General Principle of EU Law?’, in: Ulf Bernitz, Joakim Nergelius & Cecilia Cardner (red.), *General Principles of EC Law in a Process of Development*, Reports from a conference in Stockholm, 23-24 March 2007, organised by the Swedish Network for European Legal Studies, Kluwer Law International 2008, p. 207-248.

Prechal & Widdershoven 2011

S. Prechal & R.J.G.M. Widdershoven, 'Redefining the relationship between 'Rewe-effectiveness' and Effective Judicial Protection', *REALaw* 2011, p. 31-50.

Prenen 2009

B.Sc.E.C.L. Prenen, 'Subsidietendering. In de greep van de beginselen van het aanbestedingsrecht', *Gst.* 2009, p. 315-321.

Priebe 1996

Reinhard Priebe, 'Sanktionen und sanktionsgleiche Maßnahmen im Rahmen der Gemeinschaftsfond – Neue Entwicklungen in der Gemeinschaftsgesetzgebung', in: Walter van Gerven & Manfred Zuleeg (red.), *Sanktionen als Mittel zur Durchsetzung des Gemeinschaftsrechts*, Köln: Bundesanzeiger Verlagsges. 1996.

Priebe 1999

Reinhard Priebe, 'Die Aufgaben des Rechts in einer sich ausdifferenzierenden EG-Administration', in: Eberhard Schmidt-Aßmann & Wolfgang Hofmann-Riem (red.), *Strukturen des Europäischen Verwaltungsrecht*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1999, p. 71-98.

Prinssen 2004

J.M. Prinssen, *Doorwerking van Europees recht: de verhouding tussen directe werking, conforme interpretatie en overheidsaansprakelijkheid* (diss. UvA), Deventer: Kluwer 2004.

Rasmussen 2010

Morten Rasmussen, 'From Costa v ENEL to the Treaties of Rome: A Brief History of a Legal Revolution', in: Miguel Poiares Maduro & Loïc Azoulay (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 69-86.

Rawlinson 1993

F. Rawlinson, 'The Role of Policy Frameworks, Codes and Guidelines in the Control of State Aid', in: I. Harden (red.), *State Aid: Community Law and Policy*, Band 4 (Schriftenreihe der Europäischen Rechtsakademie Trier), Köln: Bundesanzeiger 1993, p. 52-60.

Rengeling 1977

Hans-Werner Rengeling, *Rechtsgrundsätze beim Verwaltungsvollzug des Europäischen gemeinschaftsrechts*, Berlin: Carl Heymanns Verlag KG 1977.

Rieckhoff 2007

Henning Rieckhoff, *Der Vorbehalt des Gesetzes im Europarecht*, Tübingen: Mohr Siebeck 2007.

Rijken 2008

C. Rijken, 'Aftakeling van de derde pijler; reanimatie middels het Verdrag van Lissabon? Gevolgen voor harmonisatie van het materiële strafrecht binnen de EU', *SEW* 2008, p. 377-388.

Van Rijn 1993

T.P.J.N. van Rijn, 'Bestuursrechtelijke toepassing en handhaving van het gemeenschapsrecht: interne controle door de Commissie', in: J.A.E. Vervaele (red.), *Bestuursrechtelijke toepassing en handhaving van het gemeenschapsrecht in Nederland*, Deventer: Kluwer 1993, p. 149-165.

Van Rijn 2001

T.P.J.N. van Rijn, 'Bewijsregels in het landbouwwrecht, in het bijzonder bij fraude', in: Sacha Prechel & Leigh Hancher (red.), *Europees bewijsrecht: een verkenning*, Deventer: Kluwer 2001, p. 147-157.

Van Rijn van Alkemade 2011

J.M.J. van Rijn van Alkemade, 'Rechtsbescherming bij de verdeling van schaarse subsidies: motivering en (processuele) openbaarheid', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden & C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, 's-Gravenhage: Bju 2011, p. 379-409.

Röhl 2011

Hans Christian Röhl, 'Conformity assessment in European product safety law', in: Oswald Jansen & Bettina Schöndorf-Haubold (red.), *The European Composite Administration*, Antwerpen: Intersentia 2011, p. 201-226.

Ruffert 2006

M. Ruffert, 'Rechtsquellen und Rechtsschichten des Verwaltungsrechts', in: Wolfgang Hoffmann-Riem, Eberhard Schmidt-Aßmann & Andreas Voßkuhle (red.), *Grundlagen des Verwaltungsrechts, Band I, Methoden, Maßstäbe, Aufgaben, Organisation*, München: Verlag C.H. Beck 2006, p. 1085-1173.

Ruffert 2007

M. Ruffert, 'Art. 249 EGV', in: C. Calliess & M. Ruffert (red.), *Kommentar EUV/EGV*, München: Verlag C.H. Beck 2007, p. 2117-2168.

Sanchez Graells 2010

A. Sanchez Graells, 'Soft Law and the Private Enforcement of the EU Competition Rules', paper presented at the International Conference on the Private Enforcement of Competition Law, University of Valladolid, 14-15 October 2010 (http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1639851).

Sarmiento 2009

Daniel Sarmiento, 'Amending the Preliminary Reference Procedure for the Administrative Judge', *REALaw* 2009, p. 29-44.

Sarmiento 2010

Daniel Sarmiento, 'Cilfit and Foto-Frost: Constructing and Deconstructing Judicial Authority in Europe', in: Miguel Poiares Maduro & Loïc Azoulay (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 192-200.

Scheltema & Scheltema 2008

M.W. Scheltema & M. Scheltema, *Gemeenschappelijk recht, wisselwerking tussen publiek en privaatrecht*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2008.

Schenk 2006

Wolfgang Schenk, *Strukturen und Rechtsfragen der gemeinschaftlichen Leistungsverwaltung*, Tübingen: Mohr Siebeck 2006.

Schenk 2011

Wolfgang Schenk, 'EC grant management as a challenge for European administrative law', in: Oswald Jansen & Bettina Schöndorf-Haubold (red.), *The European Composite Administration*, Antwerpen: Intersentia 2011, p. 383-406.

Scherer 1986

Joachim Scherer, 'Das Rechnungsabschlußverfahren, Ein Instrument zur Durchsetzung Europäischen Verwaltungsrechts?', *EuR* 1986, p. 52-74.

Scherzberg 1991

A. Scherzberg, 'Verordnung – Richtlinie – Entscheidung', in: *Europäische Integration und nationalstaatliche Verwaltung: deutsche Vereinigung und institutionelle Weiterentwicklung der Europäischen Gemeinschaft* 1991, p. 17-42.

Schlössels 1998

R.J.N. Schlössels, *Het specialiteitsbeginsel: over de structuur van bestuursbevoegdheden, wetmatigheid van bestuur en beleidsvrijheid* (diss. Maastricht University), 's-Gravenhage: Sdu Uitgevers 1998.

Schlössels 2012

R.J.N. Schlössels, 'Bestuursbevoegdheid als regel', in: R.J.N. Schlössels, A.J. Bok, S.D.P. Kole & A.G.A. Nijmeijer (red.), *In de regel. Over kenmerken, structuur en samenhang van geschreven en ongeschreven regels in het bestuursrecht*, Kluwer: Deventer 2012, p. 39-55.

Schlössels & Zijlstra 2010

R.J.N. Schlössels & S.E. Zijlstra, *Bestuursrecht in de sociale rechtstaat*, Deventer: Kluwer 2010.

Schmidt-Aßmann 1996

Eberhard Schmidt-Aßmann, 'Verwaltungskooperation und Verwaltungskooperationsrecht in der Europäischen Gemeinschaft', *EuR* 1996, p. 270-301.

Schmidt-Aßmann 1999

Eberhard Schmidt-Aßmann, 'Strukturen des Europäischen Verwaltungsrechts: Einleitende Problemskizze', in: Eberhard Schmidt-Aßmann & W. Hofmann-Riem (red.), *Strukturen des Europäischen Verwaltungsrechts*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1999, p. 9-43.

Schmidt-Aßmann 2002

Eberhard Schmidt-Aßmann, 'Europäische Verwaltung zwischen Kooperation und Hierarchie', in: Cremer, Giegerich, Richter & Zimmermann (red.), *Tradition und Weltoffenheit des Rechts, Festschrift für Helmut Steinberger*, Berlin: Springer 2002, p. 1375-1399.

Schmidt-Aßmann 2004

Eberhard Schmidt-Aßmann, 'Strukturen Europäischer Verwaltung und die Rolle des Europäischen Verwaltungsrechts', in: Blankenagel, Pernice & Schulze-Fielitz (red.), *Verfassung im Diskurs der Welt, Liber Amicorum für Peter Häberle*, Tübingen 2004, p. 395-415.

Schmidt-Aßmann 2005

Eberhard Schmidt-Aßmann, 'Einleitung: Der Europäische Verwaltungsverbund und die Rolle des Europäischen Verwaltungsrechts', in: Eberhard Schmidt-Aßmann & Bettinna Schöndorf-Haubold (red.), *Der Europäische Verwaltungsverbund*, Tübingen: Mohr Siebeck 2005, p. 1-23.

Schmidt-Aßmann 2006

Eberhard Schmidt-Aßmann, 'Verfassungsprinzipien für den Europäischen Verwaltungsverbund', in: Wolfgang Hoffmann-Riem, Eberhard Schmidt-Aßmann & Andreas Voßkuhle (red.), *Grundlagen des Verwaltungsrechts, Band I, Methoden, Maßstäbe, Aufgaben, Organisation*, München: Verlag C.H. Beck 2006, p. 241-306.

Schmidt-Aßmann 2011

Eberhard Schmidt-Aßmann, 'Introduction: European Composite Administration and the Role of European Administrative Law', in: Oswald Jansen & Bettina

- Schöndorf-Haubold (red.), *The European Composite Administration*, Antwerpen: Intersentia 2011, p. 1-22.
- Schonberg 2000
S. Schonberg, *Legitimate Expectations in Administrative Law*, Oxford: Open University Press 2000.
- Schöndorf-Haubold 2005A
B. Schöndorf-Haubold, *Die Strukturfonds der Europäischen Gemeinschaft, Rechtsformen und Verfahren Europäischer Verbundverwaltung*, München: Verlag C.H. Beck 2005.
- Schöndorf-Haubold 2005B
B. Schöndorf-Haubold, 'Gemeinsame Europäische Verwaltung: die Strukturfonds der Europäischen Gemeinschaft', in: Eberhard Schmidt-Aßmann & Bettina Schöndorf-Haubold (red.), *Der Europäische Verwaltungsverbund*, Tübingen: Mohr Siebeck 2005, p. 25-56.
- Schöndorf-Haubold 2011
B. Schöndorf-Haubold, 'Common European administration: The European Structural Funds' in: Oswald Jansen & Bettina Schöndorf-Haubold (red.), *The European Composite Administration*, Antwerpen: Intersentia 2011, p. 25-54.
- Schouten 1997
S.M.M. Schouten, *Nederlandse werkgelegenheidssteun in een Europeesrechtelijk kader* (diss. UU), Deventer: Kluwer 1997.
- Schueler 2002
B.J. Schueler, 'Goede besluiten met slechte gevolgen. De verplichting tot nadeelcompensatie in het bestuursrecht', in: J.E. Hoitink, G.E. van Maanen, B.P.M. van Ravels & B.J. Schueler, *Schadevergoeding bij rechtmatige overheidsdaad*, Preadviezen VAR, 's-Gravenhage: Bju 2002, p. 91-199.
- Schueler 2011
B.J. Schueler, 'Bestuursrechtelijke beslechting van geschillen over de verdeling van schaarse publieke rechten', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden & C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, 's-Gravenhage: Bju, 2011 p. 363-378.
- Schwarze 1988
J. Schwarze, *Europäisches Verwaltungsrecht. Entstehung und Entwicklung im Rahmen der Europäischen Gemeinschaft, Band I*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1988.
- Schwarze 2006,
J. Schwarze, *European Administrative Law*, Londen: Sweet & Maxwell 2006.
- Schwarze 2011
Jürgen Schwarze, 'Soft Law im Recht der Europäischen Union', *EuR* 2011, p. 3-18.
- Scott 1995
Joanne Scott, *Development Dilemmas in the European Community, Rethinking Regional Development Policy*, Buckingham: Open University Press 1995.
- Scott 2011
Joanne Scott, 'In legal limbo: post-legislative guidance as a challenge for European Administrative Law', *CMLRev* 2011, p. 329-355.
- Senden 2004
L.A.J. Senden, *Soft Law in European Community Law* (diss. KU Brabant), Oxford and Portland Oregon: Hart Publishing 2004.
- Senden 2007
L.A.J. Senden, 'Unibet en de Europese inkadering van nationale procesautonomie', *AAe* 2007, p. 520-528.

Senden 2008

L.A.J. Senden, 'Reguleringsintensiteit en regelgevingsinstrumentarium in het Europees Gemeenschapsrecht, over de relatie tussen wetgeving, soft law en de open methode van coördinatie', *SEW* 2008, p. 43-57.

Senden & Hancher 2000

L.A.J. Senden & L. Hancher, 'De juridische werking van communautaire beleidsregels inzake mededinging en staatssteun', *NTER* 2000, p. 96-104.

Senden & Prechal 2001

Linda Senden & Sacha Prechal, 'Differentiation in and through community soft law', in: Bruno de Witte, Dominik Hanf & Ellen Vos (red.), *The many faces of differentiation in EU law*, Antwerpen – Oxford – New York: Intersentia, p. 181-199.

Senden & Vandamme 2009

L.A.J. Senden & T.A.J.A. Vandamme, 'Het Verdrag van Lissabon en het Europese mandaat van nationale parlementen', in: R.H. van Ooik & R.A. Wessel (red.), *De Europese Unie na het Verdrag van Lissabon*, Deventer: Kluwer 2009, p. 59-74.

Sevenster 2010

H.G. Sevenster, 'Rewe', in: T.W.B. Beukers, H.J. van Harten & S. Prechal (red.), *Het recht van de Europese Unie in 50 klassieke arresten*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 129-135.

Sevenster 2011

H.G. Sevenster, 'Good old Cilfit – pleidooi voor een 'make-over'', in: Tristan Baumé, Edmon Oude Elferink, Pauline Phoa & Dominique Thiaville (red.), *Today's Multi Layered Legal Order: Current Issues and Perspectives. Liber amicorum in honour of Arjen W.H. Meij*, Zutphen: Paris 2011, p. 297-305.

Seyr 2008

Sibylle Seyr, *Der effet utile in der Rechtsprechung des EuGH*, Berlin: Duncker & Humblot 2008.

Simon & Bok 1997

H.J. Simon & A.J. Bok, 'Subsidies', in: A.J. Bok, H. Bolt e.a. (red.), *Nieuw bestuursrecht, Derde tranche Algemene wet bestuursrecht*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 1997, p. 49-94.

Simonati 2011

Anna Simonati, 'The Principles of Administrative Procedure and the EU Courts: an Evolution in Progress?', *REALaw* 2011, p. 45-81.

Van Slooten 2005

G.J. van Slooten, 'Steunverlening en de Nederlandse bestuurspraktijk', in: B. Hessel, J.R. van Angeren & W. den Ouden, G.J. van Slooten, *Staatssteun op het grensvlak van bestuursrecht, Europees recht en fiscaal recht*, Preadviezen VAR, 's-Gravenhage: Bju 2005, p. 205-303.

Andy Smith 1998

Andy Smith, 'The sub-regional level: key battleground for the Structural Funds?', in: Patrick Le Galès & Christian Lequesne (red.), *Regions in Europe*, London: Routledge 1998, p. 50-66.

Snyder 1993

Francis Snyder, 'The Effectiveness of European Community Law: Institutions, Processes, Tools and Techniques', *The Modern Law Review* 1993, p. 19-54.

Snyder 1995

Francis Snyder, 'The Effectiveness of European Community Law: Institutions, Processes, Tools and Techniques', in: Terence Daintith (red.), *Implementing EC Law in the United Kingdom: Structures for Indirect Rule*, Chichester: Chancery Law Publishing Ltd 1995, p. 51-87.

Stefan 2008

Stefan, 'European Competition Soft Law in European Courts: A Matter of Hard Principles?', *European Law Journal* 2008, p. 753-772.

Stergiou 2011

H.M. Stergiou, 'Het Hof van Justitie: Engelbewaarder van het transparantiebeginsel', *NTER* 2011, p. 77-87.

Steyger 1996

E. Steyger, 'Wringend recht. Doorwerking van gemeenschapsrecht gezien vanuit het perspectief van de nationale overheid', in: E. Steyger, R.J.G.M. Widdershoven & A.W.H. Meij, *Europees recht en het Nederlandse bestuursrecht*, Preadviezen VAR, Alphen aan den Rijn: Samson H.D. Tjeenk Willink 1996, p. 7-96.

Steyger 2010

E. Steyger, 'Köbler', in: T.W.B. Beukers, H.J. van Harten & S. Prechal (red.), *Het recht van de Europese Unie in 50 klassieke arresten*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 302-307.

Stone Sweet 2010

Alec Stone Sweet, 'The Juridical Coup d'État and the Problem of Authority: CILFIT and Foto-Frost', in: Miguel Poiares Maduro & Loïc Azoulay (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 201-210.

Stoop 2012

J. Stoop, 'Nationale koppen op EU-regelgeving; een relevante discussie?', *NTER* 2012, p. 229-237.

Suerbaum 1998

Joachim Suerbaum, *Die Kompetenzverteilung beim Verwaltungsvollzug des Europäischen Gemeinschaftsrechts in Deutschland*, Berlin: Duncker & Humblot 1998.

Sutcliffe 2000

John B. Sutcliffe, 'The 1999 reform of the structural fund regulations: multi-level governance or renationalization', *Journal of European Public Policy* 2000, p. 290-309.

Temple Lang 1997

John Temple Lang, 'The Duties of National Courts under Community Constitutional law', *ELRev* 1997, p. 3-18.

Temple Lang 1998

John Temple Lang, 'The Duties of National Authorities under Community Constitutional Law', *ELRev* 1998, p. 109-131.

Temple Lang 2000

John Temple Lang, 'General Report: The Duties of Cooperation of National Authorities and Courts and the Community Institutions under Article 10 E.C. Treaty', XIX F.I.D.E. Congress (Helsinki, 2000), p. 373-426.

Temple Lang 2001

John Temple Lang, 'The duties of cooperation of national authorities and courts under article 10 E.C.: two more reflections', *ELRev* 2001, p. 84-93.

Temple Lang 2006

John Temple Lang, 'The principle of loyal cooperation and the role of the national judge in community law, Union and EEA Law, *ERA-Forum: scripta iuris europaei* 2006, p. 476-501.

Temple Lang 2008A

John Temple Lang, 'Article 10 EC – The Most Important 'General Principle' of Community Law', in: Ulf Bernitz, Joakim Nergelius & Cecilia Cardner (red.), *General Principles of EC Law in a Process of Development, Reports from a conference in Stockholm, 23-24 March 2007, organised by the Swedish Network for European Legal Studies*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2008, p. 75-113.

Temple Lang 2008B

John Temple Lang, 'Development by the Court of Justice of the Duties of Cooperation of National Authorities and Community Institution under Article 10 EC', *Fordham International Law Journal* 2008, p. 1483-1532.

Thierfelder 1968

Rainer Thierfelder, *Die Entscheidung im EWG-Vertrag*, Hamburg: Ludwig Appel Verlag 1968.

Thomas 2009

Stefan Thomas, 'Die Bindungswirkung von Mitteilungen, Bekanntmachungen und Leitlinien der EG-Kommission', *EuR* 2009, p. 423-443.

Timmermans 2002

C.W.A. Timmermans, 'Over de prejudiciële procedure en 'acte clair'', in: Buijs, Van Gerven e.a., *Mok-aria, Opstellen aangeboden aan Prof.mr. M.R. Mok ter gelegenheid van zijn 70^e verjaardag*, Deventer: Kluwer 2002, p. 349-358.

Timmermans 2007

C.W.A. Timmermans, 'Is het subsidiariteitsbeginsel vatbaar voor rechterlijke controle?', *SEW* 2007, p. 224-230.

Timmermans 2010

C.W.A. Timmermans, 'Rheinmühlen', in: T.W.B. Beukers, H.J. van Harten & S. Prechal (red.), *Het recht van de Europese Unie in 50 klassieke arresten*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 78-82.

Tjepkema 2010

M.K.G. Tjepkema, *Nadeelcompensatie op basis van het égalitébeginsel. Een onderzoek naar nationaal, Frans en Europees recht* (diss. UL), Deventer: Kluwer 2010.

Tollenaar 2008

A. Tollenaar, *Gemeentelijk beleid en beleidsregels* (diss. RUG), 's-Gravenhage: Bju 2008.

Tridimas 2006

Takis Tridimas, *The General Principles of EU Law*, Oxford: Oxford University Press 2006.

Trubek, Cottrell & Nance 2006

David M. Trubek, Patrick Cottrell & Mark Nance, '"Soft Law", "Hard Law" and EU Integration', in: Gráinne de Búrca & Joanne Scott, *Law en New Governance in the EU and the US*, Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing 2006, p. 65-94.

Van den Tweel 2001

R.J.M. van den Tweel, 'Voorkomen is beter dan betalen: Wet toezicht Europese subsidies', in: Rolf de Groot, Elies Steyger & Ronald van den Tweel (red.), *Onze keus. Pirouettes in het gemeenschapsrecht*, 's-Gravenhage: Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn 2001, p. 172-187.

- Van den Tweel 2003
R.J.M. van den Tweel, 'De Wet toezicht Europese subsidies: kort maar krachtig?', in: Bart Hessel (red.), *In de Europese houdgreep? Over zwaar ministerieel toezicht*, Deventer: Kluwer 2003, p. 83-89.
- Van den Tweel 2005
R.J.M. van den Tweel, 'Effectieve rechtsbescherming in de praktijk', in: W. den Ouden (red.), *Staatssteun en de Nederlandse rechter*, Deventer: Kluwer 2005, p. 29-38.
- Van den Tweel 2007
R.J.M. van den Tweel, 'Beschouwingen over effectieve terugvordering van onrechtmatige staatssteun', *SEW* 2007, p. 366-374.
- Van den Tweel 2010
R.J.M. van den Tweel, 'De Wet NERpe: een onmisbare papieren tijger?', *Regelmaat* 2010, p. 250-260.
- Veltman 1995
J. Veltman, *Subsidies*, AWB Actueel, Den Haag: VUGA Uitgeverij B.V. 1995.
- Verheij 1989
N. Verheij, 'Alleen de wet heerscht over ons, over wetmatigheid van bestuur I', *Publiek Domein* 1989, p. 188-197.
- Verheij 1997
N. Verheij, *Vertrouwen op de overheid*, Preadvies voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1997.
- Verhoeven 2008
M.J.M. Verhoeven, 'De rechtstreekse werking van de communautaire beschikking', *AAe* 2008, p. 214-216.
- Verhoeven 2010A,
M.J.M. Verhoeven, 'Bestuursorganen en legaliteit in communautair perspectief', in: M.J.M. Verhoeven, J.E. van den Brink & A. Drahmman, *Europees offensief tegen nationale rechtsbeginselen? Over legaliteit, rechtszekerheid, vertrouwen en transparantie*, Preadviezen Jonge VAR, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 15-61.
- Verhoeven 2010B
M.J.M. Verhoeven, 'The 'Costanzo Obligation' and the principle of national institutional autonomy: supervision as a bridge to close the gap', *REALaw* 2010, p. 23-64.
- Verhoeven 2010C
M.J.M. Verhoeven, 'Wetsvoorstel Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten: overbodig of onmisbaar in de praktijk?', *NTER* 2010, p. 117-125.
- Verhoeven 2011
M.J.M. Verhoeven, *The Costanzo Obligation, The Obligations of National Administrative Authorities in the Case of Incompatibility between National Law and European Law* (diss. UU), Antwerpen: Intersentia 2011.
- Verhoeven/Van den Brink/Drahmann 2010
M.J.M. Verhoeven, J.E. van den Brink, A. Drahmman, 'Algemene inleiding Jonge VAR 2009', in: M.J.M. Verhoeven, J.E. van den Brink, A. Drahmman, *Europees offensief tegen nationale rechtsbeginselen? Over legaliteit, rechtszekerheid, vertrouwen en transparantie*, Preadviezen Jonge VAR, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 9-14.

Verhoeven & Widdershoven 2011

Maartje Verhoeven & Rob Widdershoven, 'National Legality and European Obligations', in: Leonard Besselink, Frans Pennings & Sacha Prechal (red.), *The Eclipse of the Legality Principle in the European Union*, Alphen aan de Rijn: Kluwer Law International, p. 55-72.

Vermeer 2010

F.R. Vermeer, *Gedogen door bestuursorganen* (diss. RUG), Deventer: Kluwer 2010.

B.P. Vermeulen 1993

B.P. Vermeulen, 'De grondrechtenproblematiek bij de bestuursrechtelijke toepassing en handhaving van het gemeenschapsrecht', in: J.A.E. Vervaele (red.), *Bestuursrechtelijke toepassing en handhaving van het gemeenschapsrecht in Nederland*, Deventer: Kluwer 1993, p. 39-81.

E.M. Vermeulen 2001

E.M. Vermeulen, *Nederlandse rechtsbescherming in communautaire context* (diss. KU Brabant), 's-Gravenhage: Bju 2001.

Vervaele 1993

J.A.E. Vervaele, 'Administratieve sanctiebevoegdheden van en in de Gemeenschap. Naar een systeem van Europese bestuurssancties?', in: J.A.E. Vervaele (red.), *Bestuursrechtelijke toepassing en handhaving van het gemeenschapsrecht in Nederland*, Deventer: Kluwer 1993, p. 167-211.

Vervaele 1994

J.A.E. Vervaele, *Handen en tanden van het (gemeenschaps)recht: beschouwingen over publieke rechtshandhaving* (oratie UU), Deventer: Kluwer 1994.

Vervaele 1999

John Vervaele, 'Communautaire normering en operationele toepassing van onderzoeksbevoegdheden, bewijsgaring en bewijsgebruik met betrekking tot schending van financiële belangen van de EG', in: J.A.E. Vervaele (red.), *Transnationale handhaving van de financiële belangen van de Europese Unie: ontwikkelingen in het Verdrag van Amsterdam en de Corpus Juris*, Antwerpen: Intersentia 1999, p. 59-95.

Van der Vlies 1984

I.C. van der Vlies, *Het wetsbegrip en beginselen van behoorlijke regelgeving*, (diss. UvA), Den Haag: VUGA 1984.

Van der Vlies & Widdershoven 1998

I.C. van der Vlies & R.J.G.M. Widdershoven, *De betekenis van de Nederlandse Grondwet binnen de Europese rechtsorde*, Preadvies voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1998.

Voermans 2004

Wim Voermans, *Toedeling van bevoegdheid* (oratie UL), 's-Gravenhage: Bju 2004.

Voermans 2005

W.J.M. Voermans, 'De communautarisering van toezicht en handhaving', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & J.E.M. Polak (red.), *Recht realiseren. Bijdragen rond het thema adequate naleving van rechtsregels*, Deventer: Kluwer 2005, p. 69-87.

Voermans 2008

W.M.J. Voermans, 'Is de Europese wetgever na Lissabon wel een échte wetgever?', in: R.A.J. van Gestel & J. van Schooten (red.), *Europa en de toekomst van de nationale wetgever*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers, p. 65-89.

Voermans 2010

W.J.M. Voermans, 'Delegeren is een kwestie van vertrouwen', *Regelmaat* 2010, p. 165-181.

Voermans 2011

W.J.M. Voermans, 'Legaliteit als middel tot een doel', *Preadvies NJV over het onderwerp: Controverses rondom legaliteit en legitimatie*, Deventer: Kluwer 2011, p. 3-101.

Vogt 2005

Matthias Vogt, *Die Entscheidung als Handlungsform des Europäischen Gemeinschaftsrechts*, Tübingen: Mohr Siebeck 2005.

Vogt 2011

Matthias Vogt, 'The decision as a means of normative lawmaking', in: Oswald Jansen & Bettina Schöndorf-Haubold (red.), *The European Composite Administration*, Antwerpen: Intersentia 2011, p. 335-356.

De Vos 2011

N.A. de Vos, *Europeanisering van het vertrouwensbeginsel, Betekenis van het Europese vertrouwensbeginsel voor de equivalente beginselen in Nederland, Frankrijk en België in het kader van een groeiend ius commune* (diss. UU), 's-Gravenhage: Bju 2011.

De Waard 2009

B.W.N. de Waard, 'Maxis en Praxis. Verbod van willekeur', in: T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek*, Deventer: Kluwer 2009, p. 417-426.

De Waard 2010

B.W.N. de Waard, 'De matigende rechter. Evenredigheid en bestuurlijke boetes', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & J.E.M. Polak (red.), *Bestuursrecht harmoniseren: 15 jaar Awb*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 469-486.

De Waele 2009

H.C.F.J.A. de Waele, *Rechterlijk activisme en het Europees Hof van Justitie* (diss. RUN), 's-Gravenhage: Bju 2009.

De Waele & Kieft 2010

H. de Waele & I. Kieft, 'De doorwerking van richtlijnen en algemene beginselen van EU-recht', *NTER* 2010, p. 170-178.

Warner 2002

Carolyn M. Warner, 'Creating a Common Market for Fraud and Corruption in the European Union: An Institutional Accident or a Deliberate Strategy?', *EUI Working Papers*, RSC no. 2002, 31.

Wettner 2011

F. Wettner, 'The general law of procedure of EC Mutual administrative assistance', in: Oswald Jansen & Bettina Schöndorf-Haubold (red.), *The European Composite Administration*, Antwerpen: Intersentia 2011, p. 307-333.

Widdershoven 1994

R.J.G.M. Widdershoven, 'De uitvoering van het gemeenschapsrecht in de lidstaten en de toepassing van het vertrouwensbeginsel', *NTB* 1994, p. 1-13.

Widdershoven 1996

R.J.G.M. Widdershoven, 'Naar een bestuurs(proces)rechtelijk Ius Commune in Europa', in: E. Steyger, R.J.G.M. Widdershoven & A.W.H. Meij, *Europees recht en het Nederlandse bestuursrecht*, Preadviezen VAR, Alphen aan den Rijn: Samson H.D. Tjeenk Willink 1996, p. 97-200

Widdershoven 2004

R.J.G.M. Widdershoven, 'Rechtsbeginselen in het Europese recht', in: R.J.N. Schlössels, A.J. Bok, H.J.A.M. van Geest & S. Hillegers (red.), *In beginsel. Over aard, inhoud en samenhang van rechtsbeginselen in het bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 2004, p. 293-327.

Widdershoven 2005

R.J.G.M. Widdershoven, 'The Principle of Loyal Cooperation Lawmaking by the European Court of Justice and the Dutch Courts', in: Frits Stroink, Eveline van der Linden (red.), *Judicial Lawmaking and Administrative Law*, Antwerpen – Oxford 2005, p. 3-35.

Widdershoven 2006

R.J.G.M. Widdershoven, 'De Europese rol van de nationale rechter: rechtsbescherming of controleur', in: A.W. Heringa e.a. (red.), *Het bestuursrecht beschermd* (Stroink-bundel), 's-Gravenhage: Sdu Uitgevers 2006, p. 57-69.

Widdershoven 2007A

R.J.G.M. Widdershoven, 'Gemeenten aan de Europese ketting?', *Gst.* 2007, p. 187-195.

Widdershoven 2007B

R.J.G.M. Widdershoven, 'Het ABC van de doorwerking van richtlijnen', in: A.B. Blomberg e.a. (red.), *Van Utrecht via Brussel naar Maastricht* (Backes-bundel), Deventer: Kluwer 2007, p. 235-252.

Widdershoven 2009A

R.J.G.M. Widdershoven, 'Kühne & Heitz, heroverweging van definitief geworden besluiten', in: T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek*, Deventer: Kluwer 2009, p. 537-555.

Widdershoven 2009B

R.J.G.M. Widdershoven, 'Van der Weerd, ambtshalve toetsing aan EG-recht', in: T. Barkhuysen, J.E.M. Polak, B.J. Schueler & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *AB Klassiek*, Deventer: Kluwer 2009, p. 611-624.

Widdershoven 2010

R.J.G.M. Widdershoven, 'Johnston', in: T.W.B. Beukers, H.J. van Harten & S. Prechal (red.), *Het recht van de Europese Unie in 50 klassieke arresten*, 's-Gravenhage: Bju 2010, p. 177-182

Widdershoven 2011

R.J.G.M. Widdershoven, 'Het beginsel van effectieve rechtsbescherming', in: A. van den Brink, S.A. de Vries & M.P.A. De Koninck (red.), *Beginselen bouwen burgerschap*, 's-Gravenhage: Bju 2011, p. 103-113.

Widdershoven 2012

R.J.G.M. Widdershoven, 'De doorwerking van richtlijnen in een samengestelde Europese rechtsorde', in: H.R.B.M. Kummeling, P.E. de Morree, R. Nehmelman, R. Ortlep & R.J.G.M. Widdershoven (red.), *De samengestelde Besselink. Bruggen bouwen tussen nationaal, Europees en internationaal recht*, Oisterwijk: Wolf Legal Publishers 2012, p. 207-226.

Widdershoven & Ortlep 2004

R.J.G.M. Widdershoven & R. Ortlep, 'Schendingen van EG-recht door rechters', *O&A* 2004, p. 34-48.

- Widdershoven/Verhoeven e.a. 2007
R.J.G.M. Widdershoven, M.J.M. Verhoeven, S. Prechal, A.P.W. Duijkersloot, J.W. van de Gronden, B. Hessel, R. Ortley, *Derde evaluatie van de Algemene wet bestuursrecht. De Europese agenda van de Awb*, 's-Gravenhage: Bju 2007.
- Van Wijk/Konijnenbelt & Van Male 2011
W. Konijnenbelt & R.M. van Male, *Hoofdstukken van bestuursrecht*, Amsterdam: Reed Business 2011.
- Winter 1972
J.A. Winter, 'Direct Applicability and Direct Effect: Two Distinct and Different Concepts in Community Law', *CMLRev* 1972, p. 425-438.
- Wishlade 2003
Fiona G. Wishlade, *Regional State Aid and Competition Policy in the European Union*, 's-Gravenhage: Kluwer Law International 2003.
- De Witte 2008
Bruno de Witte, 'Legal Instruments and Law-Making', in: Stefan Griller & Jacques Ziller (red.), *The Lisbon Treaty. EU Constitutionalism without a Constitutional Treaty?*, Wien/New York: Springer 2008, p. 79-108.
- De Witte 2010
Bruno de Witte, 'The Continuous Significance of Van Gend en Loos', in: Miguel Poiares Maduro & Loïc Azoulay (red.), *The Past and Future of EU Law. The classics of EU law revisited on the 50th Anniversary of the Rome Treaty*, Oregon: Hart Publishing 2010, p. 9-15.
- De Witte 2011
Bruno de Witte, 'Direct Effect, Primacy, and the Nature of the Legal Order', in: Paul Craig & Grainne de Búrca (red.), *The Evolution of EU law*, Oxford: Oxford University Press 2011, p. 323-362.
- Wölker 2007
Ulrich Wölker, 'Die Normenhierarchie im Unionsrecht in der Praxis', *EuR* 2007, p. 32-56.
- Wolswinkel 2011
C.J. Wolswinkel, 'Verdelingsprocedures: een zoektocht naar een zinvol onderscheid', in: F.J. van Ommeren, W. den Ouden & C.J. Wolswinkel (red.), *Schaarse publieke rechten*, 's-Gravenhage: Bju 2011, p. 177-201.
- Wyatt & Dashwood's 2011
Alan Dashwood, Michael Dougan, Barry Rodger, Eleanor Spaventa & Derrick Wyatt (red.), *European Union Law*, Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing 2011.
- Zijlstra 2008
S.E. Zijlstra, 'De grenzen van de overheid', in: S.E. Zijlstra, R.A.J. van Gestel & A.A. Freriks, *Privaat bestuur*, Preadviezen VAR 2008, 's-Gravenhage: Bju 2008, p. 7-93.
- Zijlstra 2009
S.E. Zijlstra, *Bestuurlijk Organisatierecht*, Deventer: Kluwer 2009.
- Zuleger 2008
Volker Zuleger, 'EG-Strukturfondspolitik und EG-Beihilferecht – Strukturfondsmittel als staatliche Mittel i.S. von Art. 87 Abs. 1EG', *EWS* 2008, p. 369-376.

Jurisprudentieregister

HOF VAN JUSTITIE

- HvJEG 12 juli 1957, gevoegde zaken 7/56 en 3/57-7/57 (*Algera e.a./Gemeenschappelijke vergadering EGKS*), *Jur.* 1957, p. 85 | 3.8.7.5
- HvJEG 13 juni 1958, 9/56 (*Meroni*), *Jur.* 1958, p. 313 | 5.2.2
- HvJEG 23 februari 1961, 30/59 (*Steenkolenmijnen/Hoge Autoriteit EGKS*), *Jur.* 1961, p. 19 | 2.4
- HvJEG 22 maart 1961, gevoegde zaken 42/59 en 49/59 (*SNUPAT*), *Jur.* 1961, p. 53 | 3.8.7.5
- HvJEG 12 juli 1962, 14/61 (*Hoogovens*), *Jur.* 1962, p. 253 | 3.8.7.5
- HvJEG 5 februari 1963, 26/62 (*Van Gend en Loos*), *Jur.* 1962, p. 3 | 3.2.1
- HvJEG 27 maart 1963, gevoegde zaken 28/62-30/62 (*Da Costa & Schaake*), *Jur.* 1963, p. 67 | 5.8.3.4
- HvJEG 15 juni 1964, 6/64 (*Costa/Enel*), *Jur.* 1964, p. 1203 | 3.2.1
- HvJEG 12 november 1969, 29/69 (*Stauder*), *Jur.* 1969, p. 419 | 3.8.10
- HvJEG 18 juni 1970, 74/69 (*Krohn*), *Jur.* 1970, p. 451 | 4.4.4.1; 4.4.4.2; 4.4.4.3
- HvJEG 6 oktober 1970, 9/70 (*Grad*), *Jur.* 1970, p. 825 | 3.2.2.2; 3.3.3; 4.3.3.3
- HvJEG 17 december 1970, 11/70 (*Internationale Handelsgesellschaft*), *Jur.* 1970, p. 112 | 3.8.10
- HvJEG 17 december 1970, 25/70 (*Köster en Berodt*), *Jur.* 1970, p. 1161 | 3.8.4; 5.7.5.8
- HvJEG 11 februari 1971, 39/70 (*Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor*), *Jur.* 1971, p. 49 | 3.7.1; 3.8.2; 4.2.5.1
- HvJEG 31 maart 1971, 22/70 (*AETR*), *Jur.* 1973, p. 263 | 4.4.4.3; 4.4.4.5
- HvJEG 14 december 1971, 43/71 (*Politi*), *Jur.* 1971, p. 1039 | 4.2.2
- HvJEG 15 december 1971, gevoegde zaken 51/71-54/71 (*International Fruit Company e.a./Produktschap voor Groenten en Fruit*), *Jur.* 1971, p. 1107 | 3.6; 4.2.7
- HvJEG 7 maart 1972, 84/71 (*Marimex*), *Jur.* 1972, p. 89 | 4.2.2
- HvJEG 17 mei 1972, 93/71 (*Leonesio*), *Jur.* 1972, p. 287 | 3.2.2.2; 4.2.4.1
- HvJEG 6 juni 1972, 94/71 (*Schlüter & Maack*), *Jur.* 1972, p. 307 | 5.3.2
- HvJEG 13 juli 1972, 48/71 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 1972, p. 529 | 3.3.3
- HvJEG 7 februari 1973, 39/72 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 1973, p. 101 | 3.3.3
- HvJEG 8 februari 1973, 30/72 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 1973, p. 161 | 3.3.3
- HvJEG 5 juni 1973, 81/72 (*Commissie/Raad*), *Jur.* 1973, p. 575 | 3.8.7.4
- HvJEG 11 juli 1973, 3/73 (*Hessische Mehlinindustrie*), *Jur.* 1973, p. 745 | 4.2.5.5
- HvJEG 10 oktober 1973, 34/73 (*Variola*), *Jur.* 1973, p. 981 | 4.2.2
- HvJEG 28 november 1973, 149/73 (*Witt*), *Jur.* 1973, p. 1587 | 4.4.4.1
- HvJEG 16 januari 1974, 166/73 (*Rheinmühlen*), *Jur.* 1974, p. 33 | 5.8.3.4; 6.8.6.12
- HvJEG 30 januari 1974, 148/73 (*Louwage*), *Jur.* 1974, p. 81 | 3.8.7.4
- HvJEG 14 mei 1974, 4/73 (*Nold*), *Jur.* 1974, p. 491 | 3.8.10

- HvJEG 23 oktober 1974, 17/74 (*Transocean Maritime Paint Associato*), *Jur.* 1974, p. 1063 | 3.8.9
- HvJEG 4 december 1974, 41/74 (*Van Duyn*), *Jur.* 1974, p. 1337 | 3.3.3
- HvJEG 22 januari 1975, 55/74 (*Robert Unkel*), *Jur.* 1975, p. 9 | 4.2.5.1 | 5.3.2
- HvJEG 18 november 1975, 30/75 (*Spa Unil*), *Jur.* 1975, p. 1419 | 4.3.3.3
- HvJEG 8 april 1976, 43/75 (*Defrenne*), *Jur.* 1976, p. 455 | 5.6.6
- HvJEG 16 december 1976, 33/76 (*Rewe*), *Jur.* 1976, p. 1989 | 3.7.1; 3.7.2; 4.2.5.1
- HvJEG 16 december 1976, 45/76 (*Comet*), *Jur.* 1976, p. 2043 | 3.7.2
- HvJEG 2 februari 1977, 50/76 (*Amsterdam Bulb BV*), *Jur.* 1977, p. 137 | 3.3.3; 4.2.2; 4.2.4.1
- HvJEG 19 oktober 1977, gevoegde zaken 117/76 en 16/77 (*Ruckdeschel e.a.*), *Jur.* 1977, p. 1753 | 3.8.5
- HvJEG 16 november 1977, 13/77 (*INNO*), *Jur.* 1977, p. 2115 | 3.3.3; 3.4
- HvJEG 31 januari 1978, 94/77 (*Fratelli Zerbone*), *Jur.* 1978, p. 99 | 4.2.2; 4.2.4.1; 4.2.4.6
- HvJEG 9 maart 1978, 106/77 (*Simmenthal*), *Jur.* 1978, p. 629 | 3.2.1; 3.2.2.2; 3.3.3
- HvJEG 27 april 1978, 90/77 (*Hellmut Stimmung*), *Jur.* 1978, p. 995 | 3.8.7.4
- HvJEG 25 januari 1979, 98/78 (*Racke/Hauptzollamt Mainz*), *Jur.* 1979, p. 69 | 3.8.7.3
- HvJEG 13 februari 1979, 85/76 (*Hoffmann-La Roche*), *Jur.* 1979, p. 461 | 3.8.9
- HvJEG 21 juni 1979, 240/78 (*Atalanta*), *Jur.* 1979, p. 2137 | 3.6; 3.8.6; 4.2.7; 5.7.9
- HvJEG 27 september 1979, 230/78 (*Eridania*), *Jur.* 1979, p. 2749 | 3.6
- HvJEG 4 oktober 1979, 33/77 (*Rewe*), *Jur.* 1976, p. 1989 | 3.3.3
- HvJEG 4 oktober 1979, 141/78 (*Frankrijk/Verenigd Koninkrijk*), *Jur.* 1979, p. 2923 | 3.3.3
- HvJEG 18 oktober 1979, 5/79 (*Buys*), *Jur.* 1979, p. 3203 | 3.3.3
- HvJEG 11 november 1979, gevoegde zaken 16/79-20/79 (*Danis*), *Jur.* 1979, p. 3327 | 3.3.3
- HvJEG 13 december 1979, 44/79 (*Hauer*), *Jur.* 1979, p. 3727 | 3.8.10
- HvJEG 17 januari 1980, gevoegde zaken 95/79 en 96/79 (*Kefer*), *Jur.* 1980, p. 103 | 3.3.3
- HvJEG 5 maart 1980, 265/78 (*Ferwerda*), *Jur.* 1980, p. 617 | 3.7.1; 4.2.2; 4.2.4.1; 4.2.5.1; 4.2.5.4; 5.7.8.3
- HvJEG 27 maart 1980, 61/79 (*Denkavit Italiana*), *Jur.* 1980, p. 1205 | 2.4; 3.7.1; 5.6.6
- HvJEG 27 maart 1980, gevoegde zaken 66/79, 127/79 en 128/79 (*SRL Meridionale Industria Salumi e.a.*), *Jur.* 1980, p. 1237 | 3.7.1; 4.2.5.1
- HvJEG 12 juni 1980, gevoegde zaken 119/79 en 126/79 (*Lippische Hauptgenossenschaft*), *Jur.* 1980, p. 1863 | 3.7.1; 3.7.2; 4.2.5.4
- HvJEG 12 juni 1980, 130/79 (*Express Dairy Foods*), *Jur.* 1980, p. 1887 | 3.7.1
- HvJEG 5 mei 1981, 804/79 (*Commissie/Verenigd Koninkrijk*), *Jur.* 1981, p. 1045 | 3.3.3
- HvJEG 7 juli 1981, 158/80 (*Rewe*), *Jur.* 1981, p. 1805 | 3.2.1; 3.7.3; 4.2.5.1
- HvJEG 9 juli 1981, 169/80 (*Gondrand Frères*), *Jur.* 1981, p. 1931 | 3.8.7.2
- HvJEG 11 november 1981, 60/81 (*IBM/Commissie*), *Jur.* 1981, p. 2639 | 4.4.4.3; 4.4.4.5
- HvJEG 19 januari 1982, 8/81 (*Becker*), *Jur.* 1982, p. 53 | 3.3.3
- HvJEG 18 februari 1982, 77/81 (*Zuckerfabrik Franken*), *Jur.* 1982, p. 681. | 3.8.6
- HvJEG 3 maart 1982, 14/81 (*Alpha Steel*), *Jur.* 1982, p. 729 | 3.8.7.4; 3.7.8.5
- HvJEG 6 mei 1982, 54/81 (*Fromme*), *Jur.* 1982, p. 1449 | 3.7.1; 3.7.2; 4.2.5.4; 5.7.5.7

- HvJEG 6 mei 1982, gevoegde zaken 146/81, 192/81 en 193/81 (*Bay Wa*), *Jur.* 1982, p. 1503 | 3.3.4.3; 3.7.1; 3.7.2; 4.2.5.1; 4.2.5.4; 4.2.5.5; 5.7.7; 5.7.8.3; 5.8.2
- HvJEG 6 oktober 1982, 283/81 (*Cilfit*), *Jur.* 1982, p. 3415 | 5.8.3.4
- HvJEG 13 oktober 1982, gevoegde zaken 213/81, 214/81, 215/81 (*Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor Herbert Will e.a.*), *Jur.* 1982, p. 3583 | 5.5.6.2
- HvJEG 15 december 1982, 5/82 (*Maizena*), *Jur.* 1982, p. 4601 | 3.8.7.4; 5.7.8.2; 6.8.5.5
- HvJEG 14 juli 1983, 224/82 (*Meiko-Konservenfabrik/Duitsland*), *Jur.* 1983, p. 2539 | 3.8.7.3
- HvJEG 21 september 1983, gevoegde zaken 205/82-215/82 (*Deutsche Milchkontor*), *Jur.* 1983, p. 2633 | 2.6.1; 3.3.3; 3.3.4.1; 3.3.4.3; 3.7.1; 3.7.2; 3.8.3; 3.8.7.1; 4.2.5.1; 4.2.5.4; 4.2.6; 4.2.10.4; 5.7.3.1; 5.7.3.3; 5.7.7; 5.7.8.1; 5.7.8.3; 5.7.8.5; 5.7.8.6
- HvJEG 27 september 1983, 216/82 (*Universität Hamburg*), *Jur.* 1983, p. 2771 | 3.7.3
- HvJEG 9 november 1983, 199/82 (*San Giorgio*), *Jur.* 1983, p. 3595 | 3.7.2
- HvJEG 16 november 1983, 188/82 (*Thyssen*), *Jur.* 3721 | 6.8.5.5
- HvJEG 18 januari 1984, 327/82 (*Ekro*), *Jur.* 1984, p. 107 | 4.2.4.6
- HvJEG 28 maart 1984, gevoegde zaken 47/83 en 48/83 (*Van Miert*), *Jur.* 1984, p. 1721 | 3.3.3
- HvJEG 10 april 1984, 14/83 (*Von Colson en Kamann*), *Jur.* 1984, p. 1891 | 3.2.2.3
- HvJEG 10 juli 1984, 63/83 (*Kent Kirk*), *Jur.* 1984, p. 2689 | 3.8.7.3
- HvJEG 25 september 1984, 117/83 (*Könecke*), *Jur.* 1984, p. 3291 | 3.8.4; 4.2.5.2; 4.2.10.2
- HvJEG 13 december 1984, 106/83 (*Sermide*), *Jur.* 1984, p. 4209 | 3.8.5
- HvJEG 28 maart 1985, 272/83 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 1985, p. 1057 | 4.2.2
- HvJEG 24 september 1985, 181/84 (*Man Sugar*), *Jur.* 1985, p. 2889 | 5.7.9
- HvJEG 12 december 1985, 67/84 (*Sideradria/Commissie*), *Jur.* 1985, p. 3983 | 3.8.7.4; 5.7.8.2; 5.7.8.5
- HvJEG 22 januari 1986, 266/84 (*Denkavit*), *Jur.* 1986, p. 149 | 5.3.4; 5.3.5
- HvJEG 18 maart 1986, 85/85 (*Commissie/België*), *Jur.* 1986, p. 1149 | 3.3.3
- HvJEG 23 april 1986, 294/83 (*Les Verts*), *Jur.* 1986, p. 1339 | 3.7.3; 3.8.3
- HvJEG 15 mei 1986, 222/84 (*Johnston*), *Jur.* 1986, p. 1651 | 3.7.3; 4.2.5.1; 5.8.3.3
- HvJEG 8 oktober 1986, 80/86 (*Kolpinghuis*), *Jur.* 1987, p. 3969 | 3.2.2.3
- HvJEG 15 oktober 1986, 168/85 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 1986, p. 2945 | 4.2.11.5
- HvJEG 25 november 1986, gevoegde zaken 201/85 en 202/85 (*Klensch*), *Jur.* 1986, p. 3477 | 3.8.2
- HvJEG 27 november 1986, 21/85 (*Maas*), *Jur.* 1986, p. 3537 | 5.7.9
- HvJEG 5 februari 1987, 288/85 (*Plange*), *Jur.* 1987, p. 611 | 5.7.5.3; 6.3.4.4
- HvJEG 24 februari 1987, 310/85 (*Deufil/Commissie*), *Jur.* 1987, p. 901 | 4.4.4.1
- HvJEG 26 februari 1987, 15/85 (*Consorzio Cooperative d'Abruzzo/Commissie*), *Jur.* 1987, p. 1005 | 3.8.7.5
- HvJEG 11 maart 1987, 265/85 (*Van den Bergh en Jurgens en Van Dijk Food Products*), *Jur.* 1987, p. 1155 | 3.8.7.1; 3.8.7.3; 3.8.7.4
- HvJEG 21 mei 1987, 249/85 (*Albako*), *Jur.* 1987, p. 2345 | 4.3.3.3
- HvJEG 16 juni 1987, 118/85 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 1987, p. 2599 | 2.4
- HvJEG 7 juli 1987, gevoegde zaken 89/86 en 91/86 (*Societe l'etoile commerciale*), *Jur.* 1987, p. 3005 | 5.8.2
- HvJEG 30 september 1987, 229/86 (*Brother Industries*), *Jur.* 1987, p. 3757 | 4.4.4.3; 4.4.4.4
- HvJEG 8 oktober 1987, 80/86 (*Kolpinghuis*), *Jur.* 1987, p. 3969 | 3.2.2.2; 3.2.2.3

- HvJEG 15 oktober 1987, 222/86 (*Heylens e.a.*), *Jur.* 1987, p. 4097 | 3.7.3; 3.8.1; 5.8.3.3
- HvJEG 22 oktober 1987, 314/85 (*Foto-Frost*), *Jur.* 1987, p. 4199 | 3.7.3; 5.8.3.3
- HvJEG 27 oktober 1987, 109/86 (*Ioannis Theodorakis*), *Jur.* 1987, p. 4319 | 4.2.4.6; 5.7.7
- HvJEG 18 november 1987, 137/85 (*Maizena*), *Jur.* 1987, p. 4587 | 5.7.5.3; 6.8.5.4
- HvJEG 15 december 1987, 325/85 (*Ierland/Commissie*), *Jur.* 1987, p. 5041 | 3.8.7.2; 4.4.4.5
- HvJEG 4 februari 1988, 157/86 (*Mary Murphy*), *Jur.* 1988, p. 673 | 3.2.2.3
- HvJEG 8 maart 1988, 296/88 (*Anthony Mcnicholl limited*), *Jur.* 1988, p. 1491 | 5.7.9
- HvJEG 24 maart 1988, 104/86 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 1988, p. 1799 | 5.8.3.4
- HvJEG 26 april 1988, 316/86 (*Krücken*), *Jur.* 1988, p. 2213 | 3.8.7.4; 5.7.8.2; 6.8.5.5
- HvJEG 26 april 1988, 74/86 (*Commissie/Duitsland*), *Jur.* 1988, p. 2139 | 4.2.11.5
- HvJEG 28 april 1988, 120/86 (*Mulder*), *Jur.* 1988, p. 2321 | 6.8.5.5
- HvJEG 20 september 1988, 190/87 (*Moorman*), *Jur.* 1988, p. 4689 | 3.3.3
- HvJEG 21 september 1988, 267/86 (*Van Eycke*), *Jur.* 1988, p. 4769 | 3.3.3
- HvJEG 27 september 1988, gevoegde zaken 106/87-120/87 (*Asteris*), *Jur.* 1988, p. 5515, *AB* 1991, 314, m.nt. H.J. Simon en B.M.J. van der Meulen | 5.7.12
- HvJEG 2 februari 1989, 94/87 (*Commissie/Duitsland*), *Jur.* 1989, p. 175 | 3.3.2
- HvJEG 22 februari 1989, gevoegde zaken 92/87 en 93/87 (*Commissie/Frankrijk, Verenigd Koninkrijk*), *Jur.* 1989, p. 405 | 3.8.7.2
- HvJEG 18 april 1989, 358/87 (*Kurt Drewes/Lüneburg*), *Jur.* 1989, p. I-891 | 3.4
- HvJEG 30 mei 1989, 242/87 (*Erasmus*), *Jur.* 1989, p. 1425 | 4.3.2.1
- HvJEG 22 juni 1989, 103/88 (*Fratelli Costanzo*), *Jur.* 1989, p. 1839 | 3.2.1; 3.2.2.2
- HvJEG 12 juli 1989, 161/88 (*Binder*), *Jur.* 1989, p. 2415 | 3.8.7.4; 5.7.8.2
- HvJEG 13 juli 1989, 5/88 (*Wachauf*), *Jur.* 1989, p. 2609 | 3.8.2; 3.8.10
- HvJEG 21 september 1989, 68/88 (*Griekse mais*), *Jur.* 1988, p. 2965 | 3.3.4.4; 5.7.3.2; 5.7.3.3; 5.7.5.5; 5.7.13
- HvJEG 21 september 1989, gevoegde zaken 46/87 en 227/88 (*Hoechst*), *Jur.* 1989, p. 2859 | 3.8.4
- HvJEG 18 oktober 1989, 374/87 (*Orkem*), *Jur.* 1989, p. 3283 | 3.8.9
- HvJEG 29 november 1989, 281/87 (*Commissie/Griekenland*), *Jur.* 1989, p. 4015 | 3.3.3
- HvJEG 13 december 1989, 322/88 (*Grimaldi*), *Jur.* 1989, p. 4407 | 4.4.4.3; 4.4.4.5; 4.4.4.6
- HvJEG 14 februari 1990, C-350/88 (*Delacre e.a./Commissie*), *Jur.* 1990, p. I-395 | 3.8.7.3
- HvJEG 2 mei 1990, C-357/88 (*Hopermann/BALM*), *Jur.* 1990, p. I-1669 | 3.8.6
- HvJEG 2 mei 1990, C-358/88 (*Wilhelm Hopermann*), *Jur.* 1990, p. I-1687 | 5.3.5
- HvJEG 17 mei 1990, C-158/89 (*Weingut Dietz-Matti*), *Jur.* 1990, p. I-2013 | 3.3.3
- HvJEG 17 mei 1990, C-262/88 (*Barber*), *Jur.* 1990, p. I-1889 | 5.6.6
- HvJEG 12 juni 1990, C-8/88 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 1990, p. I-2321 | 3.3.4.4; 3.6; 4.2.7; 5.2.3; 5.2.4; 5.7.3.2; 5.7.4.2
- HvJEG 19 juni 1990, C-213/89 (*Factortame*), *Jur.* 1990, p. I-2433 | 3.3.3; 3.7.3
- HvJEG 28 juni 1990, C-80/89 (*Behn*), *Jur.* 1990, p. I-2659 | 3.8.7.4; 5.7.8.2
- HvJEG 5 juli 1990, C-42/89 (*Commissie/België*), *Jur.* 1990, p. I-2821 | 5.7.3.3
- HvJEG 10 juli 1990, C-326/88 (*Hansen*), *Jur.* 1990, p. I-2911 | 5.7.5.3
- HvJEG 12 juli 1990, C-188/89 (*Foster*), *Jur.* 1990, p. I-3313 | 3.3.2
- HvJEG 13 juli 1990, C-2/88 (*Zwartveld*), *Jur.* 1990, p. I-3365 | 3.3.1; 3.3.2; 3.7.3

- HvJEG 20 september 1990, C-5/89 (*BUG-Alutechnik*), *Jur.* 1990, p. I-3437, AB 1993, 143, m.nt. F.H. van der Burg, NJ 1993, 134 en SEW 1991, 10, m.nt. T.R. Ottevanger, Den Ouden 2009 (AB Klassiek), p. 253-262 | 5.7.15
- HvJEG 11 oktober 1990, C-34/89 (*Italië/Commissie*), *Jur.* 1990, p. I-3603 | 3.3.4.3
- HvJEG 13 november 1990, C-106/89 (*Marleasing*), *Jur.* 1990, p. I-4135 | 3.2.2.3; 3.3.3
- HvJEG 13 november 1990, C-331/88 (*Fedesa*), *Jur.* 1990, p. I-4023 | 3.8.6; 3.8.7.3
- HvJEG 19 februari 1991, C-374/89 (*Commissie/België*), *Jur.* 1991, p. I-367 | 3.3.3
- HvJEG 21 februari 1991, C-28/89 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 1991, p. I-581 | 3.3.4.3
- HvJEG 28 februari 1991, C-234/89 (*Delimitis*), *Jur.* 1991, p. I-935 | 3.3.2
- HvJEG 23 april 1991, C-41/90 (*Höfner*), *Jur.* 1991, p. I-1979, | 2.4
- HvJEG 7 mei 1991, C-340/89 (*Vlassopoulou*), *Jur.* 1991, p. I-2357 | 3.7.3
- HvJEG 16 mei 1991, C-96/89 (*Commissie/Nederland*), *Jur.* 1991, p. I-2461 | 3.8.7.4; 5.7.8.2
- HvJEG 11 juni 1991, C-307/89 (*Commissie/Frankrijk*), *Jur.* 1991, p. I-2903 | 3.8.7.2
- HvJEG 11 juli 1991, C-368/89 (*Crispoltoni*), *Jur.* 1991, p. I-3695 | 3.8.7.3
- HvJEG 11 juli 1991, gevoegde zaken C-87/90-C-89/90 (*Verholen e.a.*), *Jur.* 1991, p. I-3757 | 3.7.3
- HvJEG 20 juni 1991, C-248/89 (*Cargill*), *Jur.* 1991, p. I-2987 | 3.8.7.5
- HvJEG 20 juni 1991, C-365/89 (*Cargill/Productschap voor Margarine, Vetten en Oliën*), *Jur.* 1991, p. I-3045 | 3.8.7.5
- HvJEG 27 juni 1991, C-49/88 (*Al-Jubail*), *Jur.* 1991, p. I-3187 | 3.8.9
- HvJEG 27 juni 1991, C-348/89 (*Mecanarte*), *Jur.* 1997, p. 3277 | 5.7.8.2
- HvJEG 13 november 1991, C-303/90 (*Frankrijk/Commissie*), *Jur.* 1991, p. I-5315 | 4.4.4.3
- HvJEG 19 november 1991, gevoegde zaken C-6/90 en C-9/90 (*Francovich*), *Jur.* 1991, p. I-5357 | 3.2.2.4; 3.3.3
- HvJEG 21 november 1991, C-354/90 (*FNCE*), *Jur.* 1991, p. I-5505 | 5.5.6.3
- HvJEG 13 december 1991, C-33/90 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 1991, p. I-5987 | 3.6
- HvJEG 28 januari 1992, C-266/90 (*Soba*), *Jur.* 1992, p. I-287 | 4.4.4.1
- HvJEG 21 januari 1992, C-319/90 (*Pressler*), *Jur.* 1992, p. I-203 | 5.7.9
- HvJEG 12 februari 1992, gevoegde zaken C-48/90 en C-66/90 (*Nederland e.a./Commissie*), *Jur.* 1992, p. I-565 | 3.8.9
- HvJEG 8 april 1992, C-371/90 (*Beirafrio*), *Jur.* 1992, p. I-2714 | 5.7.8.2
- HvJEG 16 juli 1992, C-163/90 (*Legros e.a.*), *Jur.* 1992, p. I-4625 | 5.6.6
- HvJEG 16 juli 1992, C-187/91 (*Belovo*), *Jur.* 1992, p. I-4937 | 5.7.8.2; 5.7.12; 6.8.6.14
- HvJEG 27 oktober 1992, C-240/90 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 1992, p. I-5383 | 3.8.4; 5.7.5.3; 5.7.5.7; 5.7.5.8
- HvJEG 10 november 1992, C-156/91 (*Hansa Fleisch*), *Jur.* 1992, p. I-5567 | 3.3.3; 3.6; 4.2.7; 4.3.3.3; 5.2.4
- HvJEG 17 november 1992, C-236/91 (*Commissie/Ierland*), *Jur.* 1992, p. I-5933 | 3.8.7.2
- HvJEG 3 december 1992, C-97/91 (*Borelli*), *Jur.* 1992, p. I-6313 | 3.7.3; 5.8.3.3
- HvJEG 16 december 1992, C-17/91 (*Lornoy e.a./Belgische Staat*), *Jur.* 1992, p. I-6523 | 5.5.6.3
- HvJEG 14 januari 1993, C-190/91 (*Antonio Lante*), *Jur.* 1993, p. I-67 | 5.7.6
- HvJEG 24 maart 1993, C-313/90 (*CIRFS e.a./Commissie*), *Jur.* 1993, p. I-1125 | 4.4.4.3
- HvJEG 1 april 1993, gevoegde zaken C-31/91-C-44/91 (*Lageder*), *Jur.* 1993, p. I-1761 | 3.8.7.4; 5.7.8.2

- HvJEG 18 mei 1993, C-220/91P (*Commissie/Stahlwerke Peine-Salzgitter*), *Jur.* 1993, p. I-2393 | 6.8.6.14
- HvJEG 16 juni 1993, C-325/91 (*Frankrijk/Commissie*), *Jur.* 1993, p. I-3283 | 3.8.4; 4.4.4.3
- HvJEG 14 juli 1993, C-56/90 (*Blackpool*), *Jur.* 1993, p. I-4109 | 5.7.3.2
- HvJEG 5 oktober 1993, gevoegde zaken C-13/92-C-16/92 (*Driessen*), *Jur.* 1993, p. I-4751 | 3.8.7.3
- HvJEG 17 november 1993, C-185/91 (*Reiff*), *Jur.* 1993, I-5801 | 3.3.3
- HvJEG 7 december 1993, C-339/92 (*Ölmühlen*), *Jur.* 1993, p. I-6473 | 5.7.3.3
- HvJEG 16 december 1993, C-334/92 (*Teodoro Wagner*), *Jur.* 1993, p. I-6911 | 3.2.2.3
- HvJEG 26 januari 1994, C-381/92 (*Commissie/Ierland*), *Jur.* 1994, p. I-215 | 3.8.7.2
- HvJEG 9 maart 1994, C-188/92 (*TWD Textilwerke Deggendorf*), *Jur.* 1994, p. I-833 | 3.7.3; 5.8.3.3
- HvJEG 24 maart 1994, C-2/92 (*Bostock*), *Jur.* 1994, p. I-955 | 3.8.10
- HvJEG 24 maart 1994, C-80/92 (*Commissie/België*), *Jur.* 1994, p. I-1019 | 3.8.7.2
- HvJEG 2 juni 1994, C-2/93 (*Exportslachterijen van Oordegem BVBA*), *Jur.* 1994, p. I-2301 | 3.8.6; 5.7.3.3; 5.7.9
- HvJEG 9 juni 1994, C-153/93 (*Delta Schiffahrts- und Speditionsgesellschaft*), *Jur.* 1994, p. I-2517 | 3.3.3
- HvJEG 15 juni 1994, C-137/92P (*Commissie/BASF*), *Jur.* 1994, p. I-2555 | 4.4.4.3
- HvJEG 5 juli 1994, C-435/92 (*Association pour la protection des animaux sauvages*), *Jur.* 1994, p. I-67 | 3.6; 4.2.7
- HvJEG 29 juni 1994, C-135/92 (*Fiskano*), *Jur.* 1994, p. I-2885 | 3.8.9
- HvJEG 14 juli 1994, C-91/92 (*Faccini Dori*), *Jur.* 1994, p. I-3325 | 3.2.2.2; 3.2.2.3
- HvJEG 9 augustus 1994, C-347/93 (*Boterlux*), *Jur.* 1994, p. I-3933 | 4.2.4.6; 5.6.7; 5.7.7
- HvJEG 15 september 1994, C-146/91 (*KYDEP/Raad en Commissie*), *Jur.* 1994, p. I-4199 | 4.4.3; 4.4.4.3
- HvJEG 5 oktober 1994, C-151/93 (*Voogd Vleesimport en -export*), *Jur.* 1994, p. I-4915 | 5.7.16
- HvJEG 5 oktober 1994, C-165/91 (*van Munster*), *Jur.* 1994, p. I-4661 | 3.2.2.3; 3.3.2
- HvJEG 5 oktober 1994, C-133/93 (*Crispoltoni*), *Jur.* 1994, p. I-4863 | 3.8.6
- HvJEG 5 oktober 1994, C-280/93 (*Duitsland/Raad*), *Jur.* p. I-4973 | 3.8.7.3
- HvJEG 29 juni 1995, C-135/93 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 1995, p. I-1651 | 4.4.4.3
- HvJEG 5 oktober 1995, C-96/94 (*Centro Servizi Spediporto*), *Jur.* 1995, p. I-2883 | 3.3.3
- HvJEG 12 oktober 1995, C-104/94 (*Cereol Italia Srl*), *Jur.* 1995, p. I-2983 | 5.7.5.3; 5.7.9
- HvJEG 19 oktober 1995, C-137/94 (*Richardson*), *Jur.* 1995, p. I-3407 | 5.6.6
- HvJEG 26 oktober 1995, C-151/94 (*Commissie/Luxemburg*), *Jur.* 1995, p. I-3685 | 3.8.7.2
- HvJEG 14 december 1995, C-312/93 (*Peterbroeck*), *Jur.* 1995, p. I-4599 | 3.3.3; 3.7.1; 3.7.2; 4.2.5.1
- HvJEG 14 december 1995, gevoegde zaken C-430/93 en C-431/93 (*Van Schijndel en Van Veen*), *Jur.* 1995, p. I-4705, AB 1996, 92, m.nt. F.H. van der Burg | 3.7.2; 5.8.3.5
- HvJEG 8 februari 1996, C-212/94 (*FMC e.a.*), *Jur.* 1994, I-389 | 4.2.5.1

- HvJEG 13 februari 1996, C-143/93 (*Van Es Douane Agenten*), *Jur.* 1996, p. I-431 | 3.8.7.2
- HvJEG 5 maart 1996, gevoegde zaken C-46/93 en C-48/93 (*Brasserie du Pêcheur en Factortame*), *Jur.* 1996, p. I-1029 | 3.2.2.4
- HvJEG 28 maart 1996, C-129/94 (*Ruiz Bernáldez*), *Jur.* p. I-1829 | 3.4
- HvJEG 25 april 1996, C-87/94 (*Waalse bussen*), *Jur.* 1996, p. I-2043 | 3.8.8
- HvJEG 14 mei 1996, gevoegde zaken C-153/94 en C-204/94 (*Faroe Seafood*), *Jur.* 1996, p. I-2465 | 5.7.8.2; 5.7.11; 6.8.5.5
- HvJEG 23 mei 1996, C-5/94 (*Hedley Lomas*), *Jur.* 1996, p. I-2553 | 3.2.2.4
- HvJEG 11 juli 1996, C-39/94 (*SFEI e.a.*), *Jur.* 1996, p. I-3547 | 3.3.2
- HvJEG 26 september 1996, C-168/95 (*Arcaro*), *Jur.* 1996, p. I-4705 | 3.2.2.3
- HvJEG 3 oktober 1996, C-41/94 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 1996, p. I-4733 | 3.3.4.4; 5.7.4.2
- HvJEG 8 oktober 1996, gevoegde zaken C-178/94, C-179/94, C-188/94, C-189/94 en C-190/94 (*Dillenkofer*), *Jur.* 1996, p. I-4845 | 3.2.2.4
- HvJEG 15 oktober 1996, C-311/94 (*IJssel-Vliet*), *Jur.* 1996, p. I-5023 | 4.4.3; 4.4.4.3; 4.4.4.4
- HvJEG 24 oktober 1996, C-32/95P (*Commissie/Lisretal*), *Jur.* 1996, p. I-5373 | 3.8.9; 5.4.3.5; 5.8.2; 5.8.3.2
- HvJEG 12 december 1996, gevoegde zaken C-47/95-50/95, C-60/95, C-81/95, C-92/95 en C-148/95 (*Olasagasti*), *Jur.* 1996, p. I-6579 | 5.7.8.2
- HvJEG 14 januari 1997, C-169/95 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 1997, p. I-315 | 4.4.3
- HvJEG 13 maart 1997, C-197/96 (*Commissie/Frankrijk*), *Jur.* 1997, p. I-1489 | 3.2.1
- HvJEG 20 maart 1997, C-24/95 (*Alcan Deutschland*), *Jur.* 1997, p. I-1591 | 5.7.15
- HvJEG 20 maart 1997, C-57/95 (*Frankrijk/Commissie*), *Jur.* 1997, p. I-2169 | 4.4.4.3; 4.4.4.5
- HvJEG 14 april 1997, C-292/95 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 1997, p. I-1931 | 4.4.4.3
- HvJEG 17 april 1997, C-90/95 (*Henri de Compte*), *Jur.* 1997, p. I-1999 | 3.8.7.5
- HvJEG 13 mei 1997, C-233/94 (*Duitsland/Parlement en Raad*), *Jur.* 1997, p. I-2405 | 3.5
- HvJEG 10 juli 1997, C-261/95 (*Palmisani*), *Jur.* 1997, p. I-4025 | 3.7.2
- HvJEG 17 juli 1997, C-97/95 (*Pascoal*), *Jur.* 1997, p. I-4209 | 6.8.5.5
- HvJEG 17 juli 1997, C-354/95 (*National Farmer's Union*), *Jur.* 1997, p. I-4559 | 3.8.5; 3.8.6; 5.7.3.2; 5.7.5.3; 5.7.9; 6.8.5.5
- HvJEG 17 september 1997, C-54/96 (*Dorsch Consult*), *Jur.* 1997, p. I-4961 | 4.2.10.3
- HvJEG 4 december 1997, gevoegde zaken C-253/96-C-258/96 (*Kampelmann*), *Jur.* 1997, p. I-6907 | 3.3.2
- HvJEG 18 december 1997, C-129/96 (*Inter-Environnement Wallonie*), *Jur.* 1997, p. I-7411 | 3.2.2.3
- HvJEG 29 januari 1998, C-161/96 (*Südzucker Mannheim*), *Jur.* 1998, p. I-281 | 5.7.9
- HvJEG 12 mei 1998, C-106/96 (*Verenigd Koninkrijk/Commissie*), *Jur.* 1998, p. I-2729, AB 1998, 225, m.nt. F.H. van der Burg | 2.2.4; 3.8.4
- HvJEG 12 mei 1998, C-366/95 (*Steff-Houlberg*), *Jur.* 1998, p. I-2661, NJ 1999, 300 | 3.3.4.1; 3.7.2; 3.8.3; 4.2.5.1; 5.7.7; 5.7.8.2; 5.7.8.3
- HvJEG 16 juli 1998, C-298/96 (*Oelmühle*), *Jur.* 1998, p. I-4767 | 3.3.4.1; 3.7.2; 4.2.5.1; 5.7.7; 5.7.8.2; 5.7.8.3; 5.7.15
- HvJEG 22 september 1998, C-185/97 (*Coote*), *Jur.* 1998, p. I-5199 | 3.2.2.3

- HvJEG 24 september 1998, C-319/96 (*Brinkmann Tabakfabriken*), *Jur.* 1998, p. I-5255 | 3.2.2.4
- HvJEG 1 oktober 1998, C-209/96 (*Verenigd Koninkrijk/Commissie*), *Jur.* 1998, p. I-5655 | 3.3.4.3; 3.3.4.4; 5.7.3.2; 5.7.4.2
- HvJEG 1 december 1998, C-326/96 (*Levez*), *Jur.* 1998, p. I-7835 | 3.7.2
- HvJEG 3 december 1998, C-368/96 (*Generics*), *Jur.* 1998, p. I-7967 | 4.4.4.3
- HvJEG 3 december 1998, C-381/97 (*Belgocodex*), *Jur.* 1998, p. I-8153 | 3.8.2
- HvJEG 22 april 1999, C-28/94 (*Nederland/Commissie*), *Jur.* 1999, p. I-1973 | 3.3.4.3
- HvJEG 29 april 1999, C-224/97 (*Ciola*), *Jur.* 1999, p. I-2517 | 3.2.1; 3.2.2.2; 3.7.4
- HvJEG 1 juni 1999, C-126/97 (*Eco Swiss*), *Jur.* 1999, p. I-3055 | 3.7.2; 5.8.3.5
- HvJEG 1 juni 1999, C-302/97 (*Konle*), *Jur.* 1999, p. I-3099 | 3.2.2.4
- HvJEG 17 juni 1999, C-75/97 (*België/Commissie*), *Jur.* 1999, p. I-3671 | 4.4.3
- HvJEG 22 juni 1999, C-387/97 (*Commissie/Griekenland*), *Jur.* 2000, p. I-5047 | 4.4.5
- HvJEG 29 juni 1999, C-256/97 (*DMT*), *Jur.* 1999, p. I-3913 | 2.4
- HvJEG 8 juli 1999, C-227/92P (*Hoechst/Commissie*), *Jur.* 1999, p. I-4443 | 4.4.4.3
- HvJEG 8 juli 1999, C-245/92P (*Chemie Linz/Commissie*), *Jur.* 1999, p. I-4643 | 4.4.4.3
- HvJEG 8 juli 1999, C-186/98 (*strafzaken tegen Maria Amelia Nunes en Evangelina de Matos*), *Jur.* 1999, p. I-4883 | 3.3.4.4; 5.7.3.2; 5.7.3.3; 5.7.13
- HvJEG 5 oktober 1999, C-84/96 (*Nederland/Commissie*), *Jur.* 1999, p. I-6547 | 2.7.2; 5.6.4
- HvJEG 5 oktober 1999, C-240/97 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 1999, p. I-6571 | 3.3.4.3
- HvJEG 14 oktober 1999, C-104/97P (*Atlanta/Europese Gemeenschap*), *Jur.* 1999, p. I-6983 | 3.8.7.3
- HvJEG 21 oktober 1999, C-44/97 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 1999, p. I-7177 | 3.3.4.3; 3.3.4.4; 5.7.3.2; 5.7.4.2
- HvJEG 28 oktober 1999, C-81/98 (*Alcatel*), *Jur.* 1999, p. I-7671 | 5.4.5
- HvJEG 12 november 1999, C-453/98P, *Jur.* 1999, p. I-8037 | 3.8.7.4; 3.8.7.5; 5.7.8.2; 5.7.8.5
- HvJEG 18 november 1999, C-275/98 (*Unitron*), *Jur.* 1999, p. I-8291 | 3.8.8
- HvJEG 10 februari 2000, C-202/97 (*Fitzwilliam*), *Jur.* 2000, p. I-883 | 3.3.2
- HvJEG 24 februari 2000, C-434/97, (*Commissie/Frankrijk*) *Jur.* 2000, p. I-1129 | 3.4
- HvJEG 9 maart 2000, C-437/97 (*EKW en Wein & Co.*) *Jur.* 2000, p. I-1157, r.o. 41 | 3.4
- HvJEG 20 maart 2000, C-178/97 (*Banks*), *Jur.* 2000, p. I-2005 | 3.3.2
- HvJEG 6 april 2000, C-443/97 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 2000, p. I-2415 | 4.4.3; 4.4.4.3; 4.4.5
- HvJEG 13 april 2000, C-292/97 (*Kjell Karlsson*), *Jur.* 2000, p. I-2737 | 3.8.10
- HvJEG 16 mei 2000, C-78/98 (*Preston*), *Jur.* 2000, p. I-3201 | 3.7.2
- HvJEG 15 juni 2000, gevoegde zaken C-418/97 en C-419/97 (*ARCO Chemie Nederland e.a.*), *Jur.* 2000, p. I-4475 | 4.2.5.1
- HvJEG 27 juni 2000, gevoegde zaken C-240/98-C-244/98 (*Océano Grupo Editorial e.a.*), *Jur.* 2000, p. I-4941 | 5.8.3.5
- HvJEG 4 juli 2000, C-424/97 (*Haim II*), *Jur.* 2000, p. I-5123 | 3.2.2.4
- HvJEG 4 juli 2000, C-352/98 (*Bergaderm*), *Jur.* 2000, p. I-5291 | 3.2.2.4
- HvJEG 13 juli 2000, C-160/99 (*Commissie/Frankrijk*), *Jur.* 2000, p. I-6137 | 4.2.11.5
- HvJEG 14 september 2000, C-369/98 (*Fisher*), *Jur.* 2000, p. I-6751 | 5.4.3.5
- HvJEG 19 september 2000, C-156/98 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 2000, p. I-6857 | 2.4
- HvJEG 19 september 2000, C-287/98 (*Linster*), *Jur.* 2000, p. I-6917 | 4.2.4.6

- HvJEG 26 september 2000, C-262/97 (*Engelbrecht*), *Jur.* 2000, p. I-7321 | 3.2.2.3
HvJEG 5 oktober 2000, C-288/96 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 2000, p. I-8237 | 4.4.3;
4.4.4.1; 4.4.4.3
HvJEG 9 november 2000, C-357/98 (*Yiadom*), *Jur.* 2000, p. I-9265 | 4.2.4.6
HvJEG 30 november 2000, C-436/98 (*HMIL*), *Jur.* 2000, p. I-10555 | 5.7.5.2
HvJEG 7 december 2000, C-324/98 (*Telaustria*), *Jur.* 2000, p. I-10745 | 3.8.8
HvJEG 14 december 2000, C-110/99 (*Emsland-Stärke*), *Jur.* 2000, p. I-11569 | 4.2.5.1;
4.2.10.2; 5.7.3.1; 5.7.5.2; 5.7.5.3;
HvJEG 14 december 2000, C-245/97 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 2000, p. I-5813
| 5.7.3.2; 5.7.4.2
HvJEG 11 januari 2001, C-403/98 (*Azienda Agricola Monte Arcosu*), *Jur.* 2001, p. I-103
| 3.2.2.2; 4.2.4.1; 4.2.4.2; 4.2.5.3; 4.2.6
HvJEG 11 januari 2001, C-247/98 (*Griekenland/Commissie*), *Jur.* 2001, p. I-1 | 3.3.4.4;
5.7.4.2
HvJEG 11 januari 2001, C-226/99 (*Siples*), *Jur.* 2001, p. I-227 | 3.7.3; 5.9.3.3
HvJEG 15 februari 2001, C-239/99 (*Nachi Europe*), *Jur.* 2001, p. I-1197 | 3.7.3
HvJEG 8 maart 2001, C-465/99P, *niet gepubliceerd* | 3.8.7.4; 3.8.7.5; 5.7.8.2; 5.7.8.5
HvJEG 17 mei 2001, C-159/99 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 2001, p. I-4007 | 3.8.7.2
HvJEG 28 juni 2001, C-118/00 (*Gervais Larsy*), *Jur.* 2001, p. I-5063 | 3.2.2.4
HvJEG 12 juli 2001, C-262/99 (*Louloudakis*), *Jur.* 2001, p. I-5547 | 3.8.2
HvJEG 13 september 2001, C-374/99 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 2001, p. I-5943
| 5.7.3.2; 5.7.5.2
HvJEG 20 september 2001, C-263/98 (*België/Commissie*), *Jur.* 2001, p. I-6063 | 3.3.4.3
HvJEG 4 oktober 2001, C-403/99 (*Italië/Commissie*) *Jur.* 2001, p. I-6883 | 3.4
HvJEG 9 oktober 2001, gevoegde zaken C-80/99-C-82/99 (*Flemmer*), *Jur.* 1999,
p. 7211 | 3.7.2; 4.2.5.1; 5.7.8.3
HvJEG 18 oktober 2001, C-19/00 (*SIAC*), *Jur.* 2001, p. I-7725 | 3.8.8
HvJEG 8 november 2001, C-143/99 (*Adria-Wien Pipelin*), *Jur.* 2001, p. I-8365 | 2.4
HvJEG 22 november 2001, C-301/97 (*Nederland/Raad*), *Jur.* 2001, p. I-8853 | 3.8.7.2;
3.8.7.3; 4.4.4.5
HvJEG 27 november 2001, gevoegde zaken C-285/99 en C-286/99 (*Lombardini en
Mantovani*), *Jur.* 2001, p. I-9233 | 3.8.5
HvJEG 27 november 2001, C-424/99 (*Commissie/Oostenrijk*), *Jur.* 2001, p. I-9285
| 3.7.3
HvJEG 15 januari 2002, C-171/00P (*Alain Libéros/Commissie*), *Jur.* 2002, p. I-451
| 4.4.4.2; 4.4.4.3; 4.4.4.5
HvJEG 24 januari 2002, C-500/99P (*Conserve Italia/Commissie*), *Jur.* 2002, p. I-867
| 3.4; 3.8.7.5; 5.7.3.3; 5.7.9
HvJEG 19 februari 2002, C-35/99 (*Arduino*), *Jur.* 2002, p. I-1529 | 3.3.3
HvJEG 7 maart 2002, C-310/99 (*Italië/Commissie*), *Jur.* 2002, p. I-2289 | 4.4.2; 4.4.3;
4.4.4.1; 4.4.5
HvJEG 16 mei 2002, C-63/00 (*Schilling*), *Jur.* 2002, p. I-4483 | 3.4; 3.8.6; 5.7.5.3; 5.7.9
HvJEG 4 juni 2002, C-367/98 (*Commissie/Portugal*), *Jur.* 2002, p. I-4731 | 4.4.4.2
HvJEG 4 juni 2002, C-483/99 (*Commissie/Frankrijk*), *Jur.* 2002, p. I-4781 | 4.4.4.2
HvJEG 4 juni 2002, C-503/99 (*Commissie/België*), *Jur.* 2002, p. I-4809 | 4.2.2.2
HvJEG 13 juni 2002, C-382/99 (*Nederland/Commissie*), *Jur.* 2002, p. I-5163 | 4.4.3
HvJEG 18 juni 2002, C-92/00 (*Hospital Ingenieure Krankenhausstechnik Planungs-
Gesellschaft*), *Jur.* 2002, p. I-5553 | 3.8.8

- HvJEG 18 juni 2002, C-242/00 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 2002, p. I-5603 | 4.4.4.3
- HvJEG 20 juni 2002, C-313/99 (*Mulligan e.a.*), *Jur.* 2002, p. I-5719 | 3.8.2; 3.8.6; 3.8.7.2; 3.8.10
- HvJEG 11 juli 2002, C-62/00 (*Marks & Spencer*), *Jur.* 2002, p. I-6325 | 3.2.2.2
- HvJEG 11 juli 2002, C-210/00 (*Käserei Champignon Hofmeister*), *Jur.* 2002, p. I-6453, AB 2002, 392, m.nt. A.J.C. de Moor-van Vugt | 3.8.6; 4.2.4.6; 4.2.5.1; 4.2.5.6; 5.7.3.3; 5.7.5.3; 5.7.7; 5.7.8.2; 5.7.9; 6.8.5.4
- HvJEG 25 juli 2002, C-50/00P (*Unión de Pequeños Agricultores/Raad*), *Jur.* 2002, p. I-6677 | 3.7.3
- HvJEG 19 september 2002, C-336/00 (*Huber*), *Jur.* 2002, p. I-7699 | 3.7.2; 3.8.3; 4.2.5.1; 4.2.5.4; 4.2.10.5; 4.3.3.2; 4.3.3.3; 5.3.6; 5.6.3; 5.6.4; 5.7.8.2; 5.7.8.3; 6.3.3.4
- HvJEG 26 september 2002, C-351/98 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 2002, p. I-8031 | 4.4.4.1
- HvJEG 19 november 2002, C-304/00 (*Strawson*), *Jur.* 2002, p. I-10737 | 5.7.5.3; 5.7.7; 6.3.4.3; 6.3.4.4
- HvJEG 26 november 2002, C-275/00 (*First en Franex*) *Jur.* 2002, p. I-10943 | 3.1.1; 3.3.2
- HvJEG 28 november 2002, C-417/00 (*Pretzsch*), *Jur.* 2002, p. I-11053 | 5.7.5.2; 5.7.5.3
- HvJEG 12 december 2002, C-470/99 (*Universale Bau*), *Jur.* 2002, p. I-11617 | 3.8.8
- HvJEG 9 januari 2003, C-157/00 (*Griekenland/Commissie*), *Jur.* 2003, p. I-153 | 3.3.4.3; 3.3.4.4
- HvJEG 13 februari 2003, C-409/00 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 2003, p. I-1487 | 4.4.3; 4.4.4.1
- HvJEG 27 februari 2003, C-327/00 (*Santex*), *Jur.* 2003, p. I-1877 | 3.7.2
- HvJEG 10 april 2003, C-276/01 (*Steffensen*), *Jur.* 2003, p. I-3735 | 3.8.2; 3.8.3; 4.2.5.5
- HvJEG 8 mei 2003, C-349/97 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 2003, p. I-3851 | 5.6.5
- HvJEG 20 mei 2003, C-108/01 (*Parmaham*), *Jur.* 2003, p. I-5121 | 3.2.2.2; 3.8.7.2; 4.2.4.5; 4.4.4.5
- HvJEG 12 juni 2003, C-112/00 (*Schmidberger*), *Jur.* 2003, p. I-5659 | 3.8.10; 5.7.3.2
- HvJEG 19 juni 2003, C-467/01 (*Eribrand*), *Jur.* p. I-6471 | 3.7.3; 5.8.3.3
- HvJEG 10 juli 2003, C-11/00 (*Commissie/ECB*), *Jur.* 2003, p. I-7147 | 5.7.2
- HvJEG 24 juli 2003, C-280/00 (*Altmark*), *Jur.* 2003, p. I-7747 | 5.5.6.3
- HvJEG 9 september 2003, C-198/01 (*CIF*), *Jur.* 2003, p. I-8055 | 3.2.1; 3.2.2.2
- HvJEG 11 september 2003, C-13/01 (*Safalero*), *Jur.* 2003, p. I-8679 | 3.7.2; 3.7.3
- HvJEG 11 september 2003, C-207/01 (*Altair Chimica*), *Jur.* 2003, p. I-8875 | 4.4.4.5; 4.4.4.6
- HvJEG 30 september 2003, C-224/01 (*Köbler*), *Jur.* 2003, p. I-10239, AB 2003, 429, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven, JB 2004/41, m.nt. MC, NJ 2004, 160, m.nt. M.R. Mok, SEW 2004, p. 272-274, m.nt. J.H. Jans | 3.2.2.4; 3.7.2; 5.8.3.4
- HvJEG 2 oktober 2003, C-194/99P (*Thyssen Stahl/Commissie*), *Jur.* 2003, p. I-10821 | 3.8.8
- HvJEG 16 oktober 2003, C-339/00 (*Ierland/Commissie*), *Jur.* 2000, p. I-11757 | 3.3.1; 3.3.3
- HvJEG 27 november 2003, C-497/01 (*Zita Modes*), *Jur.* 2003, p. I-14393 | 4.2.4.6
- HvJEG 4 december 2003, C-63/01 (*Evans*), *Jur.* 2003, p. I-14447 | 3.2.2.4
- HvJEG 4 december 2003, C-384/07 (*Wienstrom*), *Jur.* 2003, p. I-14527 | 3.8.8
- HvJEG 7 januari 2004, C-60/02 (*Rolex*), *Jur.* 2004, p. I-651 | 3.2.2.2; 3.2.2.3; 4.2.4.5; 4.2.10.3; 4.2.10.6

- HvJEG 7 januari 2004, C-201/02 (*Wells*), *Jur.* 2004, p. I-723 | 3.7.1
- HvJEG 13 januari 2004, C-453/00 (*Kühne & Heitz*), *Jur.* 2004, p. I-837, AB 2004, 58, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven, JB 2004/42, m.nt. N. Verheij, NJ 2004, 125, m.nt. M.R. Mok | 3.3.3; 3.7.2; 5.7.16; 6.8.10
- HvJEG 22 januari 2004, C-271/01 (*COPPI*), *Jur.* 2004, p. I-1029 | 2.7.2; 3.5
- HvJEG 12 februari 2004, C-218/01 (*Henkel*), *Jur.* 2004, p. I-1725 | 3.2.2.3
- HvJEG 4 maart 2004, C-344/01 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 2004, p. I-2081 | 3.3.3
- HvJEG 25 maart 2004, gevoegde zaken C-231/00, C-303/00 en C-451/00 (*Cooperativa Lattepiu e.a.*), *Jur.* 2004, p. I-2869 | 3.8.2; 3.8.6
- HvJEG 29 april 2004, C-496/99P (*Succhi di frutta*), *Jur.* 2004, p. I-3801 | 3.8.8
- HvJEG 29 april 2004, C-91/01 (*Italië/Commissie*), *Jur.* 2004, p. I-4355 | 4.4.3; 4.4.4.1
- HvJEG 29 april 2004, C-371/02 (*Björnekulla*), *Jur.* 2003, p. I-5791 | 3.2.2.3
- HvJEG 24 juni 2004, C-278/02 (*Herbert Handlbauer*), *Jur.* 2004, I-6171 | 3.2.2.2; 4.2.4.1; 4.2.4.4; 4.2.6; 5.7.10
- HvJEG 29 juni 2004, C-110/02 (*Commissie/Raad*), *Jur.* 2004, p. I-6333 | 5.7.12
- HvJEG 1 juli 2004, C-295/02 (*Gisela Gerken*), *Jur.* 2004, p. I-6369 | 3.8.10; 5.7.7
- HvJEG 15 juli 2004, gevoegde zaken C-37/02 en C-38/02 (*Di Lenardo en Dilexport*), *Jur.* 2004, p. I-6911 | 3.8.7.1
- HvJEG 15 juli 2004, C-321/02 (*Harbs*), *Jur.* 2004, p. I-7101 | 4.2.4.6
- HvJEG 15 juli 2004, C-459/02 (*Willy Gerekens*), *Jur.* 2004, p. I-7315 | 3.8.7.3
- HvJEG 9 september 2004, C-332/01 (*Griekenland/Commissie*), *Jur.* 2004, p. I-7699 | 3.4
- HvJEG 9 september 2004, gevoegde zaken C-184/02 en C-223/02 (*Spanje en Finland/Parlement en Raad*), *Jur.* 2004, p. I-7789 | 3.8.5
- HvJEG 5 oktober 2004, gevoegde zaken C-397/01 en C-403/01 (*Pfeiffer*), *Jur.* 2004, p. I-8835, AB 2005, 16, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven, NJ 2005, 333, m.nt. M.R. Mok, SEW 2005, p. 97-99, m.nt. S. Prechal | 3.2.2.3; 3.7.2
- HvJEG 5 oktober 2004, C-475/01 (*Commissie/Griekenland*), *Jur.* 2004, p. I-8923 | 4.4.4.3
- HvJEG 7 oktober 2004, C-153/01 (*Spanje/Commissie*), *Jur.* 2004, p. I-9009 | 5.7.4.2
- HvJEG 14 oktober 2004, C-113/02 (*Commissie/Nederland*), *Jur.* 2004, p. I-9707 | 4.2.2
- HvJEG 14 oktober 2004, C-340/02 (*Commissie/Frankrijk*), *Jur.* 2009, p. I-9845 | 3.8.8
- HvJEG 28 oktober 2004, C-164/01P (*Van den Berg*), *Jur.* 2004, p. I-10155 | 3.8.7.4
- HvJEG 11 november 2004, C-171/03 (*Toeters en Verberk*), *Jur.* 2004, p. I-10945 | 3.8.5; 3.8.6; 5.3.4; 5.3.5; 6.4.2.1
- HvJEG 3 maart 2005, C-172/03 (*Heiser*), *Jur.* 2005, p. I-1627 | 2.4
- HvJEG 3 maart 2005, C-499/03P (*Biegi Nahrungsmittel en Commonfood/Commissie*), *Jur.* 2005, p. I-1751 | 5.7.8.2
- HvJEG 17 maart 2005, C-170/03 (*Feron*), *Jur.* 2005, p. I-2299 | 4.2.4.6
- HvJEG 14 april 2005, C-110/03 (*België/Commissie*), *Jur.* 2005, p. I-2801 | 3.8.7.2; 4.4.4.1; 4.4.4.5
- HvJEG 14 april 2005, C-468/02 (*Spanje/Commissie*), niet gepubliceerd | 5.7.4.2
- HvJEG 14 april 2005, C-385/03 (*Käseri Champignon Hofmeister*), *Jur.* 2005, p. I-2997 | 5.7.9
- HvJEG 26 april 2005, C-376/02 (*Goed Wonen*), *Jur.* 2005, p. I-3445 | 3.8.2
- HvJEG 3 mei 2005, gevoegde zaken C-387/02, C-391/02 en C-403/02 (*Strafzaken tegen Berlusconi e.a.*), *Jur.* 2005, p. I-3565 | 3.8.10
- HvJEG 12 mei 2005, C-42/04 (*Elshof*), *Jur.* 2004, p. I-4007 | 4.2.4.6

- HvJEG 16 juni 2005, C-105/03 (*Pupino*), *Jur.* 2005, p. I-5285, *AB* 2006, 108, m.nt. A.J.C. de Moor-van Vugt | 3.2.2.3
- HvJEG 28 juni 2005, gevoegde zaken C-189/02P, C-202/02P, C-205/02P-C-208/02P en C-213/02P (*Dansk Rørindustri e.a./Commissie*), *Jur.* 2005, p. I-5425 | 4.4.3; 4.4.4.2; 4.4.4.3; 4.4.4.5
- HvJEG 12 juli 2005, gevoegde zaken C-154/04 en C-155/04 (*Nutri-Link*), *Jur.* 2005, p. I-6451 | 3.8.5
- HvJEG 12 juli 2005, C-304/02 (*Commissie/Frankrijk*), *Jur.* 2005, p. I-6263 | 3.6
- HvJEG 21 juli 2005, C-231/03 (*Coname*), *Jur.* 2005, p. I-7287 | 3.8.8
- HvJEG 21 juli 2005, C-515/03 (*Eichsfelder Schlachtbetrieb*), *Jur.* 2005, p. I-7355 | 4.2.5.1; 5.7.5.2
- HvJEG 13 september 2005, C-176/03 (*Milieustrafrechtzaak*), *Jur.* 2005, p. I-7879, *AB* 2005, 435, m.nt. A.J.C. de Moor-van Vugt, *NTer* 2006, p. 29-34, m.nt. M.I. Veldt-Foglia; *CMLRev* 2006, p. 835-854, m.nt. C. Tobler; *SEW* 2006, p. 78-85, m.nt. R. van Ooik en T. Vandamme | 3.7.1; 5.7.5.3
- HvJEG 20 oktober 2005, C-264/03 (*Commissie/Frankrijk*), *Jur.* 2005, p. I-8831 | 3.8.8
- HvJEG 20 oktober 2005, C-511/03 (*Ten Kate*), *Jur.* 2005, p. I-8979, *AB* 2005, 425, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 5.8.2
- HvJEG 8 november 2005, C-443/03 (*Leffler*), *Jur.* 2005, p. I-9611 | 3.2.2.3
- HvJEG 22 november 2005, C-144/04 (*Mangold*), *Jur.* 2005, p. I-9981, *AB* 2006, 325, m.nt. M.J.M. Verhoeven, *NJ* 2006, 227, m.nt. M.R. Mok, *SEW* 2007, p. 44-47, m.nt. D. Beltman | 3.2.2.2; 3.8.2
- HvJEG 24 november 2005, gevoegde zaken C-138/03, C-324/03 en C-431/03 (*Italië/Commissie*), *Jur.* 2005, p. I-10043 | 5.6.5
- HvJEG 1 december 2005, C-309/04 (*Fleisch-Winter*), *Jur.* 2005, p. I-10349 | 4.2.5.1
- HvJEG 10 januari 2006, C-344/04 (*IATA*), *Jur.* 2006, p. I-403 | 3.7.3
- HvJEG 12 januari 2006, C-311/04 (*Algemene Scheeps Agentuur Dordrecht BV*), *Jur.* 2006, p. I-609 | 4.4.4.1; 4.4.4.5
- HvJEG 19 januari 2006, C-240/03P (*Comunita montana della Valnerina/Commissie*), *Jur.* 2006, p. I-731 | 5.7.5.2; 5.7.9
- HvJEG 9 februari 2006, gevoegde zaken C-226/04 en C-228/04 (*La Cascina*), *Jur.* 2006, p. I-1347 | 3.8.8
- HvJEG 21 februari 2006, C-255/02 (*Halifax*), *Jur.* 2006, p. I-1609 | 3.8.7.2; 4.4.4.5
- HvJEG 16 maart 2006, C-234/04 (*Kapferer*), *Jur.* 2006, p. I-2585, *AB* 2006, 191, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven, *JB* 2006/89, m.nt. N. Verheij, *SEW* 2006, p. 252-254, m.nt. H.J. van Harten | 3.7.2; 5.9.3.4
- HvJEG 16 maart 2006, C-94/05 (*Emsland-Stärke*), *Jur.* 2006, p. I-2619 | 3.8.6; 3.8.7.2; 3.8.7.4; 5.7.8.2
- HvJEG 23 maart 2006, C-237/04 (*Enirisorse/Sotacarbo*), *Jur.* 2006, p. I-2843 | 2.4
- HvJEG 6 april 2006, C-274/04 (*ED&F Man Sugar*), *Jur.* 2006, p. I-3269, *AB* 2006, 204, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 5.7.5.3; 5.8.3.3
- HvJEG 6 april 2006, C-410/04 (*ANAV*), *Jur.* 2006, p. I-3303 | 3.8.8
- HvJEG 2 mei 2006, C-417/04P (*Regione Siciliana*), *Jur.* 2006, p. I-3881 | 5.8.2
- HvJEG 4 mei 2006, C-286/05 (*Reinhold Haug*), *Jur.* 2006, p. I-4121 | 5.7.5.2
- HvJEG 4 mei 2006, 508/03 (*Commissie/Verenigd Koninkrijk*), *Jur.* 2006, p. I-3969 | 3.8.7.4; 3.8.7.5
- HvJEG 11 mei 2006, C-11/05 (*Friesland Coberco Dairy Foods*), *Jur.* 2006, p. I-4285 | 4.4.4.5

- HvJEG 13 juni 2006, C-173/03 (*Traghetti del Mediterraneo SpA in Liquidation v. Italy*), *Jur.* 2006, p. I-5177 | 5.8.3.4
- HvJEG 15 juni 2006, C-28/05 (*Dokter*), *Jur.* 2006, p. I-5431, AB 2006, 390, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.8.2; 3.8.9; 3.8.10
- HvJEG 22 juni 2006, gevoegde zaken C-182/03 en C-217/03 (*België en Forum 187/Commissie*), *Jur.* 2006, p. I-5479 | 3.8.7.4
- HvJEG 4 juli 2006, C-212/04 (*Konstantions Adeneler*), *Jur.* p. I-6057 | 3.2.2.3
- HvJEG 11 juli 2006, C-13/05 (*Sonia Chacón Navas*), *Jur.* 2006, p. I-6467 | 4.2.4.6
- HvJEG 13 juli 2006, gevoegde zaken C-295/04-298/04 (*Manfredi e.a.*), *Jur.* 2006, p. I-6619, AB 2006, 404, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 5.8.3.5
- HvJEG 7 september 2006, C-310/04 (*Spanje/Raad*), *Jur.* 2006, p. I-7285 | 3.8.6
- HvJEG 7 september 2006, C-353/04 (*Nowaco Germany GmbH*), *Jur.* 2006, p. I-7357 | 4.2.5.1
- HvJEG 7 september 2006, C-81/05 (*Alonso*), *Jur.* 2006, p. I-7569 | 3.8.2
- HvJEG 14 september 2006, gevoegde zaken C-181/04-C-183/04 (*Elmeke*), *Jur.* 2006, p. I-8167 | 3.8.2
- HvJEG 14 september 2006, C-496/04 (*Slob*), *Jur.* 2006, p. I-8257 | 3.8.2; 3.8.6
- HvJEG 19 september 2006, gevoegde zaken C-392/04 en C-422/04 (*i-21&Arcor*), *Jur.* 2006, p. I-8559, AB 2006, 411, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven, JB 2006/288, m.nt. N. Verheij; NJ 2007, 19, m.nt. M.R. Mok | 3.3.3; 3.7.2; 5.7.16
- HvJEG 5 oktober 2006, C-84/04 (*Commissie/Portugal*), *Jur.* 2006, p. I-9843 | 2.7.2
- HvJEG 26 oktober 2006, C-168/05 (*Mostaza Claro*), *Jur.* 2006, p. I-10421 | 5.8.3.5
- HvJEG 26 oktober 2006, C-248/04 (*Cosun*), *Jur.* 2006, p. I-10211 | 3.8.7.2; 4.4.4.5
- HvJEG 26 oktober 2006, C-371/04 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 2006, p. I-10257 | 3.3.3
- HvJEG 9 november 2006, C-120/05 (*Heinrich Schulze*), *Jur.* 2006, p. I-10745 | 4.2.5.1
- HvJEG 23 november 2006, C-300/05 (*Hauptzollamt Hamburg-Jonas/ZVK Zuchvieh-Kontor GmbH*), *Jur.* 2006, p. I-11169 | 4.2.4.6
- HvJEG 14 december 2006, C-316/05 (*Nokia Corp*), *Jur.* 2006, p. I-12083 | 3.4
- HvJEG 11 januari 2007, C-279/05 (*Vonk Dairy Products BV/Productschap Zuivel*), *Jur.* 2007, p. I-239 | 4.2.4.6; 4.2.5.1; 5.7.5.2; 5.7.10; 6.8.8.3
- HvJEG 11 januari 2007, C-384/05 (*Piek*), *Jur.* 2007, p. I-289 | 3.8.2; 3.8.6
- HvJEG 8 februari 2007, C-3/06 (*Groupe Danone/Commissie*), *Jur.* 2007, p. I-1331 | 4.4.5
- HvJEG 1 maart 2007, C-34/05 (*Maatschap Schouten*), *Jur.* 2007, p. I-1687 | 4.2.4.6
- HvJEG 6 maart 2007, C-292/04 (*Meilicke e.a.*), *Jur.* 2007, p. I-1835 | 4.4.4.7
- HvJEG 8 maart 2007, C-289/05 (*Länsstyrelsen i Norrbottens län*), *Jur.* 2007, p. I-1965 | 5.7.6
- HvJEG 8 maart 2007, C-441/05 (*Roquette Frères II*), *Jur.* 2007, p. I-1993, AB 2007, 137, m.nt. R. Ortlep en M.J.M. Verhoeven | 3.7.3; 5.9.3.3
- HvJEG 13 maart 2007, C-432/05 (*Unibet*), *Jur.* 2007, p. I-2271, AB 2007, 301, m.nt. H. de Waele en R.J.B. Schutgens, NJ 2007, 376, m.nt. M.R. Mok | 3.2.2.3; 3.3.3; 3.7.3; 5.8.3.3; 6.9.3
- HvJEG 24 mei 2007, C-45/05 (*Schonewille-Prins*), *Jur.* 2007, p. I-3997 | 3.4; 3.8.6; 4.2.5.2; 5.3.4; 5.7.3.2; 5.7.5.3; 5.7.13; 6.8.5.5
- HvJEG 7 juni 2007, gevoegde zaken C-222/05-C-225/05 (*Van der Weerd*), *Jur.* 2007, p. I-4233, AB 2007, 228, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven, JB 2007/131, m.nt. R.J.N. Schlössels en C.L.G.F.H. Albers, NJ 2007, 391, m.nt. M.R. Mok, SEW 2007, 230,

- m.nt. R. Ortlep en M.J.M. Verhoeven, *CMLRev.* 2008, p. 853-862, m.nt. J.H. Jans en A.T. Marseille | 3.7.2; 4.4.4.6; 5.8.3.5
- HvJEG 7 juni 2007, C-80/06 (*Carp*), *Jur.* 2007, p. I-4473, *AB* 2007, 331, m.nt. R. Ortlep en M.J.M. Verhoeven | 3.2.2.2; 4.3.3.3
- HvJEG 14 juni 2007, C-6/05 (*Medipac*), *Jur.* 2007, p. I-4557 | 3.8.8
- HvJEG 21 juni 2007, C-428/05 (*Firma Laub*), *Jur.* 2007, p. I-5069 | 4.2.5.1; 5.7.8.2
- HvJEG 21 juni 2007, C-158/06 (*Stichting ROM*), *Jur.* 2006, p. I-5103, *AB* 2007, 239, m.nt. H. Griffioen en W. den Ouden | 3.7.2; 3.8.7.2; 4.2.5.5; 4.2.10.5; 4.3.3.2; 4.3.3.3; 4.4.4.5; 5.6.3; 5.6.4; 5.6.7; 5.7.8.3; 5.7.8.6; 6.3.2; 6.7.2.2; 6.7.3.2; 6.7.4
- HvJEG 28 juni 2007, C-1/06 (*Bon Fleisch*), *Jur.* 2007, p. I-5609 | 4.2.5.1
- HvJEG 7 juli 2007, C-321/05 (*Kofoed*), *Jur.* 2007, p. I-5795 | 3.2.2.3
- HvJEG 18 juli 2007, C-119/05 (*Lucchini*), *Jur.* 2007, p. I-6199, *AB* 2007, 362, m.nt. R. Ortlep, *SEW* 2008, p. 204-404, m.nt. B.J. Drijber | 3.2.2.3; 3.7.4; 4.2.10.4; 6.6.5.7
- HvJEG 13 september 2007, C-260/04 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 2007, p. I-7083 | 3.8.8
- HvJEG 20 september 2007, C-177/06 (*Commissie/Spanje*), *Jur.* 2007 p. I-7689 | 5.7.15; 6.8.7.1
- HvJEG 18 oktober 2007, C-173/06 (*Agrover*), *Jur.* 2007, p. I-8783 | 5.7.8.2
- HvJEG 18 oktober 2007, C-195/06 (*Österreichischer Rundfunk*), *Jur.* 2007, p. I-8817 | 4.2.4.6
- HvJEG 23 oktober 2007, C-440/05 (*Zeelozingen*), *Jur.* 2007, p. I-9097, *NTER* 2008, p. 91-96, m.nt. O.F. Essens | 3.7.1
- HvJEG 11 december 2007, C-161/06 (*Skoma-Lux*), *Jur.* 2007, p. I-10841, *AB* 2008, 91, m.nt. R. Ortlep | 3.8.7.2; 4.4.4.5
- HvJEG 17 januari 2008, gevoegde zaken C-37/06 en C-58/06 (*Viamex Agrar Handel*), *Jur.* 2008, p. I-69 | 3.8.2; 3.8.6
- HvJEG 17 januari 2008, C-246/06 (*Velasco Navarro*), *Jur.* 2008, p. I-105 | 3.2.2.3
- HvJEG 24 januari 2008, C-532/06 (*Lianakas*), *Jur.* 2008, p. I-251 | 3.8.8
- HvJEG 12 februari 2008, C-2/06 (*Kempter*), *Jur.* 2008, p. I-411, *AB* 2008, 100, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven en *SEW* 2008, 199, m.nt. H. de Waele | 3.7.2; 5.6.6; 5.7.16
- HvJEG 12 februari 2008, C-199/06 (*CELF*), *Jur.* 2008, p. I-469 | 4.4.4.3; 5.5.6.3
- HvJEG 21 februari 2008, C-412/04 (*Commissie/Italië*), *Jur.* 2008, p. I-619 | 3.8.8
- HvJEG 6 maart 2008, C-98/07 (*Nordania*), *Jur.* 2008, p. I-1281 | 4.2.4.6
- HvJEG 11 maart 2008, C-420/06 (*Rüdiger Jäger*), *Jur.* 2008, p. I-131 | 5.7.5.2
- HvJEG 13 maart 2008, C-96/06 (*Viamex Agrar Handels GmbH*), *Jur.* 2008, p. I-1413 | 3.2.2.2; 4.2.4.7; 4.2.5.1; 5.6.5
- HvJEG 13 maart 2008, gevoegde zaken C-383/06-C-385/06 (*ESF-arrest*), *Jur.* 2008, p. I-1561, *AB* 2008, 207, m.nt. W. den Ouden, *JB* 2008/104, m.nt. A.J.B., *NJ* 2008, 349, m.nt. M.R. Mok | 1.1.6; 2.7.2; 2.7.7; 3.2.2.3; 3.7.2; 3.8.3; 3.8.7.5; 4.2.5.5; 4.2.10.4; 4.2.10.6; 5.7.3.3; 5.7.5.2; 5.7.8.1; 5.7.8.3; 5.7.8.5; 5.7.8.6; 5.7.14; 5.7.16; 5.8.2; 6.8.6.9; 6.8.6.10; 6.8.6.12
- HvJEG 15 april 2008, C-268/06 (*Impact*), *Jur.* 2006, p. I-2483, *NJ* 2008, 390, m.nt. M.R. Mok | 3.7.3
- HvJEG 24 april 2008, C-55/06 (*Arcor*), *Jur.* 2008, p. I-2931 | 4.4.4.6
- HvJEG 24 april 2008, C-418/06P (*België/Commissie*), *Jur.* 2008, p. I-3047 | 3.3.4.4; 5.7.4.2; 5.7.4.2
- HvJEG 24 april 2008, C-143/07 (*AOB Reuter*), *Jur.* 2008, p. I-3171 | 3.8.4; 4.2.10.2; 5.7.5.3; 5.7.7; 5.7.9

- HvJEG 15 mei 2008, gevoegde zaken C-147/06 en C-148/06 (*SECAP*), *Jur.* 2008, p. I-3565 | 4.4.4.2; 5.4.4.2
- HvJEG 5 juni 2008, C-534/06 (*Industria lavorazione Carni Ovine*), *Jur.* 2008, p. I-4129 | 3.8.6; 5.6.2; 5.7.9
- HvJEG 17 juli 2008, C-521/06P (*Athinaiki Techniki/Commissie*), *Jur.* 2008, p. I-5829 | 4.4.4.3; 4.4.4.5
- HvJEG 11 september 2008, gevoegde zaken C-75/05P en C-80/05P (*Duitsland e.a./Kronofrance*), *Jur.* 2008, p. I-6619 | 4.4.3; 4.4.4.1; 4.4.4.2
- HvJEG 11 september 2008, C-141/07 (*Commissie/Duitsland*), *Jur.* 2008, p. I-6935 | 5.7.10
- HvJEG 23 september 2008, C-427/06 (*Bartsch*), *Jur.* 2008, p. I- 7245 | 3.8.2
- HvJEG 20 november 2008, C-18/08 (*Foselev*), *Jur.* 2008, p. I-8745, *AB* 2009, 21, m.nt. M.J.M. Verhoeven | 4.3.3.3
- HvJEG 25 november 2008, C-455/06 (*Heemskerk en Schaap*), *Jur.* 2008, p. I-8763, *AB* 2009, 14, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.7.2; 4.2.10.4; 5.8.3.5
- HvJEG 4 december 2008, C-391/07 (*Glencore Grain Rotterdam*), *Jur.* 2008, p. I-9117 | 5.6.4
- HvJEG 18 december 2008, C-349/07 (*Sopropé*), *Jur.* 2008, p. I-10369, *AB* 2009, 29, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.8.2; 3.8.3; 3.8.9; 5.4.4.2; 5.7.8.5
- HvJEG 15 januari 2009, C-281/07 (*Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank AG*), *Jur.* 2009, p. I-91, *AB* 2009, 45, m.nt. R. Ortlep | 5.7.5.2; 5.7.10
- HvJEG 29 januari 2009, gevoegde zaken C-278/07-C-280/07 (*Vosding*), *Jur.* 2009, p. I-457, *AB* 2009, 91, m.nt. R. Ortlep, *NJ* 2009, 181, m.nt. M.R. Mok | 5.7.10; 6.8.6.12; 6.8.6.13
- HvJEG 10 maart 2009, C-345/06 (*Heinrich*), *Jur.* 2009, p. I-1659 | 3.8.2; 3.8.7.2; 4.3.3.3
- HvJEG 2 april 2009, C-415/07 (*De Lodato*), *Jur.* 2009, p. I-2599 | 4.4.4.5; 4.4.4.6
- HvJEG 23 april 2009, gevoegde zaken C-378/07-C-380/07 (*Angelidaki e.a.*), *Jur.* 2009, p. I-3071 | 3.2.2.3; 3.8.2
- HvJEG 4 juni 2009, C-8/08 (*T-Mobile e.a.*), *Jur.* 2009, p. I-4529, *AB* 2009, 273, m.nt. A. Gerbrandy en M.J.M. Verhoeven | 5.8.3.5
- HvJEG 4 juni 2009, C-241/07 (*JK Otsa Talu*), *Jur.* 2009, p. I-4323 | 3.8.2; 3.8.5; 5.4.2; 5.4.4.2; 5.7.6
- HvJEG 4 juni 2009, C-158/08 (*Pometon*), *Jur.* 2009, p. I-4695 | 4.2.10.2; 5.7.5.3
- HvJEG 11 juni 2009, C-429/07 (*Inspecteur van de Belastingdienst tegen X*), *Jur.* 2009, p. I-4833, *AB* 2009, 341, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.3.2
- HvJEG 2 juli 2009, C-343/07 (*Bavaria en Bavaria Italia*), *Jur.* 2009, p. I-5491 | 3.7.3; 5.8.3.3
- HvJEG 16 juli 2009, C-208/07 (*Petra von Chamier/Deutsche Angestellten-Krankenkasse*), *Jur.* 2009, p. I-6095 | 4.2.4.6
- HvJEG 16 juli 2009, C-428/07 (*Mark Horvath*), *Jur.* 2009, p. I-6355 | 3.6; 4.2.7; 5.2.4
- HvJEG 3 september 2009, C-2/08 (*Olimpiclub*), *Jur.* 2009, p. I-7501, *AB* 2009, 335, r.o. 27, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.7.2
- HvJEG 10 september 2009, C-201/08 (*Plantanol*), *Jur.* 2009, p. I-8343 | 3.8.2; 3.8.7.1; 3.8.7.2
- HvJEG 1 oktober 2009, C-370/07 (*Commissie/Raad*), *Jur.* 2009, p. I-8917 | 3.8.4; 4.4.4.3; 4.4.4.5

- HvJEG 6 oktober 2009, C-40/08 (*Astrucom Telecomunicaciones*), *Jur.* 2009, p. I-9579, r.o. 38, AB 2009, 357, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.7.1; 3.7.2; 5.8.3.5
- HvJEG 15 oktober 2009, C-196/08 (*Acoset SpA*), *Jur.* 2009, p. I-9913 | 3.8.8; 4.4.4.6
- HvJEG 15 oktober 2009, C-232/08 (*Commissie/Nederland*), *Jur.* 2009, p. I-166 | 5.7.3.2
- HvJEG 20 oktober 2009, C-449/08 (*Elbertsen*), *Jur.* 2009, p. I-10241 | 3.8.5; 4.2.11.2
- HvJEG 22 oktober 2009, C-116/08 (*Christel Meerts*), *Jur.* 2009, p. I-10063 | 4.2.4.6
- HvJEG 29 oktober 2009, C-63/08 (*Pontin*), *Jur.* 2009, p. I-10467, AB 2010, 1, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.7.2; 3.7.3
- HvJEU 2 december 2009, C-358/08 (*Aventis Pasteur*), *Jur.* 2009, p. I-11305 | 3.8.7.1
- HvJEU 10 december 2009, C-299/08 (*Commissie/Frankrijk*), *Jur.* 2009, p. I-11587 | 3.8.8
- HvJEU 23 december 2009, C-45/08 (*Spector Photo Group*), *Jur.* 2009, p. I-12073 | 5.7.5.3
- HvJEU 23 december 2009, C-376/08 (*Serrantoni*), *Jur.* 2009, p. I-12169 | 3.8.8
- HvJEU 23 december 2009, C-455/08 (*Commissie/Ierland*), *Jur.* 2009, p. I-225 | 5.6.6
- HvJEU 19 januari 2010, C-555/07 (*Küçükdeveci*), *Jur.* 2010, p. I-365, AB 2010, 89, m.nt. H. van Eijken en M.J.M. Verhoeven, NJ 2010, 256, m.nt. M.R. Mok, SEW 2010, p. 485-487, m.nt. C. van de Heyning | 3.2.2.2
- HvJEU 25 februari 2010, C-562/08 (*Müller/Fleisch*), *Jur.* 2010, p. I-1391 | 5.7.10
- HvJEU 18 maart 2010, gevoegde zaken C-317/08-320/08 (*Alassini*), *Jur.* 2010, p. I-2213, AB 2010, 157, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.7.2; 3.7.3; 4.4.4.3; 4.4.4.5; 4.4.4.6
- HvJEU 25 maart 2010, C-451/08 (*Helmut Müller*), *Jur.* 2010, p. I-2673 | 3.7.1
- HvJEU 13 april 2010, C-91/08 (*Wall*), *Jur.* 2010, p. I-2815 | 3.8.8; 5.4.5
- HvJEU 22 april 2010, C-423/07 (*Commissie/Spanje*), *Jur.* 2010, p. I-3429 | 3.8.8
- HvJEU 6 mei 2010, gevoegde zaken C-145/08 en C-149/08 (*Loutraki e.a.*), *Jur.* 2010, p. I-4165 | 4.4.4.6
- HvJEU 3 juni 2010, C-203/08 (*Betfair*), AB 2011, 17, m.nt. A. Buijze, JB 2010/171, m.nt. C.J. Wolswinkel, NJ 2010, 490, m.nt. M.R. Mok onder NJ 2010, 491, SEW 2011, p. 82-84, m.nt. A.J.C. de Moor-van Vugt | 3.8.8; 5.4.4.2
- HvJEU 8 juni 2010, C-58/08 (*Vodafone*), *Jur.* 2010, p. I-4999 | 3.5
- HvJEU 24 juni 2010, C-375/08 (*Luigi Pontini*), *Jur.* 2010, p. I-5767 | 2.7.7; 3.8.2; 3.8.5; 3.8.6; 4.2.4.2; 4.2.4.4; 5.3.2; 5.7.6
- HvJEU 29 juni 2010, C-550/09 (*E en F*), *Jur.* 2010, p. I-6213 | 3.7.3; 3.8.4; 5.9.3.3
- HvJEU 8 juli 2010, C-246/09 (*Bulicke*), *Jur.* 2010, p. I-7003 | 3.7.2
- HvJEU 9 september 2010, C-64/08 (*Engelmann*), *Jur.* 2010, p. I-8219 | 3.8.8; 5.4.4.2
- HvJEU 28 oktober 2010, C-367/09 (*SGS Belgium*), *Jur.* 2010, p. I-10761 | 2.7.7; 3.8.4; 4.2.4.1; 4.2.4.4; 4.2.6; 4.2.10.2; 4.4.4.2; 5.7.5.5; 5.7.8.2; 5.7.10; 5.7.13
- HvJEU 9 november 2010, C-137/08 (*VB Penzugyi Lizing Zrt*), *Jur.* 2010, p. I-10847 | 4.4.4.5; 5.8.3.5
- HvJEU 9 november 2010, gevoegde zaken C-92/09 en C-93/09 (*Schecke*), *Jur.* 2010, p. I-11063 | 3.8.10
- HvJEU 12 november 2010, C-339/10 (*Estov*), *Jur.* 2010, p. I-11465 | 3.8.10
- HvJEU 18 november 2010, C-226/09 (*Commissie/Ierland*), *Jur.* 2010, p. I-11807, NJ 2011, 87 | 3.8.8; 5.4.3.2
- HvJEU 2 december 2010, C-153/09 (*Agrargut Bäbelin*), *Jur.* 2010, p. I-12269 | 3.4
- HvJEU 2 december 2010, C-464/09P (*Holland Malt BV*), *Jur.* 2010, p. I-12443 | 3.8.7.4; 4.4.3; 4.4.4.1; 4.4.4.2; 4.4.4.4

- HvJEU 22 december 2010, C-215/09 (*Mehilainen Oy*), *Jur.* 2010, p. I-13749 | 4.4.4.2; 4.4.4.6
- HvJEU 22 december 2010, C-279/09 (*DEB*), *Jur.* 2010, p. I-13849, *AB* 2011, 222, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.7.3; 3.8.10
- HvJEU 22 december 2010, gevoegde zaken C-444/09 en C-456/09 (*Gavieiro Gavieiro*), *Jur.* 2010, p. I-14031 | 3.2.2.3
- HvJEU 22 december 2010, C-120/08 (*Bavaria/Bayerischer Brauerbund*), *Jur.* 2010, p. I-13393 | 3.8.7.3
- HvJEU 22 december 2010, C-131/10 (*Corman*), *Jur.* 2010, p. I-14199 | 5.7.10
- HvJEU 17 maart 2011, C-221/09 (*AJD Tuna*), *n.n.g.* | 3.8.7.1; 3.8.7.4
- HvJEU 31 maart 2011, C-546/09 (*Aurubis Bulgaria*), *n.n.g.* | 3.8.4
- HvJEU 7 april 2011, C-153/10 (*Sony*), *n.n.g.* | 3.8.7.4
- HvJEU 14 april 2011, C-327/09 (*Mensch und Natur*), *n.n.g.*, *AB* 2011, 193, m.nt. M.J.M. Verhoeven | 4.3.3.3
- HvJEU 14 april 2011, gevoegde zaken C-42/10, C-45/10 en C-57/10 (*Vlaamse DierenartseN. Verheijereniging VZW*), *n.n.g.* | 4.2.4.1
- HvJEU 5 mei 2011, gevoegde zaken C-230/09 en C-231/09 (*Etling e.a.*), *n.n.g.* | 3.8.10
- HvJEU 5 mei 2011, gevoegde zaken C-201/10 en C-202/10 (*Ze Fu Vleischhandel*), *n.n.g.*, *AB* 2011, 358, m.nt. C.A. Geleijnse en W. den Ouden | 3.8.7.4; 5.7.10; 6.8.6.12; 6.8.8.2
- HvJEU 12 mei 2011, C-176/09 (*Luxemburg/Europees Parlement*), *n.n.g.* | 3.5
- HvJEU 9 juni 2011, gevoegde zaken C-71/09P, C-73/09P en C-76/09P (*Hotel Cipriani e.a./Commissie*), *n.n.g.* | 5.8.2
- HvJEU 16 juni 2011, C-536/09 (*Marija Omejc*), *n.n.g.* | 2.7.7; 4.2.4.6
- HvJEU 7 juli 2011, C-523/09 (*Rakvere Piim AS*), *n.n.g.* | 4.2.4.1
- HvJEU 25 juli 2011, C-2/10 (*Azienda*), *n.n.g.*, *AB* 2011, 247, m.nt. M.J.M. Verhoeven | 3.8.2
- HvJEU 28 juli 2011, C-403/10P (*Mediaset*), *n.n.g.* | 5.5.6.3
- HvJEU 15 september 2011, C-53/10 (*Hessen/Franz Mücksch*), *n.n.g.*, *AB* 2011, 322, m.nt. R. Ortlep en M.J.M. Verhoeven | 3.2.2.3
- HvJEU 6 oktober 2011, gevoegde zaken C-448/10P-C-450/10P (*ThijssenKrupp e.a.*), *n.n.g.* | 5.7.12
- HvJEU 8 december 2011, C-275/10 (*Residex*), *n.n.g.* | 5.5.6.3
- HvJEU 21 december 2011, C-316/10 (*Danske Svineproducenter*), *n.n.g.* | 4.2.2
- HvJEU 21 december 2011, C-465/10 (*Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre*), *n.n.g.* | 4.2.10.4; 5.7.5.2; 5.7.9; 5.7.10
- HvJEU 24 januari 2012, C-282/10 (*Maribel Dominguez*), *n.n.g.*, *AB* 2012, 48, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.2.2.3; 3.2.2.4
- HvJEU 9 februari 2012, C-210/10 (*Urbán*), *n.n.g.*, *AB* 2012, 56, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.8.6; 5.7.5.3; 5.7.9
- HvJEU 29 maart 2012, C-546/10 (*Pfeiffer & Langen*), *n.n.g.*, *AB* 2012, 203, m.nt. C.A. Geleijnse en W. den Ouden | 2.7.7; 6.8.9
- HvJEU 5 juni 2012, C-489/10 (*Bonda*), *n.n.g.*, *AB* 2012, 315, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 5.7.3.2; 5.7.5.3; 5.7.5.7; 5.7.9; 5.7.11; 6.8.5.4

GERECHT

- GvEA 13 december 1990, T-113/89 (*Nefarma*), *Jur.* 1990, p. II-797 | 4.4.4.4; 4.4.4.5
- GvEA 6 december 1994, T-450/93 (*Lisretal*), *Jur.* 1994, p. II-1177 | 5.8.2
- GvEA 15 december 1994, T-489/93 (*Unifruit Hellas/Commissie*), *Jur.* 1994, p. II-1201 | 3.8.7.3
- GvEA 21 februari 1995, T-472/93 (*Campo Ebro*), *Jur.* 1995, p. II-421 | 3.8.7.3
- GvEA 18 mei 1995, gevoegde zaken T-478/93 (*Wafer Zoo*), *Jur.* 1995, p. II-1479 | 5.3.2; 5.4.5
- GvEA 13 juli 1995, T-466/93, T-469/93, T-473/93, T-474/93 en T-477/93 (*O'Dwyer e.a./Raad*), *Jur.* 1995, p. II-2071 | 3.8.7.3
- GvEA 24 april 1996, gevoegde zaken T-551/93, T-231/94-T-234/94 (*Industrias Pesqueras Campos e.a.*), *Jur.* 1996, p. II-247 | 3.8.7.4; 5.7.8.2; 5.7.8.5; 5.7.9
- GvEA 8 mei 1996, T-19/95 (*Adia interim/Commissie*), *Jur.* 1996, p. II-321 | 3.8.8
- GvEA 16 oktober 1996, T-336/94 (*Efisol*), *Jur.* 1996, p. II-1343 | 3.8.7.4
- GvEA 19 maart 1997, T-73/95 (*Oliveira*), *Jur.* 1997, p. II-381 | 3.8.7.4; 5.7.8.2
- GvEA 14 juli 1997, T-81/95 (*Interhotel-Sociedade Internacional de Hotéis SARL/Commissie*), *Jur.* 1997, p. II-1265 | 3.8.7.5
- GvEA 14 juli 1998, T-119/95 (*Hauer/Raad*), *Jur.* 1998, p. II-2713 | 3.8.7.3
- GvEA 15 september 1998, T-142/97 (*Branco/Commissie*), *Jur.* 1998, p. II-3567 | 3.8.7.4; 3.8.7.5; 5.7.8.2; 5.7.8.5
- GvEA 15 september 1998, T-54/96 (*Oleifici Italiani*), *Jur.* 1998, p. II-3377 | 5.8.2
- GvEA 16 september 1999, T-182/96 (*Partex/Commissie*), *Jur.* 1999, p. II-2673 | 3.8.7.4; 3.8.7.5; 5.7.8.2; 5.7.8.5
- GvEA 29 september 1999, T-126/97 (*Sonasa/Commissie*) *Jur.* 1999, p. II-2793 | 3.8.7.4; 3.8.7.5; 5.7.8.2; 5.7.8.5
- GvEA 12 oktober 1999, T-216/96 (*Conserve Italia/Commissie*), *Jur.* 1999, p. II-3139 | 5.7.9
- GvEA 18 oktober 1999, T-60/03 (*Regione Siciliane*), *Jur.* 2005, p. II-4139 | 5.8.2
- GvEA 15 december 1999, gevoegde zaken T-132/96 en T-143/96 (*Freistaat Sachsen en Volkswagen/Commissie*), *Jur.* 1999, p. II-3663 | 4.4.4.3
- GvEA 25 april 2001, T-244/00 (*Coillte Teoranta*), *Jur.* 2001, p. II-1275 | 5.8.2
- GvEA 14 juni 2001, T-143/99 (*Hortiplant*), *Jur.* 2001, p. II-1665 | 5.7.5.2
- GvEA 26 februari 2002, T-169/00 (*Esedra*), *Jur.* 2002, p. II-2951 | 3.8.8
- GvEA 20 maart 2002, T-23/99 (*LR af 1998 A/S/Commissie*), *Jur.* 2002, p. II-1705 | 4.4.4.7
- GvEA 26 september 2002, T-199/99 (*Sgaravattie mediterranea Sri/Commissie*), *Jur.* 2002, II-3731 | 3.4; 3.8.7.4; 5.7.5.5; 5.7.8.5; 5.7.9
- GvEA 27 september 2002, T-211/02 (*Tideland Signal/Commissie*), *Jur.* 2002, p. II-3781 | 3.8.8
- GvEA 7 november 2002, gevoegde zaken T-141/99, T-142/99, T-150/99 en T-151/99 (*Vela en Tecnagrind/Commissie*), *Jur.* 2002, p. II-4547 | 3.4; 3.8.7.4; 5.7.8.5; 5.7.9
- GvEA 20 november 2002, T-251/00 (*Lagardere en Canal+/Commissie*), *Jur.* 2002, p. II-4825 | 3.8.7.5; 4.2.10.2
- GvEA 25 februari 2003, T-183/00 (*Strabag*), *Jur.* 2003, p. II-135 | 3.8.8
- GvEA 11 maart 2003, T-186/00 (*Conserve Italia/Commissie*), *Jur.* 2003, p. II-719 | 3.4; 5.7.9

- GvEA 13 maart 2003, T-340/00 (*Comunita montana della Valnerina/Italië*), *Jur.* 2003, p. II-811 | 3.8.7.4; 5.7.5.2; 5.7.5.5; 5.7.9
- GvEA 9 april 2003, T-217/01 (*Forum des migrants*), *Jur.* 2003, p. II-1563 | 3.8.7.5
- GvEA 17 september 2003, gevoegde zaken T-309/01 en T-239/02 (*Biegi Nahrungsmittel en Commonfood/Commissie*), *Jur.* 2003, p. II-3147 | 5.7.8.2
- GvEA 30 september 2003, gevoegde zaken T-191/98 en T-212/98-T-214/98 (*Atlantic Container Line e.a./Commissie*), *Jur.* 2003, p. II-3275 | 3.8.8
- GvEA 30 september 2003, T-196/01 (*Arisotelio Penepistimio*), *Jur.* 2003, p. II-3987 | 5.6.5; 5.7.5.2; 5.7.9
- GvEA 11 december 2003, T-305/00 (*Conserve Italia/Commissie*), *Jur.* 2003, p. II-5659 | 5.7.5.2; 5.7.9
- GvEA 14 januari 2004, T-109/01 (*Fleuren Compost/Commissie*), *Jur.* 2004, p. II-127, AB 2004, 411, m.nt. A.J.C. de Moor-Van Vugt | 5.7.15; 5.8.2
- GvEA 28 januari 2004, T-180/01 (*Euroagri/Commissie*), *Jur.* 2004, p. II-369 | 3.8.7.5; 5.7.5.2; 5.7.5.5; 5.7.9
- GvEA 15 maart 2004, T-139/02 (*Avgerinopoulou*), *Jur.* 2004, p. II-875 | 5.2.2
- GvEA 8 juli 2004, T-341/02 (*Regione Siciliana/Commissie*), *Jur.* 2004, p. II-2877 | 3.5; 5.8.2
- GvEA 22 mei 2007, T-500/04 (*Commissie/IIC*), *Jur.* 2007, p. II-1443 | 5.7.5.2
- GvEA 7 november 2007, T-374/04 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 2007, p. II-4431 | 4.4.4.1; 4.4.4.2
- GvEA 15 november 2007, T-310/06 (*Hongarije/Commissie*), *Jur.* 2007, p. II-4619 | 3.8.7.3
- GvEA 12 december 2007, T-308/05 (*Italië/Commissie*), *Jur.* 2007, p. II-5089 | 3.4; 3.8.6; 5.6.5
- GvEA 12 maart 2008, T-345/03 (*Evropaiki Dynamiki/Commissie*), *Jur.* 2008, p. II-341 | 3.8.8
- GvEA 9 september 2008, gevoegde zaken T-349/06, T-371/06, T-14/07, T-15/07 en T-332/07 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 2008, p. II-2181 | 4.4.4.2
- GvEA 8 oktober 2008, T-73/04 (*Le Carbone-Lorraine/Commissie*), *Jur.* 2008, p. II-2661 | 4.4.3; 4.4.4.2
- GvEA 28 november 2008, gevoegde zaken T-254/00, T-270/00 en T-277/00 (*Hotel Cipriani e.a./Commissie*), *Jur.* 2008, p. II-3269 | 5.8.2
- GvEA 28 januari 2009, T-74/07 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* 2009, p. II-107 | 4.4.2; 5.2.2
- GvEA 20 mei 2009, T-89/07 (*VIP Car Solutions SARL*), *Jur.* 2009, p. II-1403 | 3.8.8
- GvEA 30 juni 2009, T-444/07 (*CPEM/Commissie*), *Jur.* 2009, p. II-2121 | 4.4.4.5
- GvEA 30 september 2009, T-55/07 (*Nederland/Commissie*), *Jur.* 2009, p. II-187* | 3.3.4.3; 3.3.4.4
- GvEA 8 oktober 2008, T-73/04 (*Le Carbone-Lorraine/Commissie*), *Jur.* 2008, p. II-2661 | 4.4.4
- GEU 10 december 2009, T-195/08 (*Antwerpse Bouwwerken/Commissie*), *Jur.* 2009, p. II-4439 | 3.8.8
- GEU 19 maart 2010, T-50/05 (*Evropaiki Dynamiki/Commissie*), *Jur.* 2010, p. I-1071 | 3.8.8
- GEU 22 april 2010, gevoegde zaken T-274/08 en T-275/08 (*Italië/Commissie*), *Jur.* 2010, p. II-1233 | 2.7.7

- GEU 20 mei 2010, T-258/06 (*Duitsland/Commissie*), *Jur.* p. II-2027 | 3.8.8; 4.4.4.3; 4.4.4.5; 5.6.5
- GEU 18 juni 2010, T-549/08 (*Luxemburg/Commissie*), *Jur.* 2010, p. II-2477 | 4.4.4.6
- GEU 1 juli 2010, T-62/08 (*ThijssenKrupp e.a.*), *Jur.* 2010, p. II-3229, *AB* 2012, 27, m.nt. M.R. Baart en M.K.G. Tjepkema | 5.7.12
- GEU 9 september 2010, T-300/07 (*Evropaïki Dynamiki/Commissie*), *Jur.* 2010, p. II-4521 | 3.8.8
- GEU 5 oktober 2010, T-69/09 (*Groningen/Drenthe*), *Jur.* 2010, p. II-215 *summiere publicatie*, *AB* 2011, 367, m.nt. C. de Kruif en J.E. van den Brink | 5.8.2; 5.9.2.2; 6.2.5
- GEU 14 april 2011, T-70/09 (*Nederland/Commissie*), *n.n.g.*, *AB* 2011, 368, m.nt. J.E. van den Brink en C. de Kruif | 1.1; 2.5.3; 2.7.2; 5.4.4.2; 5.6.5; 5.7.6; 6.2.5; 6.7.3.5; 6.7.5.1; 6.7.5.6
- GEU 15 april 2011, T-279/05 (*IPK International*), *n.n.g.*, *AB* 2011, 285, m.nt. A. Drahmann, *SEW* 2012, p. 121-125, m.nt. J.C.A. van Dam en J.E. van den Brink | 3.8.7.5; 3.8.8; 4.2.10.2; 4.2.10.4; 5.4.4.1; 5.4.4.2; 5.7.5.2; 5.7.5.8; 6.3.2

EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- EHRM 8 juni 1976, *NJ* 1978, 223 (*Engel e.a./Nederland*) | 5.7.5.3
- EHRM 21 februari 1984, *NJ* 1988, 937, m.nt. E.A. Alkema (*Öztürk*) | 5.7.5.3
- EHRM 7 oktober 1988, *NJ* 1991, 351, m.nt. E.A. Alkema (*Salabiaku/Frankrijk*) | 5.7.5.3
- EHRM 25 september 1992, série A, nr. 243 (*Pham Hoang/Frankrijk*) | 5.7.5.3
- Commissie EHRM 4 maart 1996, appl. nr. 23131/93 (*Brezny v. Slovak Republic*) | 5.7.11
- EHRM 12 juli 2001, appl. nr. 33071/96 (*Malhous v. the Czech Republic*) | 5.7.11
- EHRM 7 september 1999, appl. nr. 38399/97 (*Dotta/Italië*) | 5.8.3.4
- EHRM 25 januari 2000, appl. nr. 44861/98 (*Moosbrugge/ Austria*) | 5.8.3.4
- EHRM 21 mei 2002, appl. nr. 47131/99 (*Stina Lise-Lott SVED a.o. v. Finland*) | 5.7.11
- EHRM 23 juli 2002, *EHRC* 2002, 88, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven (*Janosevic/Zweden*) | 5.7.5.3
- EHRM 30 juni 2005, *AB* 2006, 273, m.nt. T. Barkhuysen en M.L. van Emmerik (*Bosphorus/Ierland*) | 3.8.10; 6.8.5.4
- EHRM 23 november 2006, *AB* 2007, 51, m.nt. T. Barkhuysen en M.L. van Emmerik (*Jussila*) | 5.7.5.3
- EHRM 13 februari 2007, appl. nr. 15073/03 (*John/Germany*) | 5.8.3.4
- EHRM 10 februari 2009, *NJ* 2010, 36, m.nt. Y. Buruma, *AB* 2009, 309, m.nt. T. Barkhuysen en M.L. van Emmerik (*Zolotukhin/Rusland*) | 5.7.11
- EHRM 29 september 2009, appl. nr. 34865/07 (*Stichting voor Educatie en beroepsonderwijs Zadkine*) | 5.7.11
- EHRM 18 mei 2010, *AB* 2010, 189, m.nt. T. Barkhuysen en W. den Ouden (*Plalam/Italië*) | 5.7.11; 6.3.3.5
- EHRM 20 mei 2010, *AB* 2011, 1, m.nt. T. Barkhuysen en M.L. van Emmerik | 4.4.1
- EHRM 9 november 2010, *AB* 2012, 21, m.nt. T. Barkhuysen en M.L. van Emmerik; *EHRC* 2011, 31, m.nt. J.L.W. Broeksteeg (*Demirbas e.a.*) | 3.8.10; 6.8.5.5

EHRM 20 september 2011, AB 2012, 26, m.nt. T. Barkhuysen en M.L. van Emmerik
(*Ullens de Schooten en Rezabek/België*) | 5.8.3.4

HOGE RAAD

HR 12 april 1978, NJ 1979, 533, m.nt. M. Scheltema, AB 1979, 262, m.nt. F.H. van
der Burg | 6.8.4.6

HR 26 januari 1990, AB 1990, 408, m.nt. G.P. Kleijn (*Windmill*) | 6.3.4.5

HR 9 juli 1990, AB 1990, 547, m.nt. G.P. Kleijn (*De Pina/Helmond*) | 6.3.4.5

HR 21 maart 2003, NJ 2003, 691 (*Waterpakt*) | 6.3.3.5

HR 18 april 2003, AB 2003, 451, m.nt. F.J. van Ommeren | 6.8.8.2

HR 1 oktober 2004, NJ 2004, 689 | 6.3.3.5

HR 10 augustus 2007, AB 2007, 291, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 6.3.4.4; 6.7.4

HR 5 oktober 2007, AB 2008, 1, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven, JB 2007/217, m.nt.
N. Verheij | 6.8.10

HR 6 juni 2008, AB 2008, 214, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven, BNB 2008/202, m.nt.
Sio | 6.3.4.4; 6.7.4; 6.8.6.10

HR 28 mei 2010, NJ 2010, 299 | 6.8.7.1

HR 20 april 2012, AB 2012, 215, m.nt. W. den Ouden en G.A. van der Veen
| 6.5.3.2

AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

ARRS 19 september 1977, tB/S I, p. 6-12 | 6.2.3.3

ARRS 7 april 1978, tB/S I, p. 19-21 | 6.2.3.3

ARRS 13 juni 1978, tB/S I, p. 26-30. | 6.2.3.3

ABRvS 14 november 1994, AB 1995, 115, m.nt. P.J.J. van Buuren, JB 1994, 350, m.nt.
R.J.N. Schlössels) | 6.4.3.4

ABRvS 30 november 1995, AB 1996, 136, m.nt. S.E. Zijlstra, Gst. 7024, 4, m.nt. C.P.J.
Goorden | 6.2.3.3

ABRvS 9 mei 1996, AB 1997, 93 | 6.8.4.4; 6.8.5.5

ABRvS 4 juni 1996, JB 1996/172, m.nt. E. v.d. Linden, Rawb 1996, 110, m.nt. B.W.N.
de Waard | 6.8.4.4; 6.8.5.5

ABRvS 5 december 1996, AB 1998, 17, m.nt. N. Verheij | 6.2.3.3; 6.8.5.3

ABRvS 10 maart 1997, AB 1997, 385, m.nt. N. Verheij | 6.2.3.3

ABRvS 16 maart 1997, AB 1998, 75 (*Aorta B.V.*) | 6.5.4.6

ABRvS 3 juli 1998, H01.97.0641 | 6.5.4.5

ABRvS 2 november 1998, AB 1999, 80, m.nt. M. Schreuder-Vlasblom onder AB
1999, 81 | 6.8.6.7

ABRvS 12 november 1998, AB 1999, 30, m.nt. M. Schreuder-Vlasblom, JB 1998, 283,
m.nt. F.A.M.S. | 6.2.3.3

ABRvS 27 september 1999, H01.98.2062 (*Gebr. Van Lith*) | 6.7.4

ABRvS 31 maart 2000, AB 2000, 303, m.nt. C.W. Backes | 3.2.2.3

ABRvS 27 april 2000, AB 2000, 302, m.nt. C.W. Backes | 3.2.2.3

ABRvS 19 december 2000, AB 2001, 83, m.nt. N. Verheij | 6.2.3.3

ABRvS 19 januari 2001, AB 2001, 113, m.nt. N. Verheij | 6.4.1; 6.5.4.5

- ABRvS 10 april 2001, *JB* 2001/152 | 3.3.2
ABRvS 25 juli 2001, *AB* 2001, 339, m.nt. N. Verheij | 6.5.4.5
ABRvS 12 september 2001, *AB* 2001, 335, m.nt. N. Verheij (*Catalpa*) | 6.2.5
ABRvS 21 november 2001, *LJN* AP4909 | 6.8.6.8
ABRvS 17 april 2002, *LJN* AE1562 | 6.7.3.3
ABRvS 22 mei 2002, *JB* 2002, 203, m.nt. H. Peters | 6.2.3.3
ABRvS 10 juli 2002, *AB* 2003, 123, m.nt. N. Verheij | 6.3.2; 6.8.4.5; 6.8.7.2
ABRvS 13 november 2002, *AB* 2003, 135, m.nt. N. Verheij (*Boter*) | 6.5.4.5
ABRvS 18 december 2002, *AB* 2003, 147, m.nt. N. Verheij en *JB* 2003, 46, m.nt. E. Hardy | 6.3.3.1; 6.3.3.5
ABRvS 4 februari 2003, *JV* 2003, 111, m.nt. C.A.J.M. Kortmann onder *JV* 2003, 115 | 6.8.6.7
ABRvS 30 juli 2003, *LJN* AI0558 (*gemeente Hoorn*) | 6.3.2; 6.3.3.1; 6.7.3.4; 6.7.5.5; 6.8.6.8
ABRvS 30 juli 2003, *LJN* AI0588 | 6.3.2; 6.3.3.1; 6.7.3.4; 6.8.6.8
ABRvS 6 augustus 2003, *JB* 2003, 263 | 3.3.2
ABRvS 27 augustus 2003 (*Stichting Patiënten Fonds*), *JB* 2003/288, m.nt. H. Peters en *AB* 2004, 10, m.nt. N. Verheij | 6.2.3.3
ABRvS 10 september 2003, *AB* 2004, 98, m.nt. W. den Ouden | 6.8.6.8
ABRvS 17 december 2003, *AB* 2004, 262, m.nt. W. den Ouden, *JB* 2004/79 | 6.6.5.3; 6.6.5.6
ABRvS 21 januari 2004, *AB* 2004, 137, m.nt. W. den Ouden | 6.8.6.8
ABRvS 21 januari 2004, *LJN* AO2011 | 6.3.3.5
ABRvS 2 juni 2004, *AB* 2004, 315, m.nt. W. den Ouden | 6.7.3.2
ABRvS 30 juni 2004, *LJN* AP4648 | 6.8.6.6
ABRvS 15 september 2004, *AB* 2004, 405, m.nt. W. den Ouden (*Stichting VOC-tuinen*) | 6.3.3.4; 6.3.3.5; 6.7.2.3
ABRvS 22 september 2004, *LJN* AR2518 | 6.5.4.5
ABRvS 20 oktober 2004, *AB* 2005, 157, m.nt. N. Verheij; *JB* 2004, 389, m.nt. AJB (*Stichting Fonds Mond- en Klauwzeer*) | 6.3.3.5
ABRvS 1 december 2004, *AB* 2005, 240, m.nt. N. Verheij, *JB* 2005/38 | 6.5.4.6
ABRvS 29 december 2004, *AB* 2005, 199, m.nt. A.G.A. Nijmeijer, *JB* 2005/61, m.nt. RvD | 6.4.3.4
ABRvS 12 januari 2005, *AB* 2005, 239, m.nt. N. Verheij | 6.5.4.5
ABRvS 26 januari 2005, *LJN* AS3906 | 6.4.2.2
ABRvS 16 februari 2005, *AB* 2005, 362, m.nt. W. den Ouden (*Barconet*) | 6.7.2.3; 6.7.2.5; 6.7.4; 6.8.6.6
ABRvS 13 april 2005, *AB* 2005, 238, m.nt. N. Verheij | 6.3.3.4
ABRvS 14 april 2005, *AB* 2006, 267, m.nt. M.J. Jacobs | 6.4.3.2
ABRvS 4 mei 2005, *AB* 2005, 395, m.nt. W. den Ouden | 6.8.7.2
ABRvS 1 juni 2005, *AB* 2005, 311, m.nt. N. Verheij | 6.4.3.5; 6.8.4.3
ABRvS 26 oktober 2005, *AB* 2005, 21, m.nt. H. Peters (*Free Record Shop/De Nederlandsche Bank*) | 6.2.3.3
ABRvS 11 januari 2006, *AB* 2006, 208, m.nt. W. den Ouden, *Gst.* 2006, 98, p. 372, m.nt. R.J.M. van den Tweel | 4.2.10.4; 6.3.4.4; 6.8.6.11; 6.8.7.2
ABRvS 18 januari 2006, *AB* 2006, 187, m.nt. N. Verheij onder *AB* 2006, 188 | 6.8.4.6; 6.8.6.11
ABRvS 22 februari 2006, *AB* 2006, 199, m.nt. N. Verheij | 6.4.3.4

- ABRvS 8 maart 2006, *LJN* AV3886 | 6.5.4.5
- ABRvS 31 maart 2006, *AB* 2006, 424, m.nt. G.A.C.M. van Ballegooij en P. van Duijvenvoorde | 6.2.3.3
- ABRvS 19 april 2006, *AB* 2006, 296, m.nt. M.J. Jacobs en W. den Ouden, *JB* 2006/155 (*Flevo Herb I*) | 6.3.2; 6.3.3.2; 6.3.3.3; 6.3.3.4; 6.3.3.5; 6.4.3.4; 6.7.4
- ABRvS 10 mei 2006, *JB* 2006/191, m.nt. AJB | 6.4.3.2
- ABRvS 21 juni 2006, *LJN* AX9025 | 6.4.3.2
- ABRvS 28 juni 2006, *AB* 2006, 326, m.nt. W. den Ouden (*Triplewood*) | 6.8.6.7
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5502 (*gemeente Tilburg*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.8.6.6
- ABRvS 2 augustus 2006, *AB* 2006, 315, m.nt. W. den Ouden onder *AB* 2006, 316, *JB* 2006/270 (*Stichting Technologie Centrum Limburg*) | 5.7.8.4; 6.3.3.4; 6.3.3.5; 6.7.5.2; 6.8.6.8
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5504 (*gemeente Almelo*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.7.5.5; 6.8.6.7; 6.8.6.8
- ABRvS 2 augustus 2006, *JB* 2006/271 (*gemeente Tilburg*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.8.6.6
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5507 (*Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.8.6.6
- ABRvS 2 augustus 2006, *AB* 2006, 316, m.nt. W. den Ouden (*Stichting Europese Educatie Nederland*) | 5.7.8.4; 6.7.3.4; 6.7.5.2; 6.7.5.3; 6.7.7
- ABRvS 2 augustus 2006, *AB* 2007, 96, m.nt. T. Barkhuysen en W. den Ouden (*provincie Zuid-Holland*) | 5.7.8.4; 6.4.3.5; 6.7.5.2; 6.7.5.5
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5509 (*provincie Zuid-Holland*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.7.5.5; 6.8.6.7; 6.8.6.8
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5518 (*gemeente Zoetermeer*) | 5.7.8.4; 6.7.3.3; 6.7.5.2; 6.8.6.7; 6.8.6.8
- ABRvS 2 augustus 2006, *JB* 2006/269 (*gemeente Rotterdam*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.7.5.5; 6.7.5.6
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5519 (*gemeente Rotterdam*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.7.5.5; 6.7.5.6
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5520 (*gemeente Rotterdam*) | 5.7.8.4; 6.2.7; 6.7.5.2
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5521 (*gemeente Rotterdam*; | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.7.5.5; 6.8.6.6
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5522 (*gemeente Amsterdam*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.7.5.5; 6.8.6.7; 6.8.6.8
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5523 (*gemeente Amsterdam*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.7.5.5
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5524 (*gemeente Amsterdam*) | 5.7.8.4; 6.7.5.2; 6.7.5.5
- ABRvS 2 augustus 2006, *LJN* AY5525 (*Stichting Educatie Gehandicaptenzorg*) | 5.7.8.4; 6.7.3.3; 6.7.5.2; 6.7.5.2; 6.7.5.3
- ABRvS 30 augustus 2006, *AB* 2007, 241, m.nt. M.J. Jacobs en W. den Ouden (*Cedris*) | 1.1.5; 4.2.10.4; 5.7.8.4; 6.3.4.4; 6.4.3.3; 6.8.6.7; 6.8.6.9
- ABRvS 30 augustus 2006, *AB* 2007, 240, m.nt. M.J. Jacobs en W. den Ouden onder *AB* 2007, 241, *JB* 2006/303, m.nt. AJB (*De Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant*) | 1.1.5; 4.2.10.4; 5.7.8.1; 5.7.8.4; 6.3.4.4; 6.4.3.5; 6.8.4.1; 6.8.6.9
- ABRvS 30 augustus 2006, *LJN* AY7173 (*gemeente Rotterdam*) | 1.1.5; 4.2.10.4; 5.7.8.4; 6.3.3.5; 6.8.6.6; 6.8.6.9
- ABRvS 4 oktober 2006, *AB* 2006, 401, m.nt. P.J. Stolk, *JB* 2006/320, m.nt. J.L.W. Broeksteeg | 6.4.2.2

- ABRvS 11 oktober 2006, AB 2007, 81, m.nt. I. Sewandono, JB 2006/321, m.nt. H. Peters (*Stichting Koppeling*) | 6.2.3.3
- ABRvS 29 november 2006, LJN AZ3221 (*De Oranjeboom*) | 6.4.3.3
- ABRvS 20 december 2006, LJN AZ4815 (*Stichting Milieu Centraal*) | 6.4.3.5; 6.5.4.5; 6.8.4.3
- ABRvS 3 januari 2007, AB 2007, 224, m.nt. W. den Ouden, JB 2007/31, m.nt. AJB (*ESF-subsidieplafond*) | 1.1.5; 6.3.3.3; 6.3.3.4; 6.3.3.5; 6.5.2; 6.5.3.2; 6.5.3.2; 6.7.2.3
- ABRvS 24 januari 2007, AB 2007, 198, m.nt. A.T. Marseille | 6.8.6.6
- ABRvS 7 februari 2007, LJN AZ9494 | 3.2.2.3
- ABRvS 7 februari 2007, AB 2008, 86, m.nt. N. Verheij | 6.5.4.6
- ABRvS 14 februari 2007, LJN AZ8495 (*MBO-fraude*) | 6.8.6.6
- ABRvS 18 april 2007, LJN BA3233 (*Stichting ROC van Twente*) | 5.7.8.3; 6.7.3.4; 6.7.5.2
- ABRvS 18 april 2007, LJN BA3230 (*Stichting Algemeen Christelijk Onderwijs Ede-Arnhem*) | 6.7.5.2; 6.7.5.4; 6.7.5.5; 6.8.6.8
- ABRvS 18 juli 2007, AB 2008, 28, m.nt. J.H. van der Grinten en W. den Ouden, onder AB 2008, 29 | 6.5.4.2; 6.5.4.4
- ABRvS 18 juli 2007, AB 2007, 349, m.nt. T. Barkhuysen en W. den Ouden | 6.8.4.4
- ABRvS 18 juli 2007, LJN BA9796 (*Nederlandse Stichting Geluidshinder*) | 6.5.4.5
- ABRvS 1 augustus 2007, LJN BB0809 (*College van GS Limburg*), JB 2007/181 | 6.3.3.5; 6.7.5.2; 6.8.3
- ABRvS 15 augustus 2007, AB 2008, 29, m.nt. J.H.A. van der Grinten en W. den Ouden | 6.5.4.5
- ABRvS 12 december 2007, AB 2008, 25, m.nt. A. van Hall | 6.3.2
- ABRvS 16 januari 2008, LJN BC2105 | 6.5.4.5
- ABRvS 23 januari 2008, LJN BC2502 | 6.8.6.8
- ABRvS 12 maart 2008, JB 2008, 106, m.nt. E. Hardy | 6.3.3.2; 6.3.3.5
- ABRvS 9 april 2008, AB 2008, 166, m.nt. Ortlep (*gemeente Middelburg*) | 6.3.3.2; 6.3.3.3; 6.3.3.5
- ABRvS 9 april 2008, LJN BC9058 (*Center Parcs Europe BV*) | 6.7.5.2; 6.8.6.8
- ABRvS 29 april 2008, LJN BD0782 | 6.8.4.4
- ABRvS 7 mei 2008, LJN BD1086 | 6.3.3.5
- ABRvS 14 mei 2008, JB 2008/141 (*Stichting Kinderopvang Enschede*) | 6.3.3.5; 6.4.3.5
- ABRvS 11 juni 2008, AB 2008, 371, m.nt. P.C. Adriaanse (*Vliegveld Eelde*) | 3.3.2; 6.6.5.6
- ABRvS 18 juni 2008, AB 2008, 235, m.nt. T. Barkhuysen en W. den Ouden, JB 2008, 177 (*Stichting Koppeling II*) | 6.2.3.3; 6.3.3.4
- ABRvS 25 juni 2008, LJN BD5373 (*Stichting Jeep*) | 6.2.1
- ABRvS 26 juni 2008, LJN BD6074 (*Stichting Fonds Collectieve belangen voor Pluimveeverwerkende Industrie*) | 6.5.4.4
- ABRvS 27 augustus 2008, LJN BE9270 | 6.8.6.7
- ABRvS 17 september 2008, AB 2009, 77, m.nt. J.E. van den Brink (*Stichting Opleidingsfonds Vakopleiding Procesindustrie*) | 6.5.3.2; 6.5.4.5
- ABRvS 17 september 2008, LJN BF1011 (*Stichting Opleidingsfonds Vakopleiding Procesindustrie*) | 6.5.3.2
- ABRvS 17 september 2008, LJN BF1012 (*Staatssecretaris/FCB Dienstverlening in Arbeidsmarktoraagstukken*) | 6.5.3.2
- ABRvS 24 september 2008, LJN BF2163 (*gemeente Groningen*) | 6.7.3.3; 6.7.3.4; 6.7.7

- ABRvS 1 oktober 2008, LJN BF3882 (*Stichting Centrum Arbeidsmarktvraagstukken Informatie en Communicatie Technologie*) | 6.8.6.8
- ABRvS 8 oktober 2008, AB 2009, 223, m.nt. W. den Ouden (*Gondelproject Delft*) | 5.7.8.3; 6.2.1
- ABRvS 29 oktober 2008, LJN BG1876 (*Hoornbeeck College*) | 6.7.5.2; 6.7.5.5; 6.8.6.8
- ABRvS 5 november 2008, LJN BG3426 | 6.8.6.11
- ABRvS 12 november 2008, AB 2009, 237, m.nt. W. den Ouden | 6.8.6.7
- ABRvS 12 november 2008, LJN BG4071 (*gemeente Rucphen*) | 6.7.3.3; 6.7.3.4
- ABRvS 19 november 2008, LJN BG4691 (*Stichting Thuishulp*) | 6.7.7
- ABRvS 26 november 2008, LJN BG5360 | 6.7.7
- ABRvS 28 november 2008, AB 2008, 73, m.nt. K.F. Bolt | 6.5.4.8
- ABRvS 24 december 2008, AB 2009, 96, m.nt. W. den Ouden, JB 2009/53, m.nt. AJB (*gemeente Rotterdam*) | 6.3.4.4; 6.8.6.10; 6.8.6.14
- ABRvS 24 december 2008, LJN BG8283 (*Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant I*) | 6.3.4.4; 6.8.6.6; 6.8.6.10
- ABRvS 24 december 2008, AB 2009, 95 (*Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant II*), m.nt. W. den Ouden bij ABRvS 24 december 2008, AB 2009, 96 (*gemeente Rotterdam*) | 6.3.4.4; 6.8.6.6; 6.8.6.10
- ABRvS 24 december 2008, LJN BG8291 (*Cedris*) | 6.3.4.4; 6.8.6.6; 6.8.6.10
- ABRvS 11 februari 2009, JB 2009/91 (*Stichting Opleidingsfonds Hoofdbedrijfschap Detailhandel*) | 6.5.3.2
- ABRvS 18 februari 2009, JB 2009/94, m.nt. Heldeweg | 6.3.2
- ABRvS 4 maart 2009, AB 2009, 236, m.nt. T. Barkhuysen en W. den Ouden | 6.7.3.3; 6.8.6.6
- ABRvS 4 maart 2009, AB 2010, 21, m.nt. J.E. van den Brink (*Movement on the European labour market*) | 6.2.7; 6.3.3.4; 6.3.3.5; 6.4.3.4; 6.7.2.4
- ABRvS 8 april 2009, AB 2009, 234, m.nt. W. van den Aardweg en Y.E. Schuurmans | 6.2.3.3
- ABRvS 22 april 2009, AB 2009, 260, m.nt. F.R. Vermeer | 6.9.3
- ABRvS 10 juni 2009, LJN BI7275 | 6.7.2.3
- ABRvS 9 juli 2009, LJN BJ1861 | 6.5.4.6
- ABRvS 15 juli 2009, AB 2009, 247, m.nt. H. Peters | 6.2.3.3
- ABRvS 15 juli 2009, LJN BJ2654 (*Nederlands Instituut voor Zuidelijk Afrika*) | 6.5.4.5
- ABRvS 15 juli 2009, LJN BJ2604 (*Stichting Scholing en Werving*) | 6.5.4.5
- ABRvS 15 juli 2009, LJN BJ2630 (*Stichting Opleidingsfonds Groothandel*) | 6.4.3.3;
- ABRvS 15 juli 2009, LJN BJ2640 (*Stichting Opleidingsfonds Groothandel*) | 6.7.5.3
- ABRvS 22 juli 2009, JB 2009/196, m.nt. J.L.W. Broeksteeg (*gemeente Bergen op Zoom*) | 6.7.3.3; 6.7.3.4
- ABRvS 22 juli 2009, AB 2010, 138, m.nt. J.M.J. van Rijn van Alkemade (*Stichting Nomade*) | 6.5.4.5; 6.5.4.6
- ABRvS 26 augustus 2009, LJN BJ6097 | 6.4.3.5; 6.8.6.8; 6.8.6.11
- ABRvS 14 oktober 2009, LJN BK0112 (*gemeente Tilburg*) | 6.7.7
- ABRvS 21 oktober 2009, LJN BK0844 (*Stichting Opleidingsfonds Groothandel*) | 6.7.3.4; 6.7.5.2; 6.7.5.5; 6.7.5.6
- ABRvS 2 december 2009, LJN BK5056 (*De Hoeve BV*) | 6.8.6.11
- ABRvS 9 december 2009, AB 2010, 36, m.nt. A. van Hall, M en R 2010/26, m.nt. F.A.G. Groothuijse | 6.6.4
- ABRvS 23 december 2009, AB 2010, 221, m.nt. H. Peters | 6.2.3.3

- ABRvS 30 december 2009, *JB* 2010/45 | 6.8.8.4
- ABRvS 30 december 2009, *AB* 2010, 283, m.nt. J.E. van den Brink en W. den Ouden (*gemeente Middelharnis*) | 6.2.1; 6.8.6.2; 6.8.6.11; 6.8.8.2; 6.8.8.3; 6.8.8.4; 6.9.5
- ABRvS 30 december 2009, *AB* 2010, 55, m.nt. W. den Ouden | 6.8.4.3; 6.8.6.11
- ABRvS 20 januari 2010, *LJN* BK9892 (*Lowys Porquinstichting*) | 6.7.7
- ABRvS 10 februari 2010, *LJN* BL3324 | 6.3.3.2
- ABRvS 10 februari 2010, *AB* 2010, 214, m.nt. W. den Ouden, *JB* 2010/80, m.nt. AJB (*Flevo Herb II*) | 6.3.3.2; 6.3.3.5; 6.4.3.4; 6.7.2.3; 6.7.4
- ABRvS 10 maart 2010, *AB* 2011, 68, m.nt. J.E. van den Brink (*Wamsteker*) | 6.3.4.4; 6.6.5.7; 6.8.5.2; 6.8.6.11
- ABRvS 24 maart 2010, *AB* 2010, 137, m.nt. W. den Ouden (*De Theatercompagnie*) | 6.5.4.6
- ABRvS 26 mei 2010, *JB* 2010/75 | 6.8.4.4; 6.8.5.5
- ABRvS 23 juni 2010, *LJN* BM8816 | 6.8.6.7; 6.8.6.8
- ABRvS 23 juni 2010, *LJN* BM8818 (*Zadkine*) | 6.8.6.6; 6.8.6.10
- ABRvS 23 juni 2010, *LJN* BM8820 (*Zadkine*) | 6.8.6.6
- ABRvS 23 juni 2010, *LJN* BM8819 (*Zadkine*) | 6.8.6.10
- ABRvS 23 juni 2010, *LJN* BM8810 (*Zadkine*) | 6.8.6.10
- ABRvS 23 juni 2010, *LJN* BM8809 (*Zadkine*) | 6.8.6.10
- ABRvS 23 juni 2010, *LJN* BM8829 (*Zadkine*) | 6.8.6.10
- ABRvS 23 juni 2010, *LJN* BM8808 (*Zadkine*) | 6.8.6.10
- ABRvS 23 juni 2010, *LJN* BM8847 (*gemeente Spijkenisse*) | 6.8.6.10
- ABRvS 23 juni 2010, *JB* 2010/181 (*Zadkine*) | 6.7.7; 6.8.6.6; 6.8.6.10; 6.8.6.11; 6.8.6.12
- ABRvS 30 juni 2010, *LJN* BM9702 (*Zadkine*) | 6.8.6.2; 6.8.6.11; 6.8.6.12
- ABRvS 30 juni 2010, *LJN* BM9707 (*Zadkine*) | 6.8.6.11; 6.8.6.12
- ABRvS 30 juni 2010, *LJN* BM9679 (*Zadkine*) | 6.8.6.7
- ABRvS 30 juni 2010, *LJN* BM9704 (*Zadkine*) | 6.8.6.10; 6.8.6.11; 6.8.6.12
- ABRvS 30 juni 2010, *LJN* BM9639 (*gemeente Tilburg*) | 6.7.3.4; 6.7.3.5; 6.7.7
- ABRvS 30 juni 2010, *LJN* BM9681 | 6.9.4
- ABRvS 14 juli 2010, *AB* 2011, 31, m.nt. J.E. van den Brink (*Stichting Opleidingsfonds Levensmiddelenindustrie*) | 6.3.3.4; 6.7.2.3; 6.7.3.2; 6.7.3.3; 6.7.3.4; 6.7.7
- ABRvS 14 juli 2010, *LJN* BN1145 (*Openbaar Lichaam Volwasseneneducatie Rijnmond*) | 6.8.4.4; 6.8.6.6
- ABRvS 14 juli 2010, *LJN* BN1146 (*Oliver*) | 6.8.6.10; 6.8.6.13
- ABRvS 4 augustus 2010, *AB* 2011, 43, m.nt. C.W. Backes | 6.9.3
- ABRvS 25 augustus 2010, *AB* 2011, 3, m.nt. J.R. van Angeren en W. den Ouden | 6.6.5.6
- ABRvS 13 oktober 2010, *JB* 2010/256 | 6.6.4
- ABRvS 20 oktober 2010, *AB* 2011, 232, m.nt. W. den Ouden (*Coach 4 kids*) | 5.4.4.1; 6.2.5; 6.5.4.3
- ABRvS 20 oktober 2010, *LJN* BO1136 (*Stichting Adviescentrum Metaal*) | 6.7.3.6; 6.7.5.1
- ABRvS 3 november 2010, *LJN* BO2687 (*Lingewaard*) | 6.6.5.6
- ABRvS 1 december 2010, *LJN* BO5721 | 6.6.5.6
- ABRvS 15 december 2010, *AB* 2011, 87, m.nt. W. den Ouden (*New Dutch Academy*) | 6.5.4.5; 5.4.4.2
- ABRvS 2 februari 2011, *LJN* BP2838 | 6.3.3.4; 6.3.3.5; 6.7.3.3

ABRvS 16 februari 2011, *LJN* BP4704 | 6.7.3.4; 6.7.5.2
ABRvS 9 maart 2011, *LJN* BP7159 (*Ukkie Pukkie*) | 6.2.5
ABRvS 4 mei 2011, *AB* 2011, 317, m.nt. W. den Ouden (*Tilapiakwekerij*) | 6.5.4.8
ABRvS 4 mei 2011, *AB* 2011, 318, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.2.2.3; 6.7.7;
6.6.5.7
ABRvS 4 mei 2011, *LJN* BQ3440 | 6.5.4.6
ABRvS 17 augustus 2011, *AB* 2011, 316, m.nt. W. den Ouden | 6.6.5.7; 6.7.7; 6.8.4.2
ABRvS 11 januari 2012, *LJN* BV0586 (*Stichting Opleidingsfonds Groothandel*) | 6.7.3.4
ABRvS 1 februari 2012, *LJN* BV2441 (*Stichting Arbeidsmarkt Ziekenhuizen*) | 6.7.3.4;
6.7.3.5
ABRvS 8 februari 2012, *AB* 2012, 87, m.nt. C.A. Geleijnse en W. den Ouden (*GGD IJsselland*) | 6.4.3.5; 6.7.3.4; 6.8.4.5; 6.8.8.2
ABRvS 15 februari 2012, *LJN* BV5092, *M en R* 2012, 109, m.nt. H.H.B. Vedder (*Eelde II*) | 3.7.3; 5.8.3.3
ABRvS 15 februari 2012, *AB* 2012, 213, m.nt. A. Drahmman | 6.5.1; 6.5.4.1
ABRvS 7 maart 2012, *LJN* BV8042 | 6.8.6.11
ABRvS 7 maart 2012, *LJN* BV8043 | 6.8.6.11
ABRvS 16 maart 2012, *LJN* AT0552 | 6.8.6.14
ABRvS 6 juni 2012, *LJN* BW7642 | 6.6.5.6
ABRvS 25 juli 2012, *LJN* BX2594 | 6.8.5.3

COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

CBb 15 juli 1988, *UCB* 1988, 52 | 6.8.6.14
CBb 15 juli 1991, *UCB* 1991, 48 | 6.8.6.14
CBb 15 april 1993, *AB* 1993, 529, m.nt. J.H. van der Veen | 6.5.3.1
CBb 17 mei 1995, *AB* 1995, 523, m.nt. J.H. van der Veen | 6.4.2.2
CBb 19 oktober 1995, *Gst.* 1997, 7084, 3, m.nt. J.M.F.H. Teunissen | 6.8.8.2
CBb 9 november 1999, *AB* 2000, 233, m.nt. J.H. van der Veen | 6.8.6.9
CBb 16 november 1999, *AB* 2000, 30, m.nt. J.H. van der Veen (*Landelijk Instituut Sociale Verzekeringen*) | 6.7.7; 6.8.6.8
CBb 3 april 2001, *LJN* AB1115 (*InsuranceNet B.V.*) | 6.5.4.5
CBb 18 april 2001, *LJN* AB1294 | 6.6.4
CBb 18 april 2001, *LJN* AB1295 | 6.6.4
CBb 2 mei 2001, *LJN* AB1500 | 6.6.4
CBb 6 juni 2001, *LJN* AB2130 | 6.6.4
CBb 6 juni 2001, *LJN* AB2131 | 6.6.4
CBb 19 juni 2001, *LJN* AB2978 | 6.8.8.2
CBb 27 juni 2001, *LJN* AB2341 | 5.3.5
CBb 10 juli 2001, *LJN* AB3081 (*gemeente Alkmaar*) | 6.7.5.2; 6.7.5.4; 6.8.6.8
CBb 8 augustus 2001, *LJN* AB4352 | 6.6.4
CBb 8 augustus 2001, *LJN* AC0156 | 6.6.4
CBb 8 augustus 2001, *LJN* AC0124 | 6.6.4
CBb 31 augustus 2001, *AB* 2001, 374, m.nt. J.H. van der Veen | 6.3.4.3
CBb 31 augustus 2001, *AB* 2001, 362, m.nt. J.H. van der Veen | 6.3.4.3
CBb 19 september 2001, *LJN* AD3770 | 6.4.2.1; 6.8.5.1
CBb 19 september 2001, *LJN* AD3771 | 6.8.5.1

- CBb 26 september 2001, *LJN* AD3894 | 6.6.4
CBb 3 oktober 2001, *LJN* AD4701 | 6.6.4
CBb 3 oktober 2001, *LJN* AD4706 | 6.6.4
CBb 7 november 2001, *LJN* AD5562 | 6.6.4
CBb 18 december 2001, *LJN* AD8478 (*Stichting Opleiding en Arbeidsmarkt in de Metaal- en Elektrotechnische Industrie*) | 6.7.5.6; 6.8.6.8
CBb 16 januari 2002, *LJN* AD9058 | 6.6.4
CBb 15 maart 2002, *LJN* AE0749 | 6.5.4.5
CBb 12 april 2002, *LJN* AE1883 | 6.6.4
CBb 3 mei 2002, *LJN* AE3415 | 6.6.4
CBb 1 november 2002, *LJN* AF1177 | 6.6.4
CBb 11 juli 2003, *LJN* AI0376 | 6.6.4
CBb 12 maart 2003, *LJN* AF6803 | 6.8.3
CBb 12 maart 2003, *LJN* AF6804 | 6.6.4
CBb 22 oktober 2003, *LJN* AN9037 | 6.8.5.5
CBb 22 oktober 2003, *LJN* AN9051 | 6.8.8.2
CBb 31 december 2003, *LJN* AO2575 | 6.3.4.3
CBb 11 februari 2004, *LJN* AO4316 | 6.3.4.3
CBb 13 februari 2004, *LJN* AO4296 | 6.4.2.1; 6.8.5.1
CBb 7 april 2004, *LJN* AO7843 | 3.3.2
CBb 29 juli 2004, *LJN* AQ6926 (*Free Energy*) | 6.5.4.7
CBb 29 september 2004, *LJN* AR3524 (*Meating Export B.V.*) | 6.8.8.4
CBb 17 november 2004, *LJN* AR6035 | 6.8.6.7
CBb 17 december 2004, *LJN* AR8433 | 6.8.8.4
CBb 27 januari 2005, *LJN* AS5105 | 6.8.4.6
CBb 24 februari 2005, *AB* 2005, 165, m.nt. J.H. van der Veen, *JB* 2005/223, m.nt. AJB | 6.4.3.4
CBb 10 maart 2005, *LJN* AT2716 | 6.8.4.4
CBb 30 maart 2005, *LJN* AT3912 | 6.6.4
CBb 5 april 2005, *AB* 2005, 81, m.nt. O.J.D.M.L. Jansen | 6.8.5.5
CBb 24 juni 2005, *LJN* AT8929 | 6.2.7; 6.3.4.4; 6.8.5.1; 6.8.5.5
CBb 29 juni 2005, *LJN* AT8912 | 6.8.5.1
CBb 30 juni 2005, *LJN* AT9209 (*A Dairy Products BV*) | 6.8.8.3
CBb 16 september 2005, *LJN* AU3647 | 6.8.5.2
CBb 30 september 2005, *LJN* AU4652 | 6.8.5.1
CBb 19 oktober 2005, *LJN* AU4925 | 6.8.5.1
CBb 22 oktober 2005, *LJN* AN9044 | 6.8.5.5
CBb 26 oktober 2005, *LJN* AU5509 | 6.8.5.1
CBb 26 oktober 2005, *LJN* AU5516 | 6.8.5.1
CBb 26 oktober 2005, *LJN* AU5512 | 6.8.5.1
CBb 28 oktober 2005, *LJN* AU5507 | 6.8.5.1
CBb 18 november 2005, *LJN* AU7341 | 6.8.5.1
CBb 18 november 2005, *LJN* AU7342 | 6.8.5.1
CBb 23 november 2005, *LJN* AU7842 | 6.3.4.4
CBb 25 november 2005, *LJN* AU7838 | 6.3.4.3
CBb 7 december 2005, *LJN* AU7885 | 6.3.4.4
CBb 7 december 2005, *LJN* AU7882 | 6.8.3
CBb 14 december 2005, *LJN* AU8632 | 6.8.6.14

CBb 29 december 2005, *LJN* AV0069 | 6.3.3.4; 6.7.2.3
CBb 6 januari 2006, *LJN* AV0339 | 6.8.5.1
CBb 13 januari 2006, *LJN* AV0516 | 6.8.5.1
CBb 8 maart 2006, *LJN* AV5872 (*Van Ingen*) | 6.8.8.4
CBb 16 maart 2006, *AB* 2007, 22, m.nt. H. Griffioen en W. den Ouden (*Stichting ROM*) | 6.3.3.4; 6.7.2.3
CBb 29 maart 2006, *LJN* AX8790 | 6.6.4
CBb 13 april 2006, *LJN* AW5789 | 6.3.3.4; 6.3.4.4; 6.7.2.3; 6.8.6.5; 6.8.9
CBb 9 mei 2006, *JB* 2006, 203 | 6.8.4.3
CBb 17 mei 2006, *AB* 2006, 313, m.nt. A.P.W. Duijkersloot | 6.3.4.4; 6.8.5.1; 6.8.5.5; 6.8.8.2; 6.8.8.3
CBb 17 mei 2006, *LJN* AX7770 | 6.3.4.4
CBb 5 juli 2006, *LJN* AY6704 | 6.8.5.1
CBb 1 september 2006, *JB* 2007/18, m.nt. G. Overkleef-Verburg | 6.3.4.4
CBb 6 september 2006, *LJN* AY9330 | 6.6.4
CBb 24 oktober 2006, *LJN* AZ3701 | 6.8.4.6
CBb 9 november 2006, *AB* 2007, 67, m.nt. R. Ortlep en M.J.M. Verhoeven | 5.9.3.5
CBb 30 november 2006, *LJN* AZ3571 | 6.2.4
CBb 14 december 2006, *AB* 2007, 136, m.nt. P.C. Adriaanse en W. den Ouden | 3.3.2; 6.6.5.6
CBb 10 januari 2007, *AB* 2007, 82, m.nt. R. Ortlep | 6.4.2.1
CBb 15 januari 2007, *LJN* AZ7194 | 6.8.3
CBb 18 januari 2007, *JB* 2007/65 | 6.4.3.4
CBb 18 februari 2007, *LJN* AZ9559 | 6.8.4.4
CBb 23 april 2007, *AB* 2007, 247, m.nt. A.P.W. Duijkersloot en R. Ortlep | 6.3.4.4; 6.8.5.5
CBb 25 april 2007, *LJN* BA6299 | 6.8.5.5
CBb 25 mei 2007, *AB* 2008, 265, m.nt. I. Sewandono onder *AB* 2008, 266, *JB* 2007/157 | 6.8.4.4; 6.8.6.7; 6.8.6.8
CBb 3 juli 2007, *LJN* BB0115 | 6.6.4
CBb 10 juli 2007, *AB* 2008, 68, m.nt. P.C. Adriaanse en W. den Ouden | 3.3.2; 6.6.5.6
CBb 5 september 2007, *LJN* BB3575 | 6.8.5.3
CBb 20 september 2007, *AB* 2007, 361, m.nt. R. Ortlep | 6.3.4.4; 6.8.5.5
CBb 20 september 2007, *LJN* BB425 | 6.8.5.5
CBb 13 november 2007, *AB* 2007, 386, m.nt. I. Sewandono | 6.8.8.2
CBb 14 november 2007, *LJN* BB8852 | 6.8.5.1; 6.8.5.5
CBb 28 november 2007, *LJN* BB9712, *AB* 2008, 20, m.nt. R. Ortlep onder *AB* 2008, 21 | 6.8.10
CBb 18 december 2007, *LJN* BC2468 (*Stichting ROM*) | 6.7.2.3; 6.7.4; 6.8.6.11
CBb 19 december 2007, *JB* 2008/67 | 6.5.4.2
CBb 31 januari 2008, *LJN* BC4126 | 6.3.4.3
CBb 19 februari 2008, *LJN* BC4630 | 6.5.4.5
CBb 19 maart 2008, *LJN* BC8201 | 6.8.5.5
CBb 23 april 2008, *AB* 2008, 233, m.nt. T. Barkhuysen (*Socopa*) | 6.3.4.3; 6.8.5.1; 6.8.5.4; 6.8.5.5
CBb 29 april 2008, *LJN* BD2413 | 6.3.4.3
CBb 12 juni 2008, *LJN* BD5223 | 6.8.5.1

- CBb 19 juni 2008, AB 2008, 301, m.nt. R. Ortlep | 6.8.10
CBb 27 juni 2008, AB 2008, 282, m.nt. R. Ortlep, JB 2008/194 (*De Groene Vlieg*)
| 6.8.4.6; 6.8.6.12
CBb 3 juli 2008, L/JN BD7102 | 6.3.4.4
CBb 9 juli 2008, AB 2008, 340, m.nt. J.R. van Angeren (*Hanseland*) | 6.2.1; 6.2.5
CBb 18 juli 2008, L/JN BD8756 (*gemeente Roosendaal*) | 6.5.4.7
CBb 1 augustus 2008, AB 2008, 309, m.nt. I. Sewandono | 6.4.1
CBb (Voorzieningenrechter) 28 augustus 2008, AB 2008, 344, m.nt. R. Ortlep | 6.3.2
CBb 18 september 2008, AB 2008, 359, m.nt. R. Ortlep | 6.3.2; 6.3.4.4
CBb 24 september 2008, AB 2008, 374, m.nt. R. Ortlep | 6.2.3.2; 6.3.5.2; 6.8.6.14
CBb 20 oktober 2008, AB 2008, 368, m.nt. R. Ortlep | 6.3.2
CBb 17 december 2008, L/JN BG8415 | 6.8.5.5
CBb 30 januari 2009, L/JN BH2892 | 6.8.5.1
CBb 2 februari 2009, L/JN BH3311 | 6.2.3.5; 6.3.4.3; 6.3.4.4; 6.8.4.4; 6.8.5.3; 6.8.6.8
CBb 18 februari 2009, L/JN BH4548 | 6.2.3.2; 6.3.5.2
CBb 18 februari 2009, L/JN BH4554 | 6.8.5.2
CBb 18 februari 2009, L/JN BH4683 | 6.3.4.3
CBb 25 februari 2009, L/JN BH4694 | 6.8.5.5
CBb 25 februari 2009, AB 2009, 153 m.nt. Ortlep | 6.2.3.2; 6.3.5.2; 6.4.2.2; 6.8.5.5
CBb 29 april 2009, L/JN BI7106 | 6.3.4.4
CBb 28 mei 2009, L/JN BI9209 | 6.3.4.4
CBb 3 juni 2009, AB 2009, 373, m.nt. C.J. Wolswinkel | 6.5.4.3
CBb 8 juli 2009, L/JN BJ6462 | 6.2.7; 6.3.4.4; 6.8.5.1
CBb 16 juli 2009, L/JN BJ3139 | 6.2.3.2; 6.3.5.2; 6.8.5.5
CBb 17 september 2009, L/JN BJ8629 | 6.3.4.3; 6.8.5.1
CBb 25 september 2009, L/JN BJ9541 | 6.8.5.5
CBb 29 september 2009, AB 2009, 395, m.nt. I. Sewandono | 6.3.2
CBb 18 november 2009, L/JN BK5149 | 6.8.5.1; 6.8.5.2
CBb 8 december 2009, L/JN BL4431 | 6.3.4.4; 6.4.2.1; 6.8.5.1
CBb 22 december 2009, L/JN BL0649 | 6.3.2
CBb 22 december 2009, AB 2010, 74, m.nt. R. Ortlep | 6.2.7; 6.3.2; 6.3.3.2; 6.3.3.5
CBb 24 december 2009, L/JN BL9703 | 6.3.4.4; 6.8.8.2
CBb 24 maart 2010, L/JN BM2707 | 6.4.2.2; 6.8.5.2; 6.8.5.5
CBb 24 maart 2010, L/JN BM2742 | 6.2.3.2; 6.3.5.2; 6.8.5.5
CBb 28 april 2010, L/JN BM3397 | 6.4.2.2 ; 6.8.5.5
CBb 28 april 2010, L/JN BM4375, AB 2010, 186 m.nt. C.J. Wolswinkel (*Pierik en Meso*) | 6.5.4.2
CBb 28 april 2010, L/JN BM3407 | 6.8.5.5
CBb 3 mei 2010, L/JN BM3419 | 6.8.5.5
CBb 12 mei 2010, L/JN BM5671 | 6.8.5.2
CBb 28 mei 2010, L/JN BM8580 | 6.8.5.5
CBb 25 juni 2010, L/JN BN0326 | 6.8.5.5
CBb 2 juli 2010, L/JN BN0926 | 6.8.5.5
CBb 28 juli 2010, L/JN BN4897 | 6.2.3.2; 6.3.5.2; 6.8.5.5
CBb 11 augustus 2010, JB 2010/243 | 6.5.4.5
CBb 11 augustus 2010, JB 2010/244 | 6.5.4.5
CBb 26 oktober 2010, L/JN BO2413 | 6.4.2.2
CBb 27 oktober 2010, AB 2011, 173, m.nt. J.E. van den Brink | 6.6.4

CBb 10 november 2010, *LJN* BP0447 | 6.4.2.2
CBb 10 november 2010, *LJN* BP0451 | 6.4.2.2
CBb 10 november 2010, *LJN* BO5302 | 6.4.2.2
CBb 18 november 2010, *AB* 2011, 37 m.nt. C.J. Wolswinkel, *JB* 2011/15, m.nt. M.J. Jacobs | 6.5.4.2
CBb 7 januari 2011, *AB* 2011, 244, m.nt. R. Ortlep | 6.3.2
CBb 7 januari 2011, *LJN* BP2677 | 6.3.4.3
CBb 12 januari 2011, *LJN* BP1038 | 6.8.5.1
CBb 4 februari 2011, *LJN* BP4812 | 6.5.3.1; 6.5.4.2
CBb 24 februari 2011, *LJN* BP6015 | 6.2.3.2; 6.3.5.2; 6.8.5.5
CBb 11 maart 2011, *LJN* BP7671 | 6.8.5.5
CBb 22 maart 2011, *LJN* BP9337 | 6.3.2
CBb 14 april 2011, *AB* 2011, 268 m.nt. W. den Ouden en M.K.G. Tjepkema | 6.8.6.14
CBb 29 april 2011, *LJN* BQ3451 | 8.6.5.5
CBb 25 mei 2011, *LJN* BQ6436 | 6.8.5.3
CBb 1 juni 2011, *LJN* BQ7285 | 6.2.3.5; 6.8.5.3
CBb 7 juni 2011, *AB* 2011, 278, m.nt. W. den Ouden | 6.8.4.4
CBb 22 juni 2011, *LJN* BQ9739 | 6.2.3.5; 6.8.5.3
CBb 7 juli 2011, *AB* 2011, 277, m.nt. W. den Ouden onder *AB* 2011, 278 | 6.8.4.4; 6.8.6.8
CBb 14 juli 2011, *LJN* BT8943 | 6.8.5.3; 6.8.5.4
CBb 21 september 2011, *LJN* BT6180 | 6.8.5.3; 6.8.5.4
CBb 21 september 2011, *LJN* BU1429 | 6.6.4
CBb 14 oktober 2011, *LJN* BU4524 | 6.8.5.5
CBb 14 oktober 2011, *LJN* BU4529 | 6.8.5.3; 6.8.5.5
CBb 14 oktober 2011, *LJN* BU4531 | 6.8.5.3; 6.8.5.4
CBb 9 november 2011, *LJN* BU4769 | 6.8.5.3
CBb 18 november 2011, *AB* 2012, 109, m.nt. W. den Ouden | 6.5.4.5
CBb 16 december 2011, *LJN* BV1020 | 6.4.2.1
CBb 16 december 2011, *LJN* BV1035 | 6.8.5.3
CBb 16 december 2011, *LJN* BV1042 | 6.8.5.3; 6.8.5.4
CBb 21 december 2011, *LJN* BU9728 | 6.2.7; 6.5.4.7
CBb 21 december 2011, *AB* 2012, 63, m.nt. A. Drahmman en J.M.J. van Rijn van Alkemade | 6.2.7; 6.5.4.4; 6.5.4.6; 6.5.4.7
CBb 22 februari 2012, *LJN* BV8353 | 6.8.5.3
CBb 29 februari 2012, *LJN* BV8222 | 6.4.2.1
CBb 25 april 2012, *LJN* BW4847 | 5.7.5.3
CBb 25 april 2012, *LJN* BW5654 | 6.8.5.1
CBb 9 mei 2012, *LJN* BW6496 | 6.8.5.5
CBb 25 mei 2012, *LJN* BW6988 | 6.8.5.5
CBb 6 juni 2012, *LJN* BQ7909 | 6.8.6.7

CENTRALE RAAD VAN BEROEP

CRvB 18 februari 1975, *AB* 1976, 243, m.nt. J.St. | 6.8.4.6
CRvB 19 oktober 1995, *Gst.* 1997, 7084, 3, m.nt. J.M.F.H. Teunissen | 6.8.8.2

CRvB 21 oktober 2004, *LJN* AR4862 | 6.7.5.4
CRvB 2 oktober 2007, *AB* 2008, 192, m.nt. J.E. van den Brink (*Werkzoekendesubsidie Almere*) | 6.3.3.5
CRvB 30 januari 2008, *AB* 2008, 222, m.nt. W. den Ouden, *USZ* 2008/99, m.nt. J.E. van den Brink | 6.8.6.7
CRvB 30 januari 2008, *JB* 2008/81, m.nt. JHK | 6.8.6.7
CRvB 14 februari 2008, *AB* 2008, 223, m.nt. W. den Ouden bij *AB* 2008, 222 en *USZ* 2008/143, m.nt. J.E. van den Brink | 6.8.6.7
CRvB 15 oktober 2008, *AB* 2008, 380, m.nt. A. Tollenaar | 6.3.2
CRvB 7 april 2009, *USZ* 2009, 159, m.nt. J.E. van den Brink | 6.2.3.4
CRvB 22 september 2010, *LJN* BN9573 | 6.8.6.7

GERECHTSHOVEN

Hof Amsterdam 12 juni 2007, *AB* 2008, 21, m.nt. R. Ortlep | 6.8.10

RECHTBANK

Rb Amsterdam 26 augustus 2003, *JB* 2003/302, m.nt. A.R. Neerhof | 6.5.4.6
Rb 's-Gravenhage 1 december 2003, *LJN* AS1995 | 6.7.5.6
Rb Maastricht 6 juli 2004, *LJN* AQ5226 (*Stichting Starterscentrum Zuid-Limburg*) | 6.3.3.1; 6.7.5.6
Rb Amsterdam 5 augustus 2004, *LJN* AQ6500 | 6.6.5.6
Rb Almelo 26 augustus 2004, *LJN* AQ8595 | 6.7.5.3
Rb Utrecht 9 november 2005, *LJN* AU6175 | 6.2.5
Rb Amsterdam 7 juli 2006, *LJN* AY3921 | 1.1
Rb Haarlem 24 november 2006, *LJN* AZ4871 | 6.5.4.6
Rb Amsterdam 21 juni 2007, *LJN* BB0139 | 6.8.5.3
Rb Arnhem 20 juli 2007, *LJN* BB1054 | 6.5.4.7
Rb 's-Hertogenbosch 24 juli 2007, *LJN* BB1344 | 6.7.5.2
Rb 's-Hertogenbosch 24 juli 2007, *LJN* BB1344 | 6.7.3.4
Rb Groningen 21 december 2007, *LJN* BC4376 (*B&W gemeente Groningen*) | 6.7.3.3
Rb Arnhem 21 januari 2008, *AB* 2008, 46, m.nt. F.C.M.A. Michiels, *JB* 2008/51, m.nt. R.J.N. Schlössels | 6.5.4.7
Rb Arnhem 31 januari 2008, *LJN* BC3256 | 6.5.4.7
Rb Utrecht 20 februari 2009, *LJN* BH9177 | 6.7.7
Rb Zwolle 20 maart 2009, *LJN* BH6980 | 6.3.3.2
Rb 3 april 2009, *AB* 2009, 326, m.nt. R.J.G.M. Widdershoven | 3.8.9
Rb Haarlem 16 april 2009, *LJN* BI2367 | 6.5.4.7
Rb Arnhem 23 juni 2009, *AB* 2009, 307, m.nt. F.C.M.A. Michiels, *JB* 2009/190, m.nt. R.J.N. Schlössels | 6.5.4.7
Rb Amsterdam 27 oktober 2009, *LJN* BK1302, *Gst.* 2009, 123, m.nt. A.R. Neerhof (*De Theatercompagnie*) | 6.5.4.6
Rb Amsterdam 10 december 2009, *LJN* BL6087 | 6.2.5
Rb Rotterdam 21 december 2009, *LJN* BL6602 (*gemeente Rotterdam*) | 6.7.5.2
Rb Rotterdam 21 december 2009, *LJN* BL6600 (*gemeente Rotterdam*) | 6.7.5.2

Rb Arnhem 23 maart 2010, *LJN* BM2219 | 6.5.4.6

Rb Amsterdam 22 september 2011, *AB* 2012, 136, m.nt. J.E. van den Brink | 6.3.3.4;
6.3.3.5; 6.3.4.4; 6.8.6.2; 6.8.6.4; 6.8.6.11

Overzicht van de relevante Europese en Nederlandse subsidieregelgeving

1 ALGEMEEN

1.1 Europees

Financieel Reglement

Verordening nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen, *Pb.* 2002, L 248/1

Commissieverordening behorend bij het Financieel Reglement

Commissieverordening nr. 2342/2002 van 23 december 2002 tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften van Verordening nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen, *Pb.* 2002, L 357/1

Overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de EU

Akte van de Raad van 26 juli 1995 tot vaststelling van de Overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen, *Pb.* 1995, C 316

Verordening nr. 2988/95

Verordening nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen, *Pb.* 1995, L 312/1

Verordening nr. 2185/96

Verordening nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden, *Pb.* 1996, L 292/2

Verordening nr. 1469/1995

Verordening nr. 1469/95 van de Raad van 22 juni 1995 betreffende de maatregelen die moeten worden genomen ten aanzien van bepaalde begunstigden van uit het EOGFL, afdeling Garantie, gefinancierde verrichtingen, *Pb.* 1995, L 145/1

Verordening nr. 1973/1999

Verordening nr. 1973/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), *Pb.* 1999, L 136/1

1.2 Nederlands

Titel 4.2 van de Awb

Aanwijzingen voor de subsidieverstreking

Besluit tot vaststelling van de Aanwijzingen voor de subsidieverstreking, *Stcrt.* 2009, 20306

2 STRUCTUURFONDSEN

2.1 Europees

Programmaperiode 1988-1993

Verordening nr. 2052/88

Verordening nr. 2052/88 van de Raad van 24 juni 1988 betreffende de taken van de Fondsen met structurele strekking, hun doeltreffendheid alsmede de coördinatie van hun bijstandsverlening onderling en met die van de Europese Investeringsbank en de andere bestaande financieringsinstrumenten, *Pb.* 1988, L 185/9

Verordening nr. 4253/88

Verordening nr. 4253/88 van de Raad van 19 december 1988 tot vaststelling van toepassingsbepalingen van Verordening nr. 2052/88 met betrekking tot de coördinatie van de bijstandsverlening uit de onderscheiden Structuurfondsen enerzijds en van die bijstandsverlening met die van de Europese Investeringsbank en de andere bestaande financieringsinstrumenten, *Pb.* 1988, L 374/1

Verordening nr. 4255/88

Verordening nr. 4255/88 van de Raad van 19 december 1988 tot vaststelling van bepalingen voor de uitvoering van de Verordening nr. 2052/88 met betrekking tot het Europees Sociaal Fonds, *Pb.* 1988, L 374/21

Verordening nr. 4254/88

Verordening nr. 4254/88 van de Raad van 19 december 1988 tot vaststelling van toepassingsbepalingen voor Verordening nr. 2052/88 met betrekking tot het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, *Pb.* 1988, L 374/15

Verordening nr. 4256/88

Verordening nr. 4256/88 van de Raad van 19 december 1988 tot vaststelling van bepalingen voor de uitvoering van Verordening nr. 2052/88 met betrekking tot het EOGFL, Afdeling Oriëntatie, *Pb.* 1988, L 374/25

Programmaperiode 1994-1999

Verordening nr. 2080/93

Verordening nr. 2080/93 van de Raad van 20 juli 1993 tot vaststelling van bepalingen voor de uitvoering van Verordening nr. 2052/88 met betrekking tot het financieringsinstrument voor de oriëntatie van de visserij, *Pb.* 1993, L 193/1

Verordening nr. 2081/93

Verordening nr. 2081/93 van de Raad van 20 juli 1993 tot wijziging van Verordening nr. 2052/88 betreffende de taken van de Fondsen met structurele strekking, hun doeltreffendheid alsmede de coördinatie van hun bijstandsverlening onderling en

met die van de Europese Investeringsbank en de andere bestaande financieringsinstrumenten, *Pb.* 1993, L 193/5

Coördinatieverordening

Verordening nr. 2082/93 van de Raad van 20 juli 1993 houdende wijziging van Verordening nr. 4253/88 tot vaststelling van toepassingsbepalingen van Verordening nr. 2052/88 met betrekking tot de coördinatie van de bijstandsverlening uit de onderscheiden Structuurfondsen enerzijds en van die bijstandsverlening met die van de Europese Investeringsbank en de andere bestaande financieringsinstrumenten anderzijds, *Pb.* 1993, L 193/20

Verordening nr. 2083/93

Verordening nr. 2083/93 van de Raad van 20 juli 1993 houdende wijziging van Verordening nr. 4254/88 tot vaststelling van toepassingsbepalingen voor Verordening nr. 2052/88 met betrekking tot het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling; *Pb.* 1993, L 193/ 34

Verordening nr. 2084/93

Verordening nr. 2084/93 van de Raad van 20 juli 1993 houdende wijziging van Verordening nr. 4255/88 tot vaststelling van bepalingen voor de uitvoering van Verordening nr. 2052/88 met betrekking tot het Europees Sociaal Fonds, *Pb.* 1993, L 193/39

Verordening nr. 2085/93

Verordening nr. 2085/93 van de Raad van 20 juli 1993 houdende wijziging van de Verordening nr. 4256/88 tot vaststelling van bepalingen voor de uitvoering van de Verordening nr. 2052/88 met betrekking tot het Europees Oriëntatie- en Garantie-fonds voor de Landbouw (EOGFL), afdeling Oriëntatie, *Pb.* 1993, L 193/44

Programmaperiode 2000-2006

Verordening nr. 1257/1999

Verordening nr. 1257/1999 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het EOGFL en tot wijziging en instelling van een aantal verordeningen, *Pb.* 1999, L 160/80

Verordening nr. 1260/1999

Verordening nr. 1260/1999 van de Raad van 21 juni 1999 houdende algemene bepalingen inzake de Structuurfondsen, *Pb.* 1999, L 161/1

Verordening nr. 1783/1999

Verordening nr. 1783/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 1999 met betrekking tot het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, *Pb.* 1999, L 213/1

Verordening nr. 1784/1999

Verordening nr. 1784/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 1999 betreffende het Europees Sociaal Fonds, *Pb.* 1999, L 213/5

Verordening nr. 1263/1999

Verordening nr. 1263/1999 van de Raad van 21 juni 1999 betreffende het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij, *Pb.* 1999, 161/54

Commissieverordening nr. 1159/2000

Commissieverordening nr. 1159/2000 van 30 mei 2000 inzake door de lidstaten uit te voeren voorlichtings- en publiciteitsacties met betrekking tot de bijstandsverlening uit de structuurfondsen, *Pb.* 2000, L 130/30

Commissieverordening nr. 438/2001

Commissieverordening nr. 438/2001 van 2 maart 2001 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening nr. 1260/1999 van de Raad met betrekking tot de beheers- en controlesystemen voor uit de structuurfondsen toegekende bijstand, *Pb.* 2001, L 63/21

Commissieverordening nr. 448/2001

Commissieverordening nr. 448/2001 van 2 maart 2001 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening nr. 1260/1999 van de Raad met betrekking tot de procedure inzake financiële correcties betreffende uit de structuurfondsen toegekende bijstand, *Pb.* 2001, L 64/13

Communautair initiatief INTERREG III

Mededeling van de Commissie aan de lidstaten van 28 april 2000 tot vaststelling van de richtsnoeren voor een communautair initiatief op het gebied van trans-Europese samenwerking ter stimulering van een harmonische en evenwichtige ontwikkeling van de Europese ruimte – INTERREG III, *Pb.* 2000, C 143/6

Communautair initiatief Leader+

Mededeling van de Commissie aan de lidstaten van 14 april 2000 tot vaststelling van de richtsnoeren voor het communautaire initiatief voor plattelandsontwikkeling (Leader +), *Pb.* 2000, C 139/5

Communautair initiatief Equal

Mededeling van de Commissie aan de lidstaten tot vaststelling van de richtsnoeren voor het communautaire initiatief Equal betreffende transnationale samenwerking voor de bevordering van nieuwe praktijken voor de bestrijding van discriminaties en ongelijkheden van welke aard ook wat de arbeidsmarkt betreft (Equal), *Pb.* 2000, C 127/2

Communautair initiatief Urban II

Mededeling van de Commissie aan de lidstaten van 28 april 2000 tot vaststelling van de richtsnoeren voor een communautair initiatief voor economische en sociale rehabilitatie van in crisis verkerende steden en buurten met het oog op een duurzame stadsontwikkeling (Urban II), *Pb.* 2000, C 141/8

Programmaperiode 2007-2013

Verordening nr. 1083/2006 (structuurfondsen)

Verordening nr. 1083/2006 van de Raad van 11 juli 2006 houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds en tot intrekking van de Verordening nr. 1260/1999, *Pb.* 2006, L 210/25

Verordening nr. 1082/2006 (EGTS)

Verordening nr. 1082/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende een Europese groepering voor territoriale samenwerking, *Pb.* 2006, L 210/19

Commissieverordening nr. 1828/2006 (structuurfondsen)

Verordening (nr. 1828/2006 van de Commissie van 8 december 2006 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening nr. 1083/2006 van de Raad houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds, en van Verordening nr. 1080/2006

van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, *Pb.* 2006, L 371/1
 Verordening nr. 1080/2006 (EFRO)
 Verordening nr. 1080/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en tot intrekking van de Verordening nr. 1783/1999, *Pb.* 2006, L 210/1
 Verordening nr. 1081/2006 (ESF)
 Verordening nr. 1081/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende het Europees Sociaal Fonds en tot intrekking van de Verordening nr. 1784/1999, *Pb.* 2006, L 210/12

2.2 NEDERLANDS

Programmaperiode 1988-1993

Regeling Europees Sociaal Fonds (1988-1993)
Stcrt. 1991, 22

Programmaperiode 1994-1999

Kaderregeling ESF-2, 5b en Communautaire Initiatieven
Stcrt. 1997, 85
 Regeling Europees Sociaal Fonds (1994-1999)
 (CBA 1994, doelstelling 3), *Stcrt.* 1994, 239
 Regeling Europees Sociaal Fonds doelstelling 2 Arnhem/Nijmegen
Stcrt. 1995, 142
 ESF – Stimulus scholingsregeling werkenden voor individuele bedrijven
Stcrt. 1997, 134
 Uitvoeringsregeling ESF – Leader II
Stcrt. 1998, 40
 Uitvoeringsregeling ESF – Doelstelling 2 Limburg
Stcrt. 1998, 54
 Regeling Europees Sociaal Fonds voor het MKB-Initiatief
Stcrt. 1996, 1994
 ESF – Stimulus scholingsregeling werkenden voor individuele bedrijven
Stcrt. 1997, 134
 Regeling Europees Sociaal Fonds KONVER II
Stcrt. 1996, 194
 Regeling Communautair Initiatief Werkgelegenheid
Stcrt. 1995, 39
 Regeling Communautair Initiatief Adapt
Stcrt. 1995, 113
 Regeling Communautair Initiatief Adapt II
Stcrt. 1997, 33
 Regeling communautair initiatief Werkgelegenheid II
Stcrt. 1997, 33

Subsidieregeling ESF doelstelling 4 'Scholing voor behoud van werk'
Stcrt. 1995, 83

Programmaperiode 2000-2006

ESF

Subsidieregeling ESF-3

Stcrt. 2001, 118

Subsidieregeling ESF-3 voor onderwijsinstellingen

Subsidieregeling ESF-3 (Europees Sociaal Fonds) voor onderwijsinstellingen
2000-2006, *Uitleg Gele Katern*, 27 februari 2002

ESF3-beleidskader

ESF3-beleidskader 2001, als bedoeld in artikel 4 van de Subsidieregeling ESF-3, *Stcrt.*
2001, 118

Subsidieregeling ESF-EQUAL 2004

Stcrt. 2004, 78

EFRO

Subsidieregeling Europese programma's van de provincie Gelderland voor de program-
maperiode 2000-2006

Inwerkingtreding 12 maart 2008

Programmaperiode 2007-2013

ESF

OP ESF

Operationeel Programma 2007-2013, juni 2007

Kaderwet SZW-subsidies

Subsidieregeling ESF 2007-2013

Regeling van de Staatssecretaris van SZW van 24 augustus 2009, nr. R&P/RA/2009/
17756, tot de besteding van gelden uit het ESF 2007-2013, *Stcrt.* 2009, 12998

Instellingsbesluit Monitorcomité ESF2

Stcrt. 2007, 217

EFRO

OP-West

Operationeel Programma Landsdeel West EFRO 2007-2013, 'Kansen voor West',
15 november 2006

OP-Noord

Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013, Doelstelling 2 'Regionale
concurrentiekracht'

OP-Zuid

Operationeel programma voor Zuid-Nederland EFRO 2007-2013, 8 juni 2007

OP-Oost

Operationeel Programma EFRO 2007-2013 Regio Oost-Nederland, Gelderland & Overijssel Gebundelde innovatiekracht, mei 2007

Uitvoeringswet EGTS

Wet van 26 november 2009, houdende uitvoering van Verordening nr. 1082/2006, *Stb.* 2009, 512

Besluit EFRO

Besluit van 3 oktober 2007, houdende regels inzake bestuurlijke organisatie en cofinanciering door het Rijk van projecten uit het EFRO voor de programmaperiode 2007-2013, *Stb.* 2007, 387

Subsidieregeling EFRO doelstelling 2

Regeling EFRO doelstelling 2 programmaperiode 2007-2013, *Stcrt.* 2007, 222

Subsidieregeling EFRO doelstelling 3 (INTERREG IVA)

Regeling EFRO doelstelling 3 programmaperiode 2007-2013, *Stcrt.* 2007, 247

Rijkscofinancieringsregeling INTERREG IV (B en C)

RijksCofinancieringsregeling INTERREG IV, *Stcrt.* 2007, 249

Toetsingskader OP West

Toetsingskader OP Kansen voor West 2007-2013, versie 2 juli 2012

Toetsingskader OP Noord

Toetsingskader OP Doelstelling 2 Noord-Nederland 2007-2013, versie 15 maart 2011, datum inwerkingtreding 6 juni 2010

Toetsingskader OP Oost

Toetsingskader Operationeel Programma EFRO 2007-2013, versie van 11 juni 2010 (Provinciaal Blad provincie Gelderland 2010/77) zoals gewijzigd bij besluit van 12 juni 2012 (Provinciaal Blad provincie Gelderland nr. 2012/94)

Subsidieregeling OP Zuid-Nederland

Subsidieregeling operationeel programma Zuid-Nederland, Provinciaal Blad van Noord-Brabant, 86/10

Kaderverordening subsidies SNN 2000

inwerkingtreding 1 januari 2001

Algemene Subsidieverordening Gelderland

Algemene subsidieverordening Gelderland 1998

Algemene subsidieverordening provincie Noord-Brabant

3 LANDBOUWFONDSEN

3.1 Europees

Periode voor 2000

Verordening nr. 17/64

Verordening nr. 17/64 van de Raad van 5 februari 1964 betreffende de voorwaarden voor het verlenen van bijstand door het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, *Pb.* 1964, 34/586

Verordening nr. 729/70

Verordening nr. 729/70 van de Raad van 21 april 1970 betreffende de financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, *Pb.* 1970, L 94/13

Commissieverordening nr. 2220/85

Commissieverordening nr. 2220/85 tot vaststelling van gemeenschappelijk uitvoeringsbepalingen inzake de regeling voor het stellen van zekerheden voor landbouwproducten, *Pb.* 1985, L 205/5

Commissieverordening nr. 3665/87

Verordening nr. 3665/87 van de Commissie van 27 november 1987 houdende gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen van het stelsel van restituties bij uitvoer voor landbouwproducten, *Pb.* 1987, L 351/1

Verordening nr. 866/90

Verordening nr. 866/90 van de Raad van 29 maart 1990 inzake de verbetering van de verwerking en de afzet van landbouwproducten, *Pb.* 1990, L 91/1

Commissieverordening nr. 2921/90 (ondermelk caseïne en caseïnat)

Verordening nr. 2921/90 van de Commissie van 10 oktober 1990 betreffende de steunverlening voor ondermelk die tot caseïne en caseïnat wordt verwerkt, *Pb.* 1990, L 279/22

Verordening nr. 3508/92

Verordening nr. 3508/1992 van de Raad van 27 november 1992 tot instelling van een geïntegreerd beheers- en controlesysteem voor bepaalde communautaire steunregelingen, *Pb.* 1992, L 355/1

Commissieverordening nr. 3887/92

Commissieverordening nr. 3887/92 van 23 december 1992 houdende uitvoeringsbepalingen inzake het geïntegreerde beheers- en controlesysteem voor bepaalde communautaire steunregelingen, *Pb.* 1992, L 391/36

Commissieverordening nr. 746/96

Verordening nr. 746/96 van de Commissie van 24 april 1996 houdende bepalingen ter uitvoering van Verordening nr. 2078/92 van de Raad betreffende landbouwproduktiemethoden die verenigbaar zijn met de eisen inzake milieubescherming, en betreffende natuurbeheer, *Pb.* 1996, L 102/19

Periode 2000-2006

Commissieverordening nr. 800/1999 (exportrestituties)

Commissieverordening nr. 800/1999 van 15 april 1999 houdende gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen van het stelsel van restituties bij uitvoer voor landbouwproducten, *Pb.* 1999, L 102/11

Commissieverordening nr. 2799/99 (ondermelk en magere melkpoeder)

Commissieverordening nr. 2799/99 van 17 december 1999 houdende uitvoeringsbepalingen van de Verordening nr. 1255/1999 van de Raad ten aanzien van de toekenning van steun voor ondermelk en magere melkpoeder voor voederdoel-einden en de verkoop van voornoemd mageremelkpoeder, *Pb.* 1999, L 340/3

Verordening nr. 1258/1999

Verordening nr. 1258/1999 van de Raad van 17 mei 1999 betreffende de financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, *Pb.* 1999, L 160/103

Commissieverordening nr. 1750/1999

Verordening nr. 1750/1999 van de Commissie van 23 juli 1999 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening nr. 1257/1999 van de Raad inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL), *Pb.* 1999, L 214/31

Commissieverordening nr. 2419/2001

Commissieverordening nr. 2419/2001 van 11 december 2001 houdende uitvoeringsbepalingen inzake het bij de Verordening nr. 3508/92 van de Raad ingestelde geïntegreerde beheers- en controlesysteem voor bepaalde communautaire steunregelingen, *Pb.* 2001, L 327/11

Verordening nr. 1782/2003

Verordening nr. 1782/2003 van de Raad van 29 september 2003 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor regelingen inzake rechtstreekse steunverlening in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers, *Pb.* 2003, L 270/01

Commissieverordening nr. 795/2004

Commissieverordening nr. 795/2004 van 21 april 2004 houdende bepalingen voor de uitvoering van de bedrijfstoelageregeling waarin is voorzien bij de Verordening nr. 1782/2003, *Pb.* 2004, L 141/1

Commissieverordening nr. 796/2004

Commissieverordening nr. 796/2004 van 21 april 2004 houdende uitvoeringsbepalingen inzake de randvoorwaarden, de modulatie en het geïntegreerd beheers- en controlesysteem waarin is voorzien bij de Verordening nr. 1782/2003, *Pb.* 2004, L 141/18

Commissieverordening nr. 1973/2004

Commissieverordening nr. 1973/2004 van 29 oktober 2004 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening nr. 1782/2003 van de Raad met betrekking tot de bij de titels IV en IV bis van die verordening ingestelde steunregelingen en het gebruik van braakgelegde grond voor de productie van grondstoffen, *Pb.* 2004, L 345/1

Periode 2007-2013

Verordening nr. 1290/2005

Verordening nr. 1290/2005 van de Raad van 21 juni 2005 betreffende de financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, *Pb.* 2005, L 209/1

Verordening nr. 1698/2005 (ELFPO)

Verordening nr. 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005 inzake steun voor plattelandsontwikkeling, *Pb.* 2005, L 277/1

Commissieverordening nr. 382/2005 (gedroogde voedergewassen)

Commissieverordening nr. 382/2005 van 7 maart 2005 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening nr. 1786/2003 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector gedroogde voedergewassen, *Pb.* 2005, L 61/4

Commissieverordening nr. 884/2006

Commissieverordening nr. 884/2006 van 21 juni 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van de Verordening nr. 1290/2005 van de Raad met betrekking tot de financiering van de maatregelen voor interventie in de vorm van openbare opslag door het ELGF en de boeking van de verrichtingen in verband met openbare opslag door betaalorganen van de lidstaten, *Pb.* 2006, L 171/35

Commissieverordening nr. 885/2006

Commissieverordening nr. 885/2006 van 21 juni 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van de Verordening nr. 1290/2005 van de Raad met betrekking tot de erkenning

- van de betaalorganen en andere instanties en de goedkeuring van de rekeningen inzake het ELGF en het ELFPO, *Pb.* 2006, L 171/90
- Commissieverordening nr. 1974/2006 (ELFPO)
- Commissieverordening nr. 1974/2006 van 15 december 2006 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van de Verordening nr. 1698/2005 van de Raad inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het ELFPO, *Pb.* 2006, L 368/15
- Commissieverordening nr. 1975/2006 (ELFPO)
- Commissieverordening nr. 1975/2006 van 7 december 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van de Verordening nr. 1698/2005 van de Raad met betrekking tot de toepassing van controleprocedures en van de randvoorwaarden in het kader van de steunmaatregelen voor plattelandontwikkeling, *Pb.* 2006, L 368/74
- Verordening nr. 1234/2007 (Integrale GMO-verordening)
- Verordening nr. 1234/2007 houdende een gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten en specifieke bepalingen voor een aantal landbouwproducten, *Pb.* 2007, L 299/1.
- Commissieverordening nr. 1580/2007 (telersverenigingen)
- Commissieverordening nr. 1580/2007 van 21 december 2007 tot vaststelling van bepalingen voor de uitvoering van de Verordeningen nr. 2200/96, nr. 2201/96 en nr. 1182/2007 van de Raad in de sector groenten en fruit, *Pb.* 2007, L 350/1
- Verordening nr. 3/2008 (voorlichting en afzetbevordering)
- Verordening nr. 3/2008 inzake voorlichtings- en afzetbevorderingsacties voor landbouwproducten op de binnenmarkt en in derde landen, *Pb.* 2008, L 2/51
- Commissieverordening nr. 501/2008 (voorlichting en afzetbevordering)
- Commissieverordening nr. 501/2008 van 5 juni 2008 houdende uitvoeringsbepalingen van de Verordening nr. 3/2008 van de Raad inzake voorlichtings- en afzetbevorderingsacties voor landbouwproducten op de binnenmarkt en in derde landen, *Pb.* 2008, L 147/3
- Commissieverordening nr. 507/2008 (verwerkingssteun vezelvlas en hennep)
- Commissieverordening nr. 507/2008 van 6 juni 2008 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening nr. 1673/2000 van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector vezelvlas en –hennep, *Pb.* 2008, L 149/38
- Commissieverordening 657/2008 (schoolmelk)
- Commissieverordening nr. 657/2008 van 10 juli 2008 houdende bepalingen voor de uitvoering van de Verordening nr. 1234/2007 van de Raad ten aanzien van de toekenning van communautaire steun voor de verstrekking van melk en bepaalde zuivelproducten aan leerlingen in onderwijsinstellingen, *Pb.* 2008, L 183/17
- Commissieverordening nr. 826/2008 (particuliere opslag)
- Commissieverordening nr. 826/2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke bepalingen inzake de verlening van steun voor de particuliere opslag van bepaalde landbouwproducten vastgesteld, *Pb.* 2008, L 223/3
- Verordening nr. 73/2009 (bedrijfstoelage)
- Verordening nr. 73/2009 van de Raad van 19 januari 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor regelingen inzake rechtstreekse steunverlening aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers, tot wijziging van Verordeningen nr. 1290/2005, nr. 247/2006, nr. 378/2007 en tot intrekking van Verordening nr. 1782/2003, *Pb.* 2009, L 30/16

Commissieverordening nr. 288/2009 (schoolfruitregeling)

Commissieverordening nr. 288/2009 van 7 april 2009 houdende bepalingen voor de uitvoering van Verordening nr. 1234/2007 van de Raad ten aanzien van de toekenning, in het kader van een schoolfruitregeling, van communautaire steun voor de verstrekking van groente- en fruitproducten, verwerkte groente- en fruitproducten en banaanproducten aan kinderen in onderwijsinstellingen, *Pb.* 2009, L 94/38

Commissieverordening nr. 571/2009 (premie voor aardappelzetmeel)

Commissieverordening nr. 571/2009 van 30 juni 2009 houdende uitvoeringsbepalingen voor Verordening nr. 1234/2007 van de Raad wat betreft de vaststelling van een quotaregeling voor de productie van aardappelzetmeel, *Pb.* 2009, L 171/6

Commissieverordening nr. 612/2009 (exportrestituties)

Commissieverordening nr. 612/2009 van 7 juli 2009 houdende gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen van het stelsel van restituties bij uitvoer voor landbouwproducten, *Pb.* 2009, L 186/1

Commissieverordening nr. 1121/2009 (bedrijfstoeslag)

Commissieverordening nr. 1121/2009 van 29 oktober 2009 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening nr. 73/2009 van de Raad met betrekking tot de bij de titels IV en V van die verordening ingestelde steunregelingen, *Pb.* 2009, L 316/27

Commissieverordening nr. 1122/2009 (bedrijfstoeslag)

Commissieverordening nr. 1122/2009 van 30 november 2009 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van de Verordening nr. 73/2009 van de Raad wat betreft de randvoorwaarden, de modulatie en het geïntegreerd beheers- en controlesysteem in het kader van de bij die verordening ingestelde regelingen inzake rechtstreekse steunverlening aan landbouwers en ter uitvoering van de Verordening nr. 1234/2007 van de Raad wat betreft de randvoorwaarden in het kader van de steunregeling voor de wijnsector, *Pb.* 2009, L 315/65

Commissieverordening 1233/2009 (specifieke marktondersteunende maatregel in de zuivelsector)

Verordening nr. 1233/2009 van de Commissie van 15 december 2009 tot vaststelling van een specifieke marktondersteunende maatregel in de zuivelsector, *Pb.* 2009, L 330/70

3.2 Nederlands

ELGF

Landbouwwet

Douanewet

Algemeen Douanebesluit

Besluit van 5 juli 2008 houdende regels ter uitvoering van de Algemene douanewet, *Stb.* 2008, 288

Algemene Douaneregeling

Stcrt. 2008, 145

Regeling medebewind Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Stcrt. 2006, 192

Mandaatbesluit EL&I Dienst Regelingen

Besluit van de Minister van EL&I van 27 april 2011, nr. 195848, houdende verlening van mandaat en machtiging aan ambtenaren van de Dienst Regelingen, *Stcrt.* 2011, 7744

Regeling GLB-inkomenssteun 2006

Stcrt. 2005, 235

Beleidsregels Regeling GLB-inkomenssteun 2006,

Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 16 december 2010, houdende beleidsregels over de toepassing van artikel 68 van de Regeling GLB-inkomenssteun 2006, *Stcrt.* 2010, 20450

Beleidsregels normenkader randvoorwaarden GLB

Regeling van de Minister van LNV van 24 juli 2006, nr. TRCJZ/2006/1978, houdende beleidsregels over de toepassing van het normenkader randvoorwaarden in het kader van de directe inkomenssteun aan landbouwers in het kader van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid, *Stcrt.* 2006, 148

Zuivelverordening 2008 schoolmelk

Verordening van het Productschap Zuivel van 29 oktober 2008, houdende uitvoeringsbepalingen ten behoeve van de EG-schoolmelkregeling

Verordening HPA gedroogde voedergewassen 2005

Verordening van het Hoofdproductschap Akkerbouw van 9 juni 2005 tot vaststelling van de Verordening HPA gedroogde voedergewassen 2005

Verordening PT Schoolfruit

Verordening van het bestuur van het Productschap Tuinbouw d.d. 30 maart 2010, houdende bepalingen met betrekking tot uitvoering van de regeling schoolfruit

Verordening HPA Aardappelzetmeelcontingent, aardappelzetmeelpremie en steun voor zetmeelaardappelen

Verordening van het Hoofdproductschap Akkerbouw van 12 november 2009 tot vaststelling van de Verordening HPA aardappelzetmeelcontingent, aardappelzetmeelpremie en steun voor zetmeelaardappelen 2009

ELFPO**2000-2006****Regeling Structuurverbetering glastuinbouw**

Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw 2002, *Stcrt.* 2002, 73

Regeling stimulering biologische productiemethode

Stcrt. 2000, 182

Regeling subsidie plattelandsontwikkelingsprogramma

Regeling subsidie plattelandsontwikkelingsprogramma provincies, *Stcrt.* 2002, 91

2007-2013**POP 2007-2013**

Plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013 voor Nederland (POP2), versie 6.0, 23 februari 2010

Kaderwet LNV-subsidies
 Wet Inrichting Landelijk Gebied
 Regeling LNV-subsidies
Stcrt. 2007, 33
 Openstellingsbesluit LNV-subsidies 2012
 Besluit van de Staatssecretaris van EL&I van 6 december 2011, nr. 246957, houdende de openstelling van subsidieaanvragen en de vaststelling van subsidieplafonds, *Stcrt.* 2011, 22193
 Regeling Inrichting Landelijk Gebied
Stcrt. 2006, 249
 Beleidsregels verlagen subsidie POP2
 Besluit van de minister van LNV van 13 oktober 2010, houdende beleidsregels omtrent het verlagen van subsidie verleend voor plattelandsontwikkeling in het kader van de Verordening nr. 1698/2005, *Stcrt.* 2010, 16666
 Subsidieverordening SNL
 IPO-modelverordening Subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer, versie 15 oktober 2009
 Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Noord-Brabant
 inwerkingtreding 1 januari 2010
 Subsidieregeling plattelandsontwikkelingsprogramma Noord-Brabant 2010-2016
 van 23 februari 2010
 Subsidieverordening inrichting landelijk gebied Gelderland
 Subsidieregeling vitaal Gelderland, Provinciaal Blad nr. 2008/42
 Subsidieverordening inrichting landelijk gebied Friesland
 Kadersubsidieverordening PMJP Fryslan 2009
 Subsidieverordening inrichting landelijk gebied Zuid-Holland
 Subsidieregeling landelijk gebied Zuid-Holland, Provinciaal Blad 2008, nr. 113
 Subsidieverordening inrichting landelijk gebied Noord-Brabant,
 Provinciaal blad nr. 160/06
 Nadere regeling plaatselijke groep provincie Noord-Brabant
 Nadere regeling provinciale bestuurscommissies LEADER provincie Noord-Brabant,
 Provinciaal blad nr. 2009, 45

4 EUROPEES VISSERIJFONDS

4.1 Europees

Verordening nr. 1198/2006 (Europees Visserijfonds)
 Verordening nr. 1198/2006 van de Raad van 27 juli 2006 inzake het Europees Visserijfonds, *Pb.* 2006, L 223/1
 Commissieverordening nr. 498/2007 (Europees Visserijfonds)
 Verordening nr. 498/2007 van de Commissie van 26 maart 2007 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening nr. 1198/2006 van de Raad inzake het Europees Visserijfonds, *Pb.* 2007, L 120/1

4.2 Nederlands

OP Europees Visserijfonds

Operationeel programma 2007-2013 van de lidstaat Nederland in het kader van het Europees Visserijfonds, 'Perspectief voor een duurzame visserij', 17 december 2007

Kaderwet LNV-subsidies

Regeling LNV-subsidies

Wijziging van de Regeling LNV-subsidies, *Stcrt.* 2007, 228

5 MIGRATIEFONDSEN

5.1 Europees

Beschikking nr. 573/2007 (EVF)

Beschikking nr. 573/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 mei 2007 tot instelling van een Europees Vluchtelingenfonds voor de periode 2008-2013, *Pb.* 2007, L 144/1

Beschikking nr. 435/2007 (EIF)

Beschikking nr. 435/2007 van de Raad van 25 juni 2007 tot oprichting van het Europees Fonds voor de integratie van onderdanen van derde landen voor de periode 2007-2013, *Pb.* 2007, L 168/18

Beschikking nr. 575/2007 (ETF)

Beschikking nr. 575/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 mei 2007 tot instelling van een Europees Terugkeerfonds voor de periode 2008-2013, *Pb.* 2007, L 144/45

Beschikking nr. 574/2007 (EBF)

Beschikking nr. 574/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 mei 2007 tot instelling van het Buitengrenzenfonds voor de periode 2007-2013, *Pb.* 2007, L 44/22

Commissiebeschikking EVF

Commissiebeschikking van 19 december 2007 tot vaststelling van regels voor de uitvoering van Beschikking nr. 573/2007 van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van het Europees Vluchtelingenfonds voor de periode 2008-2013 als onderdeel van het algemeen programma 'Solidariteit en beheer van de migratiestromen' wat betreft de beheers- en controlesystemen van de lidstaten, de regels voor administratief en financieel beheer en de subsidiabiliteit van de uitgaven voor door het Fonds medegefinancierde projecten, *Pb.* 2008, L 7/1

Commissiebeschikking EBF

Commissiebeschikking van 5 maart 2008 tot vaststelling van de regels voor de uitvoering van de Beschikking nr. 574/2007 van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van het Buitengrenzenfonds voor de periode 2007-2013 als onderdeel van het algemene programma 'Solidariteit en beheer van de migratiestromen' wat betreft de beheers- en controlesystemen van de lidstaten, de regels voor administratief en financieel beheer en de subsidiabiliteit van de uitgaven voor door het Fonds medegefinancierde projecten, *Pb.* 2008, L 167/1

Commissiebeschikking ETF

Beschikking van de Commissie van 5 maart 2008 tot vaststelling van regels voor de uitvoering van Beschikking nr. 575/2007 van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees Terugkeerfonds voor de periode 2008-2013 als onderdeel van het algemeen programma „Solidariteit en beheer van de migratiestromen”, wat betreft de beheers- en controlesystemen van de lidstaten, de regels voor administratief en financieel beheer en de subsidiabiliteit van de uitgaven voor door het Fonds medegefinancierde projecten, *Pb.* 2008, L 167/135

Commissiebeschikking EIF

Beschikking van de Commissie van 5 maart 2008 tot vaststelling van regels voor de uitvoering van Beschikking 2007/435 van de Raad tot oprichting van het Europees Fonds voor de integratie van onderdanen van derde landen voor de periode 2007-2013 als onderdeel van het algemeen programma “Solidariteit en beheer van de migratiestromen” wat betreft de beheers- en controlesystemen van de lidstaten, de regels voor administratief en financieel beheer en de subsidiabiliteit van de uitgaven voor door het Fonds medegefinancierde projecten, *Pb.* 2008, L 167/69

5.2 Nederlands

Uitvoeringskader EBF

Uitvoeringskader 2007-2013 Europees Buitengrenzenfonds Nederland, regels, procedure en uitleg, november 2009

Uitvoeringskader EIF

Uitvoeringskader 2007-2013 Europees Integratiefonds Nederland, Regels, procedures en uitleg, juli 2009

Uitvoeringskader ETF

Uitvoeringskader 2008-2013 Europees Terugkeerfonds Nederland, Regels, procedures en uitleg, september 2009

Uitvoeringskader EVF

Uitvoeringskader 2008-2013 Europees Vluchtelingenfonds Nederland, Regels, procedures en uitleg, maart 2009

6 EUROPEES GLOBALISERINGSFONDS

6.1 Europees

Verordening nr. 1927/2006

Verordening nr. 1927/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 tot oprichting van een Europees fonds voor aanpassing aan de globalisering, *Pb.* 2006, L 406/1

6.2 Nederlands

Regeling tot openstelling van de mogelijkheid projectvoorstellen in te dienen in het kader van het EGF

Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 15 juli 2009, nr. R&P/RA/2009/16207 tot openstelling van de mogelijkheid projectvoorstellen in te dienen in het kader van het Europees Globaliseringsfonds (EGF), *Stcrt.* 2009, 11038

7 EEN LEVEN LANG LEREN

7.1 Europees

Programmaperiode 2007-2013

Besluit nr. 1720/2006 (Een Leven Lang Leren)

Besluit nr. 1720/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006, *Pb.* 2006, L 327/45

Commissiebeschikking van 26 april 2007 betreffende de verantwoordelijkheden van respectievelijk de lidstaten, de Commissie en de nationale agentschappen bij de uitvoering van het programma op het gebied van een leven lang leren (2007-2013), niet gepubliceerd, kenmerk C (2007) 1807 def.

Gids voor de nationale agentschappen Een Leven Lang Leren

2011 Guide for National Agencies implementing the Lifelong Learning Programme, 17 januari 2011 (LLP/NA/DIR/2011/009)

8 JEUGD IN ACTIE

8.1 Europees

Programmaperiode 2007-2013

Besluit nr. 1719/2006 (Jeugd in Actie)

Besluit nr. 1719/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006, *Pb.* 2006, L 327/30

Commissiebeschikking van 30 april 2007 omtrent de verantwoordelijkheden van respectievelijk de lidstaten, de Commissie en de Nationale Agentschappen bij de uitvoering van het programma Jeugd in actie, niet gepubliceerd, kenmerk C (2007) 1828 def.

Gids voor de nationale agentschappen Jeugd in Actie

2010 Guide for National Agencies implementing the Youth in Action Programme, 23 december 2009 (EAC/D.2/AD/sml (2009) Ares 397421)

9 EUROPEES JAAR VAN DE ARMOEDE

9.1 Europees

Besluit nr. 1098/2008 (Europees Jaar van de armoede)

Besluit nr. 1098/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 inzake het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting (2010), *Pb* 2008, L 298/20

9.2 Nederlands

Tijdelijke subsidieregeling Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting

Regeling van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 24 september 2009 nr. R&P/RSA/09/19771, tot vaststelling van regels inzake verstrekking van subsidie met het oog op het Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, *Stcrt.* 2009, 14598

10 STAATSTEUN

Verordening nr. 659/99 (procedureverordening)

Verordening nr. 659/99 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-verdrag, *Pb.* 1999, L 83

Commissieverordening nr. 1998/2006 (de-minimisverordening)

Commissieverordening nr. 1998/2006 van 15 december 2006 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag op de-minimissteun, *Pb.* 2006, L 379/5

Commissieverordening nr. 800/2008 (algemene groepsvrijstellingsverordening)

Commissieverordening nr. 800/2008 van 6 augustus 2008 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (de algemene groepsvrijstellingsverordening) (Voor de EER relevante tekst), *Pb.* 2008, L 214/3

Commissieverordening nr. 875/2007

Commissieverordening nr. 875/2007 van 24 juli 2007 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op de-minimissteun in de visserijsector en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1860/2004, *Pb.* 2007, L 193/6

Commissieverordening nr. 736/2008

Commissieverordening nr. 736/2008 van 22 juli 2008 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag op staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen die visserijproducten produceren, verwerken en afzetten, *Pb.* 2008, L 201/16

Commissieverordening nr. 1535/2007

Commissieverordening nr. 1535/2007 van 20 december 2007 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op de-minimissteun in de landbouwproductiesector, *Pb.* 2007, L 337/35

Commissieverordening nr. 736/2008

Commissieverordening nr. 736/2008 van 22 juli 2008 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag op staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen die visserijproducten produceren, verwerken en afzetten, *Pb.* 2008, L 201/16

Commissieverordening nr. 1857/2006

Commissieverordening nr. 1857/2006 van 15 december 2006 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag op staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen die landbouwproducten produceren, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 70/2001, *Pb.* 2006, L 358/3

Richtsnoeren voor het onderzoek van de steunmaatregelen van de staten in de visserij- en de aquacultuursector *Pb.* 2008, C 84/10

Richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector

Communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector 2007-2013, *Pb.* 2006, C 319

Richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen voor de periode 2007-2013

Pb. 2006, C 54

Trefwoordenregister

A

Aanbesteding | 3.8.8; 5.6.5; 5.7.5.2;
6.2.5; 6.5.4.3; 6.7.3.5

Aanvraag

- aanvraag formulier | 6.4.1
- aanvulling | 5.3.5; 6.4.3.2; 6.5.4.5
- formele vereisten | 5.3.2; 6.4.1;
6.4.3.3
- inhoudelijke vereisten | 5.3.2;
6.4.1; 6.4.3.3
- intrekking | 5.3.5; 6.4.3.2
- kwalitatieve vereisten | 5.3.2
- onvolledige | 5.3.5; 6.4.2.2;
6.4.3.2; 6.5.4.5
- te laat | 5.3.2; 6.4.2.1; 6.4.3.2;
6.5.4.5
- wijziging | 5.3.5; 6.4.2.1; 6.4.3.2;
6.5.4.5

Additionaliteit | 2.7.1

Administratieve maatregel | 5.5.3;
5.7.5; 5.7.5.3; 6.3.4.4; 6.8.5

Administratieve sanctie | 3.3.4.4; 5.5.3;
5.7.5; 5.7.5.3; 6.3.4.3; 6.8.5; 6.8.6.3

Adviescommissie | 6.5.4.6

Afschrikkendheid/afschrikwekkendheid | 5.7.3.2; 5.7.3.3

Ambtshalve toepassing | 5.9.3.5; 6.9.6

Anticumulatie | 5.5.5

Attributiebeginsel | 3.8.4; 7.2

Auditautoriteit | 5.2.1; 5.7.2; 6.3.4.2;
6.3.5.2; 6.7.5.2; 6.8.2; 6.8.3

B

Bedrijfstoeslag | 2.5.4; 5.3.3; 6.2.4

Beginsel van gemeenschapstrouw, *zie*
loyale samenwerking

Begrotingssubsidie | 6.3.3.4

Beheersautoriteit | 5.2.1

Beoordelingsmarge | 4.2.4.2

Beoordelingsvrijheid | 4.2.4.7

Bescherming van de financiële
belangen | 2.7.7; 5.7.3.1; 5.7.5.2;
5.7.8.5

Beschikkingen, Europese | 3.2.2.2; 4.3.1

Beschikkingvervangende overeenkomst
| 6.4.3.4

Besluiten, Europese | 3.2.2.2; 4.3.1

Besluiten 'sui generis' | 4.3.1

Bestuursorgaan | 6.2.3; 6.3.5.2; 6.3.5.3

- a-organen | 6.2.3.2
- b-organen | 6.2.3.3
- publieke taak-jurisprudentie
| 6.2.3.3

Betaalorgaan | 5.2.1

Botsing, directe/indirecte | 3.7.4; 5.7.16

C

Certificeringsautoriteit | 5.2.1; 5.7.2;
6.3.5.2; 6.8.2

Cofinanciering | 2.7.1; 5.7.5.6; 6.2.8;
6.3.3.1; 6.3.3.4; 6.3.3.6; 6.3.4.4; 6.6.5.5;
6.8.7

Coherentie | 2.7.4

Comité van Toezicht | 2.6.2; 2.7.5; 5.2.1;
5.2.2; 5.7.4.1; 6.3.5.2; 6.8.3

Comitologie | 2.6.2; 2.7.6

Communautaire initiatieven | 2.5.3

Complementariteit | 2.7.4

Concentratie | 2.7.4

Conforme interpretatie | 3.2.2.3;
4.2.10.6

Conformiteit | 2.7.4

Controle | 3.3.4.4; 5.7.2; 5.7.4.2; 6.3.4.2;
6.8.2; 6.8.3

Convenant | 6.4.3.4

Coördinatie | 2.7.4

Costanzo-verplichting | 3.2.1; 4.3.3.3;
6.6.5.5

Criminal charge, *zie* *punitieve sanctie*

D

Decommitting | 2.7.5; 6.5.3.1

‘Delegated bodies’ | 5.2.1

Dienst Landelijk Gebied |

Dienst Regelingen |

Discretionaire bevoegdheid | 4.2.4.8;

6.6.3; 6.8.4.4

· dichtregelen | 6.8.5.3; 6.8.6.7

Direct beheer | 2.3.4

Directe toepassing | 5.7.8.1; 5.7.8.2;

6.8.5.5; 6.8.6.11

Doeltreffendheidsbeginsel of

effectiviteitsbeginsel | 3.7.2; 5.7.3.2;

5.7.3.3

Dubbele bevoegdheidsgrondslag | 6.3.2

E

Eigendom, recht op | 3.8.10; 5.7.11;

6.8.6.13

Effectieve rechtsbescherming, beginsel

van | 3.7.3; 3.8.10; 5.8.3.3

Effectiviteitsbeginsel, *zie*

doeltreffendheidsbeginsel

Égalitébeginsel | 5.7.12; 6.8.6.14

Eindbegunstigde, begrip | 2.2.5

Eindontvanger, begrip | 2.2.5

· erkenning | 5.3.2; 6.4.1

Europees Fonds voor Regionale

Ontwikkeling (EFRO) | 2.5.3

Europees Sociaal Fonds (ESF) | 2.5.3

Europees Visserijfonds | 2.5.5

Europees Buitengrenzenfonds (EBF)

| 2.5.6

Europees Globaliseringsfonds (EGF)

| 2.5.7

Europees Integratiefonds (EIF) | 2.5.6

Europees Jaar van de Armoede (2010)

| 2.5.8

Europees Landbouwgarantiefonds

(ELGF) | 2.5.4

Europees Landbouwfonds voor

Plattelandsonwikkeling (ELFPO)

| 2.5.4

Europees Terugkeerfonds (ETF) | 2.5.6

Europees Vluchtelingenfonds (EVF)

| 2.5.6

Europese Groepering voor Territoriale
Samenwerking (EGTS) | 5.2.3;

6.2.3.2

Europese Rekenkamer | 2.7.7; 5.7.2

Europese subsidie

· begrip | 2.2.2; 2.2.3

Europese subsidieregeling, begrip

| 2.2.4

Europese subsidieregeling | 2.2.4

Evaluatiecommissie | 5.4.3.4; 6.5.4.6

Evenredigheidsbeginsel | 3.8.6; 5.7.3.2;

5.7.3.3; 5.7.9; 6.8.4.4; 6.8.5.5

EVRM | 3.8.10; 6.8.4.4; 6.8.5.4; 6.8.5.5;

6.8.6.13

Experts | 5.4.3.4; 6.5.4.6

Exportrestitutie | 2.5.4

F

Financieel Reglement | 2.2.2; 3.8.8;

6.5.4.3

Financiële correcties | 4.2.5.6; 4.2.10.2;

5.7.5.5; 5.7.8.6; 6.8.6

· door de Europese Commissie

| 5.7.14

Fraude | 2.7.7; 5.7.3.1; 5.7.5.2

Fundamentele rechten | 3.8.10; 5.7.11;

6.8.4.4; 6.8.5.4; 6.8.5.5; 6.8.6.13

G

Gecentraliseerde wijze | 2.3.4

· (indirect) | 2.3.3.2

Gedeeld beheer | 1.1.3; 2.3.3.1; 2.6.5

Gedeeld bestuur | 1.1.4; 2.6.1; 2.6.4

Gedelegeerde handelingen | 2.7.6; 4.2.1

Gelijkheidsbeginsel | 3.8.5; 5.4.3.3;

5.4.3.5; 5.4.4.2; 5.4.5; 6.5.4.3; 6.5.4.5;

6.5.4.7; 6.5.4.8

Gelijkwaardigheid, beginsel van of

beginsel van equivalentie | 3.7.2;

5.7.3.2; 5.7.3.3

Gemeenschappelijke Europese regels

| 4.2.5.1; 4.2.6

Gemengd bestuur | 1.1.4; 2.6.3; 2.6.4;

2.6.6; 4.4.6; 6.9.5; 7.1; 7.2

Goede trouw | 3.8.7; 5.7.8.5; 6.7.2.3;

6.8.4.6; 6.8.5.1; 6.8.6.9; 6.8.6.10;

6.8.6.11

Goldplating | 6.7.5.1

H

Handhaving | 3.3.4.4; 5.7; 6.8
Handvest EU | 3.8.10; 5.7.5.3; 5.7.11;
6.8.5.5; 6.8.6.13
Heroverweging | 5.7.16; 6.8.10
Hoorplicht | 3.8.9; 5.8.3.2; 6.9.2

I

Indirect beheer | 2.3.3; 2.6.5
Indirecte toepassing | 5.7.8.1; 5.7.8.3;
6.8.6.11
Institutionele autonomie | 3.6; 5.2.1;
6.3.6.1; 7.2

J

Jeugd in Actie | 2.5.10

K

Kennelijke fout | 5.3.5; 6.4.2.1
Kortingen | 5.3.5; 5.7.5.3
Kosten subsidie | 5.3.3; 6.5.3.1; 6.7.3.3

L

Legaliteitsbeginsel | 3.8.4; 4.2.10.2; 6.3.2
Leven Lang Leren | 2.5.9
‘Lex mitior’ | 3.8.10; 5.7.11
Lidstaataansprakelijkheid | 3.2.2.4;
5.2.4; 6.3.6
Lokale groepen | 5.2.1; 5.2.2; 6.3.5.3
Loting | 5.4.2; 6.5.4.2
Loyale samenwerking, beginsel van
| 3.3; 4.2.5.1; 4.2.7; 4.4.4.3; 4.4.4.4;
5.7.3.2; 5.7.13; 6.6.5.7; 6.8.6.6

M

Managementautoriteit, *zie*
beheersautoriteit
Migratiefondsen | 2.5.6

N

Nadeelcompensatie | 5.7.12; 6.8.6.14
Nationaal Agentschap Een Leven Lang
Leren | 2.3.3.2; 6.2.3.3; 6.3.4.5;
6.4.3.3
Nationaal Agentschap Jeugd in Actie
| 2.3.3.2; 6.2.3.3; 6.3.4.5; 6.4.3.3

Nationaal uitvoeringsorgaan

- aanwijzing en oprichting | 4.2.7;
4.2.10.3; 4.2.11.3; 5.2; 6.3.1
- begrip | 2.3.2

Nationale agentschappen | 2.3.3.2;

5.2.1; 6.2.3.3; 6.3.4.5; 6.4.3.3

Nationale sancties | 5.7.13; 6.8.6

Nationale uitvoeringsmaatregelen
| 4.2.3; 4.2.11

Ne bis in idem | 3.8.10; 5.7.11; 6.8.5.4

Normenhierarchie | 3.8.4; 4.2.1

Nuttig effect, doctrine van | 3.4; 4.2.5.1;
4.2.11.2; 4.4.3; 4.4.5

O

OLAF | 5.7.2; 5.7.5.2

Onderrealisatie | 6.5.3

Onpartijdigheid | 5.4.3; 5.4.4.2; 5.4.5;
6.5.4.3; 6.5.4.7; 6.5.4.8

Onregelmatigheid | 2.7.7; 5.7.5.2; 6.8.6.2

Open-einde-regeling | 6.5.3.2

Operationeel programma | 2.3.3.1,
2.7.3; 5.7.4.1; 6.3.3.4; 6.7.2.3

Opzet | 4.2.4.6; 5.7.5.3; 6.8.5.3

Overeenkomst | 5.3.6; 5.7.5.4; 6.3.4.5;
6.4.3.4; 6.7.2.4

Overeenkomst tot opdracht | 6.2.5

Overmacht | 5.3.5; 5.7.7; 6.4.2.1

P

Partnerschap, beginsel van | 2.7.2;
3.3.4.2; 4.4.4.3

Plaatselijke groepen | 5.2.1; 5.2.2;
6.3.5.3

Prejudiciële procedure | 3.7.3; 5.8.3.4;
6.9.5

Procedurele autonomie | 3.7.1; 3.8.3;
5.4.4.2; 5.7.3.1; 7.2

Programmering, beginsel van | 2.7.3

Punitieve sanctie | 5.7.5.3; 6.8.4.4;
6.8.5.4; 6.8.6.3

R

Randvoorwaarden | 5.6.5; 6.7.3.2

Rechtsbeginselen, algemene Europese
| 3.8.1; 3.8.2; 5.7.3.2; 5.7.8.5; 6.8.5.5

Rechtsbescherming

- bij de Europese rechter | 5.8.2; 6.9.3
- op nationaal niveau | 5.8.3; 6.5.4.8; 6.9.3; 6.9.4; 6.9.5

Rechtstreeks toepasselijk | 4.2.2; 4.2.4.1; 4.2.4.3; 4.2.4.4; 4.2.4.5; 4.2.4.6; 4.2.4.7; 4.2.4.8; 4.2.6

Rechtstreekse werking | 3.2.2.2; 4.2.4.1

Rechtszekerheid, beginsel van | 3.8.7; 5.6.4; 5.6.6; 5.7.8; 6.8.4.5

Rente | 5.7.5.7; 6.8.4.5; 6.8.9

Richtlijnen, Europese | 3.2.2.2

S

Schaarse Europese subsidie | 5.4; 6.5

Schadevergoeding | 5.7.12

Selectie | 5.3.1; 5.3.2; 5.3.3

Soft law, Europese | 4.4; 5.6.6

- bevoegdheid tot het vaststellen | 4.4.3
- implementatie | 4.4.4.4
- juridische betekenis | 4.4.4
- subsidieverplichtingen | 5.6.3; 6.7.2.5
- terugwerkende kracht | 4.4.4.7
- weigeringsgronden | 5.5.2; 6.6.4

Staatssteun | 2.4; 5.5.6; 5.7.5.2; 5.7.15; 6.6.5; 6.8.7

- aanmelding | 5.5.6.3; 6.6.5.4; 6.6.5.5; 6.6.5.6
- wetsvoorstel Terugvordering Staatssteun | 6.8.6.12; 6.8.7.3

(Strengere) nationale regels | 5.7.5.2; 5.7.6; 6.7.5

Subsidiabiliteit | 5.3.3; 5.3.4; 6.7.3.3

Subsidiariteitsbeginsel | 2.7.4; 3.5; 4.4.6; 7.2

Subsidie

- definitie | 6.2.1; 6.2.2; 6.2.3; 6.2.4; 6.2.5
- nihilstelling | 6.8.6.8
- plafond | 5.4.1; 6.5.2; 6.5.3
- vaststelling | 5.3.4; 6.4.1; 6.4.3.5
- verdelingssystematiek | 5.4.2; 6.5.4
- verlening | 6.4.1; 6.4.3.5

- voorwaardelijke vaststelling | 6.8.6.6

- weigering | 5.5; 6.6
- wijziging of intrekking | 6.8.4

Subsidieverplichting | 4.2.8; 4.2.10.5; 5.6; 6.7

- administratieverplichting | 5.6.5; 6.7.3.4; 6.7.5
- doelgebonden verplichting | 6.7.3.2
- in rechte onaantastbare | 6.7.7
- niet-doelgebonden verplichting | 6.7.3.2
- niet-naleving | 5.6.7; 6.7.8
- standaardverplichting | 6.7.3.2
- voortdurende subsidieverplichting | 6.7.3.2
- wijziging | 5.6.6; 6.7.6

T

Tenderprocedure | 5.4.2; 5.4.3; 6.5.4.2; 6.5.4.5

Terugvordering | 4.2.5.5; 4.2.5.6; 4.2.10.4; 5.7.5.3; 5.7.5.5; 5.7.5.6; 5.7.5.8; 5.7.8.1; 5.7.8.2; 5.7.8.5; 5.7.8.6; 5.7.15; 6.3.4.4; 6.8.4.1; 6.8.6

Toezicht | 5.2.2; 5.7.4.1; 6.8.3

Transnationale samenwerking | 5.7.2

Transparantiebeginsel | 3.8.8; 5.4.3; 5.4.4.2; 5.4.5; 6.5.4.3; 6.5.4.7; 6.5.4.8

U

Uitputtende Europese regeling | 4.2.5.2; 5.7.3.2; 5.7.4.2; 5.7.6; 5.7.7; 5.7.8.6; 6.4.2.2

Uitsluiting | 5.5.3; 5.7.5.3; 6.6.2; 6.8.5.4

Uitvoeringshandelingen | 2.7.6; 4.2.1

Uitvoeringsovereenkomst | 6.2.3.3; 6.4.3.4

Unierechtelijke inhoud, begrip met | 4.2.4.6; 5.7.5.3; 6.8.5.3

V

Verdedigingsbeginsel | 3.8.9; 5.7.11; 5.8.3.2; 6.9.2

Verjaring | 5.7.10; 6.8.4.5; 6.8.8

- stuiting | 5.7.10; 6.8.4.5; 6.8.8.4
- vervaltermijn | 6.8.4.5

- Verordeningen, Europese | 3.2.2.2; 4.2.1
Verrekening | 5.5.3
Vertrouwensbeginsel | 3.8.7.4; 3.8.7.5;
5.7.8; 5.7.12; 5.7.15; 6.8.4.5; 6.8.5.5;
6.8.6.10; 6.8.6.11; 6.8.6.14
· contra legem-werking | 3.8.7.4;
6.8.4.6
Voorrang | 3.2.1
- W**
Wet Naleving Europese regelgeving
publieke entiteiten (Wet NERpe)
| 2.2.1; 6.3.6.3
Wet Toezicht Europese subsidies (Wet
TES) | 2.2.1; 6.3.6.2; 6.3.6.3
- Wetgevingshandelingen | 2.2.4; 2.7.7;
4.2.1
Wettelijke grondslag | 3.8.4; 4.2.10.2;
5.7.5.8; 6.3.2; 6.3.3; 6.5.4.4
· in de Europese
subsidieregelgeving | 6.3.3.3
· ontbreken van | 6.3.3.5
· status | 6.3.3.2
· terugwerkende kracht | 6.3.3.5
· uitzonderingen | 6.3.3.4
‘Wie het eerst komt, het eerst maalt’
| 5.4.2; 6.5.4.2; 6.5.4.5

Lijst van instellingen waarmee in het kader van dit onderzoek is gesproken

Europese Rekenkamer
Europese Commissie, Juridische Dienst
Europese Commissie, DG Mededinging
Europese Commissie, DG Landbouw en Plattelandsontwikkeling
Europese Commissie, DG Regio
Ministerie van SZW
Ministerie van EL&I
Ministerie van Justitie
Ministerie van OCW
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Ministerie van Financiën
Provincie Gelderland
Provincie Groningen
Provincie Limburg
Provincie Noord-Brabant
Samenwerkingsverband Noord-Nederland
Gemeente Rotterdam
Stichting EU-regio Maas-Rijn
Het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat Deutschland Nederland
Hoofdproductschap Akkerbouw
Dienst Regelingen
Regiebureau POP
Nuffic
Cinop
Nationaal Jeugdinstituut
ERAC
Zadkine
Stichting Opleidingsfonds Groothandel

Vragenlijst aan nationale uitvoeringsorganen van Europese subsidieregelingen

1. In hoeverre kan een nationaal uitvoeringsorgaan direct bevoegdheden ontleenen aan de Europese subsidieregeling? In hoeverre past u die bevoegdheden ook daadwerkelijk toe?
2. In hoeverre zijn de subsidieverplichtingen die door u worden opgelegd te herleiden tot ofwel Europees ofwel nationaal recht? Komt het voor dat subsidieverplichtingen alleen uit het Europese recht voortvloeien en aan subsidieontvangers worden tegengeworpen bij intrekings- en terugvorderingsbesluiten?
3. In hoeverre wordt in uw praktijk nationaal recht gebruikt ter uitvoering van de Europese subsidieregeling en welk nationaal recht is dit?
4. Welke juridische knelpunten komt u tegen bij de uitvoering van de Europese subsidieregeling? Het gaat mij hier vooral om knelpunten in het nationale recht waardoor de uitvoering van de Europese subsidieregeling wordt bemoeilijkt.
5. In geval van knelpunten: hoe zou u deze het liefst opgelost willen zien?
6. In hoeverre is de subsidietitel van de Awb van toepassing op de door u uit te voeren Europese subsidieregeling?
7. In hoeverre wordt in lagere regelgeving ter uitvoering van een Europese subsidie-regeling, zoals een gemeentelijke of provinciale verordening dan wel een ministeriële regeling, afgeweken van de subsidietitel van de Awb dan wel wordt een in de Awb discretionair geformuleerde bevoegdheid getransformeerd tot een gebonden bevoegdheid? Voorbeeld: artikel 4:57, eerste lid, van de Awb bepaalt dat het bestuursorgaan onverschuldigd betaalde subsidiebedragen kan terugvorderen. Artikel 11.1, eerste lid, van de ESF-regeling bepaalt dat de begunstigde verplicht is onverschuldigd betaalde subsidiebedragen en teveel door hem ontvangen voorschotten onverwijld terug te betalen, tenzij de minister heeft aangegeven dat verrekening op andere wijze plaatsvindt.
8. In hoeverre vult u bij de vormgeving van intrekings- en terugvorderingsbesluiten ten aanzien van een Europese subsidie algemene rechtsbeginselen zoals het vertrouwensbeginsel Europees dan wel nationaal in?
9. In hoeverre acht u zich gebonden aan soft law die door de Europese Commissie is opgesteld ter uitvoering van de Europese subsidieregeling? En hoe ziet de Europese Commissie dat naar uw ervaring?
10. In hoeverre bestaan informele contacten tussen uw organisatie en de Europese Commissie en hoe gaat een en ander concreet in zijn werk?
11. In hoeverre is dezelfde regelgeving van toepassing op de Europese subsidie enerzijds en de cofinanciering die in de vorm van een subsidie wordt verstrekt anderzijds?
12. In hoeverre zijn volgens u de Europese staatssteunregels van toepassing op de door u verstrekte Europese subsidie en de daarbij behorende cofinanciering?

Curriculum vitae

Jacobine van den Brink is op 21 mei 1978 geboren te Harderwijk. In 1996 deed zij eindexamen VWO aan het Johannes Fontanus College te Barneveld. Vervolgens ging zij Nederlands recht studeren aan de Universiteit Utrecht. In 2002 studeerde zij cum laude af in de richtingen Staats- en bestuursrecht, Europees recht en Belastingrecht. In de periode 2002 tot en met augustus 2007 was zij werkzaam als jurist bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. In september 2007 begon zij als PhD fellow aan haar promotieonderzoek. In 2012 was zij deels werkzaam als onderzoeker bij de Afdeling staats- en bestuursrecht van de Universiteit Leiden en als adviseur EU-recht bij de Raad van State. Verder is zij lid van een tweetal bezwaarschriftencommissies (van de gemeente Den Haag en het Nationaal Agentschap Leven Lang Leren), docent aan de Academie voor Overheidsjuristen en vaste annotator van de *AB*. Daarnaast is zij bestuurslid van de Nederlandse Vereniging voor Europees Recht (NVER) en één van de initiatiefnemers van de Studiegroep Europees Recht (STER). Met ingang van 1 januari 2013 zal zij als universitair docent werkzaam zijn bij de Afdeling staats- en bestuursrecht van de Universiteit Leiden.

In de boekenreeks van het E.M. Meijers Instituut van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden, zijn in 2011 en 2012 verschenen:

- MI-189 M.R. Bruning, M.P. de Jong, T. Liefwaard, P.M. Schuyt, J.E. Doek & T.A.H. Doreleijers, *Wegwijs in het jeugdsanctierecht. Onderzoek naar het juridisch kader voor de zwaarste jeugdsancties in theorie en praktijk*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2011, ISBN 978 90 5850 621 4
- MI-190 J.P. van der Leun, E.R. Muller, N. van der Schee, P.M. Schuyt & M.A.H. van der Woude, *De vogel vrij. Liber amicorum prof.dr.mr. Martin Moerings*, Den Haag: Boom Lemma Uitgevers 2011, ISBN 978 90 5961 657 7
- MI-191 M. den Heijer, *Europe and Extraterritorial Asylum* (diss. Leiden) 2011
- MI-192 I. Ievdokymova, *The EU-US SWIFT agreement: which Fate under the Lisbon Data Protection Framework?*, Den Haag: Jongbloed 2011, ISBN 978 90 700 6253 8
- MI-193 R.G. Louw, *Het Nederlands hoger onderwijsrecht*, Leiden: Leiden University Press 2011, ISBN 978 90 8728 132 8, eISBN 978 90 0060 050 8
- MI-194 O.P. van Vliet, *Convergence and Europeanisation. The Political Economy of Social and Labour Market Policies* (diss. Leiden), Leiden: Leiden University Press 2011, ISBN 978 90 8728 145 8, e-ISBN 978 94 0060 063 8
- MI-195 Y.M. van der Vlugt, *De Nationale ombudsman en behoorlijk politieoptreden* (diss. Leiden, Den Haag: Boom Lemma 2011, ISBN 978 90 5931 7 253
- MI-196 D. Allewijn, *Tussen partijen is in geschil... De bestuursrechter als geschilbeslechter*, (diss. Leiden, Den Haag: Sdu uitgevers 2011, ISBN 978 90 12 38728 6
- MI-197 M.L. Koemans, *The war on antisocial behaviour. Rationales underlying antisocial behaviour policies. Comparing British and Dutch discourse analyses*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ponsen & Looijen 2011, ISBN 978 90 6464 501 3
- MI-198 M. Hagens, *Toezicht op menswaardige behandeling van gedetineerden in Europa. Een onderzoek naar de verhouding tussen het EHRM en het CPT bij de effectivering van het folterverbod*, (diss. Leiden), Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2011, ISBN 978 90 585 0714 3
- MI-199 G.O. Reerink, *Toezicht Tenure security for Indonesia's urban poor, A socio-legal study on land, decentralisation, and the rule of law in Bandung*, (diss. Leiden), Leiden: Leiden University Press 2011, ISBN 978 90 8728 152 6, eISBN 978 94 0060 071 3
- MI-200 F. Schonewille, *Partijautonomie in het relatievevermogensrecht*. (diss. Leiden), Apeldoorn/Antwerpen: Maklu-Uitgevers 2012, ISBN 978 94 466 0492 2
- MI-201 R.P. Orij, *Societal Determinations of Corporate Social Disclosures. An International Comparative Study*, (diss. Leiden), Leiden: Leiden University Press 2012, ISBN 978 90 8728 162 5, e-ISBN 978 94 0060 088 1
- MI-202 K.J.O. Jansen, *Informatieplichten. Over kennis en verantwoordelijkheid in contractenrecht en buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht*, (diss. Leiden), Kluwer 2012, ISBN 978 90 1310 434 9
- MI-203 T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012, 978 90 1310 377 9
- MI-204 A.G. Castermans, K.J.O. Jansen, M.W. Knigge, P. Memelink & J.H. Nieuwenhuis (eds.), *Foreseen and unforeseen circumstances*, BWKJ nr. 27, Deventer: Kluwer 2012, ISBN 978 90 1310 959 7, eISBN 978 90 1310 960 3
- MI-205 A. Eleveld, *A critical perspective on the reform of Dutch social security law. The case of the life course arrangement*, (diss. Leiden) Leiden University Press 2012, ISBN 978 90 8728 174 8, e-ISBN 978 94 0060 112 3
- MI-206 C.P.M. Cleiren, M.J. Kunst, J.L. van der Leun, G.K. Schoep, J.M. ten Voorde, *Criteria voor strafbaarstelling in een nieuwe dynamiek. Symbolische legitimiteit versus maatschappelijke en sociaalwetenschappelijke realiteit*, Den Haag: Boom Lemma Uitgevers 2012
- MI-207 R.P. ter Haar, *Open Method of Coordination. An analysis of its meaning for the development of a social Europe*, (diss. Leiden), Amsterdam 2012, ISBN 978 94 6190 174 3
- MI-208 A.M. Reneman, *EU asylum procedures and the right to an effective remedy*, (diss. Leiden), Leiden 2012

- MI-209 C. de Kruif, *Onderlinge overheidsaansprakelijkheid voor schendingen van Europees recht. De complexiteit van het adagium 'de veroorzaker betaalt' in een veellagige rechtsorde*, (diss. Leiden), Apeldoorn/Antwerpen: Maklu-Uitgevers 2012
- MI-210 R. Simarmata, *Indonesian Law and Reality in the Delta. A Socio-Legal Inquiry into Laws, Local Bureaucrats and Natural Resources Management in the Mahakam Delta, East Kalimantan*, (diss. Leiden)
- MI-211 P.J.P.M. van Lochem, *Rechtsrelativering. Een verkenning op het terrein van het overheidshandelen*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2013, ISBN 978 90 8974 729 7
- MI-212 J.E. van den Brink, *De uitvoering van Europese subsidieregelingen in Nederland. Juridische knelpunten en uitdagingen*, (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2012, ISBN 978 90 13 10886 6

Zie voor de volledige lijst van publicaties: www.law.leidenuniv.nl/onderzoek